

71786

II

KALENDARZ LUBELSKI

NA ROK ZWYCZAJNY

1874.

ROK SZÓSTY.

Cena kop. 15.

Nakładem i drukiem Władysława Kossakowskiego

W LUBLINIE.

Spis przedmiotów.

KALENDARZ
LUBELSKI

NA ROK ZWYCZAJNY

1874.

ROK SZÓSTY.

Cena kop. 15.

Nakładem i drukiem Władysława Kossakowskiego

W LUBLINIE.

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ.

Варшава 27 Іюля 1873 года.

71786

6(1874)

ROK 1874.

SUCHE DNI.

Pierwsze dnia 25, 27 i 28 Lutego.	Trzecie dnia 16, 18 i 19 Września
Drugie dnia 27, 29 i 30 Maja.	Czwarte dnia 16, 18 i 19 Grudnia

CZTERY PORY ROKU ASTRONOMICZNE.

Wiosna zaczyna się 20 Marca.	Jesień zaczyna się 23 Września.
Lato „ 21 Czerwca.	Zima „ 22 Grudnia.

ŚWIĘTA RUCHOME.

Rzymsko-Katolickie:

Niedziela Starozapustna 1 Lutego.
Niedziela Mięsopustna 8 Lutego.
Niedziela Zapustna . . 15 Lutego.
Popielec . . . . 18 Lutego.
Wstępna . . . . 22 Lutego.
Kwietnia . . . . 29 Marca.
Wielkanoc . . . . . . 5 Kwietn.
Krzyżowe dni 11, 12 i 13 Maja.
Wniebowstąpienie Pań. 14 Maja.
Zesłanie Ducha Ś-go 24 Maja.
Świętéj Trójcy . . . . . 31 Maja.
Boże Ciało . . . . . . 4 Czerwca.
Niedziela 1 Adwentu 29 Listopada

Wschodnio-Katolickie:

Niedziela Myt. i Far. 20 Janwara.
„ Miasopustna 3 Fewrala.
„ Syropustn. 10 Fewrala.
„ Werbnaja 24 Marta.
Woskres. Chrystowo 31 Marta.
Wozniesenie Hospod. 9 Maja.
Szoszestwie ś. Ducha 19 Maja.
1 Petrowa Posta . . 27 Maja.

Mięsopustu rachując od Nowego Roku włącznie do Popielca, tygodni 7.

WYKŁAD ZNAKÓW KALENDARSKICH.

◯ Pełnia.	● Nów Księżyca.
☾ Ostatnia kwadra.	☽ Pierwsza kwadra.

ZAĆMIENIA W ROKU 1874.

Przypadają dwa zaćmienia słońca i dwa księżyca, z tych będzie u nas widzialne tylko drugie z kolei zaćmienia słońca, jako częściowe, w dniu 10 Października, mianowicie:

Początek o godz. 10 m. 34 sekund 28 czasu średniego warszawskiego przed południem; koniec o godz. 1 m. 21 sekund 14 po południu. Wielkość zaćmienia 6,7 cali, to jest więcej niż połowa tarczy słonecznej będzie przez księżyc zakryta.

Oprócz tego przypada w roku 1874 d. 9 Grudnia z rana, przejście planety Wenus przez tarczę Słońca; zjawisko rzadkie i pod względem astronomicznym bardzo ważne, ale u nas niedostrzegalne; przebieg jego w zupełności będzie tylko widziany w Azyi i Australii; koniec zaś we wschodniej i południowej Afryce, oraz w części południowo-wschodniej Europy.

EPOKI GŁÓWNE

Rok 1874 Ery Chrześciańskiéj jest:
6587 Perjodu Juljańskiego.
7382 Ery Bazantyńskiéj.
1290/91 Ery Tureckiéj, którego początek dnia 11 Marca 1874 r.
5635 Ery Żydowskiéj, którego początek dnia 13 Grudnia 1873 r.
2629 od założenia Rzymu, podług Varrona.
2621 Ery Nabonassara.
1874 Kalendarza Gregorjańskiego, od 290 lat, to jest od roku 1582 dnia 4 Października zaprowadzonego, zaczynający się d 1 Stycznia n. s. Rok zaś 1874 podług kalendarza Juljańskiego zaczyna się w 12 dni późniéj, to jest dnia 13 Stycznia n. s.
1005 od zaprowadzania religji chrześcijańskiéj w Rossji.
424 od wynalezienia sztuki drukarskiéj.
401 od urodzenia Mikołaja Kopernika.
383 od odkrycia Ameryki przez Kolumba.
271 od założenia miasta St-Petersburga
55 od urodzenia Najjaśniejszego Cesarza ALEXANDRA II-go Mikołajewicza.
18 od wstąpienia na tron Najjaśniejszego Pana.

DNIE GALOWE.

Które należy obchodzić przez nabożeństwo i uwolnienie uczniów od lekcji.

Styczeń.

Dnia (6 Stycznia) 25 Grudnia Pamiątka wybawienia Cerkwi i Państwa Ruskiego od najścia Gallów, a z nimi 20 języków.

Dnia 13 (1) Nowy Rok ruski, oraz rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Alexieja Alexandrowicza.*

Marzec.

Dnia 2 (19 Lutego) pamiątka wstąpienia na Tron Jego Cesarskiéj Królewskiéj Mości Najjaśniejszego **Alexandra II go Mikołajewicza.**

Dnia 10 (26 Lutego), rocznica urodzin J. C. W. W. X. **Alexandra Alexandrowicza** Następcy Tronu.

Kwiecień.

Dni 29 (17) rocznica urodzin Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości Najjaśniejszego **Alexandra II-go Mikołajewicza**, i J. C. W. W. X. *Mikołaja Michałowicza.*

Sierpień.

Dnia 3 (22 Lipca) Imieniny Jéj Cesarsko-Królews. Mości Najjaśniejszej **Maryi Alexandrównéj** i J. C. W. W. X. *Maryi Teodorównéj* małżonki Następcy Tronu. J. C. W. W. X. *Maryi Alexandrównej*, córki J. C. K. M. i J. C. W. W. X. *Maryi Mikołajewnéj*, wdowy po J. C. W. W. X. *Maxymilianie Leuchtenbergskim.*

Dnia 8 (27 Lipca), rocznica urodzin Jéj Ces. Kr. Mości Najj. **Maryi Alexandrównéj**, oraz rocznica urodzin i imienin J. C. W. W. X *Mikołaja Mikołajewicza* Starszego, i imieniny J. C. W. W. X. *Mikołaja Mikołajewicza* Młodszego.

Wrzesień.

Dnia 7 (26 Sierpnia), rocznica Koronacyi Ich Cesarsko-Królewskiéj Mości Najjaśniejszego **Alexandra II-go Mikołajewicza** i Najjaśniejszej **Maryi Alexandrównéj.**

Dnia 11 (30 Sierpnia), imieniny Jego Cesar. Król. M. Naj. **Alexandra II-go Mikołajewicza**, i J. Ces W. W. X. **Alexandra Alexandrowicza**, Nast. Tronu, i Jego Ces. W. W. X. *Alexandra Michałowicza*, tudzież rocznica urodzin J C. W. W. X. *Olgi Mikołajewnéj* małżonki Jego Król. M. Króla Wirtemberskiego i święto Orderu Ś-go Alexandra Newskiego.

Listopad.

Dnia 26 (14) rocznica urodzin Jéj Ces. W. W. X. *Maryi Teodorównéj*, małżonki Następcy Tronu.

Które należy obchodzić tylko przez nabożeństwo.

Styczeń

Dnia 3 (22 Grudnia) imieniny J. C. W. W. X. *Anastazyi Michałównéj.*

Dnia 22 (10) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Piotra Mikołajewicza.*

Luty.

Dnia 15 (3) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Mikołaja Konstantynowicza*, oraz święto orderu św Anny.

Dnia 16 (4) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Wiary Konstantynównéj.*

Kwiecień.

Dnia 13 (1) rocznica urodzin Jego C. W. W. X. *Alexandra Michałowicza.*

Dnia 16 (4) pamiątka szczęśliwego uratowania życia J. C. K. M. Cesarza **Alexandra II-go Mikołajewicza.**

Dnia 22 (10), rocznica urodzin Jego C. W. W. X. *Włodzimierza Alexandrowicza.*

Maj.

Dnia 5 (23) Kwietnia, imieniny Jego C. W. W. X. *Alexandry Józefównéj*, małżonki J. C. W. W. X. *Konstantego Mikołajewicza* i J. C. W. W. X *Alexandry Petrównéj*, małżonki J. C. W. W. X. *Mikołaja Mikołajewicza.*

Dnia 9 (27) Kwietnia rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Jerzego Alexandrowicza.*

Dnia 11 (29 Kwietnia) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Sergjusza Alexandrowicza.*

Dnia 18 (6), rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Mikołaja Alexandrowicza.*

Czerwiec

Dnia 1 (20 Maja) imieniny J. C. W W. X. *Alexieja Alexandrowicza.*

Dnia 2 (21 Maja) imieniny J. C. W. W. X. *Konstantego Mikołajewicza* i J. C. W. W. X. *Konstantego Konstantynowicza*, oraz rocznica urodzin J. C. W. W. X *Alexandry Petrównéj.*

Dnia 13 (1) rocznica urodzin Jego Ces W. W. X. *Dymitra Konstantynowicza.*

Lipiec.

Dnia 8 (26 Czerwca) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Alexandry Józefównéj*, małżonki J. C. W. W. X *Konstantego Mikołajewicza.*

Dnia 9 (27 Czerw.) pamiątka zwycięztwa odniesionego pod Połtawą.

Dnia 11 (29 Czerwca) imieniny J. C. W. W. X *Pawła Alexandrowicza* i J. C. W. W. X. *Piotra Mikołajewicza.*

Dnia 13 (1) rocz urodzin J. C. W. W. X. *Wacława Konstantynowicza.*

Dnia 17 (5) imieniny J. C. W. W. X. *Sergjusza Alexandrowicza* i J. C. W. W. X. *Sergjusza Michałowicza.*

Dnia 23 (11) imieniny J. C. W. W. X. *Olgi Teodorównéj*, J. K. M. *Olgi Mikołajewnéj* małżonki J. K. M. Króla Wirtembergskiego i J. Kr. M. *Olgi Konstantynównéj* mał. J. K. M. Króla Helenów.

Dnia 27 (15) imieniny J. C. W. W. X. *Włodzimierza Alexandrowicza.*

Dnia 28 (16) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Anastazyi Michałównéj.*

Sierpień.

Dnia 18 (6) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Maryi Mikołajewnéj*, wdowy po J. C. W. W. X. *Maxymiljanie* Leuhtenbergskim.

Dnia 22 (10) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Konstantego Konstantynowicza.*

Dnia 23 (11) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Jerzego Michałowicza.*

Dnia 28 (16) rocz. urodzin J. C. W. W. X. *Katarzyny Michałównéj.*

Wrzesień.

Dnia 3 (22 Sierpnia) rocznica urodzin J. Kr. M. Królowéj Hellenów i J. C. W. W. X. *Olgi Konstantynównéj.*

Dnia 20 (8) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Olgi Teodorównej.*

Dnia 21 (9) rocz. urodzin J. C. W. W. X. *Konstantego Mikołajewicza.*

Dnia 29 (17) imieniny J. C. W. W. X. *Wiary Konstantynównéj.*

Październik.

Dnin 3 (21 Wrześ.) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Pawła Alexandrowicza* i imieniny J. C. W. W. X. *Dymitra Konstantynowicza.*

Dnia 4 (22 Września) święto Orderu Ś. Równo-Apostolskiego. X. Włodzimierza.

Dnia 5 (25 Września) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Sergjusza Michałowicza.*

Dnia 10 (28 Września) imieniny Jego C. W. W. X. *Wacława Konstntynowicza.*

Dnia 16 (4) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Michała Michałowicza.*

Dnia 17 (5) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Maryi Alexandrównéj* Córki Ich Ces. Kr. Mości.

Dnia 25 (13) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Michała Mikołajewicza.*

Listopad.

Dnia 18 (6) rocznica urodzin J. C. W. W. X. *Mikołaja Mikołajewicza* Młodszego.

Dnia 20 (8) imieniny J. C. W. W. X. *Michała Mikołajewicza* i J. C. W. W. X. *Michała Michałowicza,* tudzież święto wszystkich Cesarsko-Rossyjskich orderów.

Grudzień.

Dnia 6 (24 Listopada) imieniny J. C. W. W. X. *Katarzyny Michałównéj* i święto Orderu Ś Katarzyny Wielkiéj Męczenniczki.

Dnia 8 (26 Listopada) imieniny J. C. W. W. X. *Jerzego Michałowicza* i J. C. W. W. X. *Jerzego Alexandrowicza* i święto Orderu Ś-go Jerzego Wielkiego Męczennika.

Dnia 12 (30 Listopada) święto orderu ś. Andrzeja Apostoła.

Dnia 18 (6) imieniny J. C. W. W. X. *Mikołaja Alexandrowicza.* J. C. W. W. X. *Mikołaja Konstantynowicza* i J. C. W. W. X. *Mikołaja Michałowicza.*

DOM CESARSKO - RUSKI.

JEGO CESARSKA MOŚĆ, Najaśniejszy Pan, Cesarz i Samowładca Wszech Rossyi i Król Polski, **ALEXANDER MIKOŁAJEWICZ**, urodzony 17 (29) Kwietnia 1818 r.

JÉJ CESARSKA MOŚĆ, Cesarzowa **MARYA ALEXANDRÓWNA**, urodzona 27 Lipca (8 Sierpnia) 1824 roku.

Jego Cesarska Wysokość, Cesarzewicz, Następca Tronu, Wielki Xiąże **Alexander Alexandrowicz**, urodzony 26 Lutego (10 Marca) 1845 r.

Jéj Cesarska Wysokość Cesarzówna, Następczyni Tronu, W X. **Marya Fedorówna**, urodzona 14 (26 Listopada) 1847 roku.

J. C. W. W. X. **Mikołaj Alexandrowicz**, syn Nast. Tr. ur. 6 (18) Maja 1868

J. C. W. W. X. **Jerzy Alexandrowicz**, ur. 27 Kwietnia (9 Maja) 1871 r.

J. C. W. W. X. **Włodzimierz Alexandrowicz**, ur. 10 (22) Kwietnia 1847.

J. C. W. W. X. **Alexy Alexandrowicz**, urodz. 2 (14) Stycznia 1850 r.

J. C. W. W. X. **Sergiusz Alexandrowicz**, ur. 29 Kwietnia (11 Maja) 1857.

J. C. W. W. X. **Paweł Alexandrowicz**, ur. 21 Września (3 Październ.) 1860 r.

J. C. W W X. **Konstanty Mikołajewicz**, urodz. 9 (21) Września 1827 r.

J. C. W. W. X. **Alexandra Józefówna**, ur. 26 Czerwca (8 Lipca) 1830 r.

J. C. W. W. X. **Mikołaj Konstantynowicz**, ur. 2 (14) Lutego 1850 r

J. C. W. W. X. **Konstanty Konstantynowicz**, ur. 10 (22) Sierpnia 1858 r

J. C. W. W. X. **Dymitr Konstantynowicz**, ur. 1 (13) Czerwca 1860 r.

J. C. W W. X. **Wacław Konstantynowicz**, ur. 1 (13) Lipca 1862 r.

J. C. W. W. X. **Mikołaj Mikołajewicz Starszy** ur. 27 Lipca (8 Sierp.) 1831.

J. C. W. W. X. **Alexandra Piotrówna**, urodz. 21 Maja (2 Czerwca) 1838 r.

J. C. W. W. X. **Mikołaj Mikołajewicz Młodszy** ur. 6 (18) Listopada 1856.

J. C. W. W. X. **Piotr Mikołajewicz**, urodz. 10 (22) Stycznia 1864 r.

J. C. W. W. X. **Michał Mikołajewicz**, ur. 13 (25) Października 1832 r.

J. C. W. W. X. **Olga Teodorówna** urodz. 8 (20) Września 1839 roku.

J. C. W. W. X. **Mikołaj Michałowicz**, urodz. 14 (26) Kwietnia 1859 r.

J. C. W. W. X. **Michał Michałowicz**, urod. 4 (16) Października 1861 r.

J. C. W. W. X. **Jerzy Michałowicz**, urod. 11 (23) Sierpnia 1863 r.

J. C. W. W. X. **Alexander Michałowicz**, ur. 1 (13) Kwietnia 1866 r.

J. C. W. W. X. **Sergjusz Mikołajewicz**, urodzony 7 (19) Paźdz. 1869 r.

J. C. W. W. X. **Marya Alexandrówna** urod. 5 (17) Października 1853 r.

J. K. M. **Olga Konstantynówna**, urodz. 22 Sierpnia (3 Września) 1851 r., małżonka J. K. M. Króla Helenów Jerzego I.

J. C. W. W. X. **Wiara Konstantynówna**, ur. 4 (16) Lutego 1854 r.

J. C. W. W. X. **Anastazya Michałówna** ur. 16 (28) Lipca 1860 r.

J. C. W. W. X. **Marya Mikołajewna**, urodz. 6 (18) Sierpnia 1819 r.

J. K. M. **Olga Mikołajewna**, urodz. 30 Sierpnia (11 Września) 1822 r., małżonka J. K. M. Króla Wirtembergskiego.

J. C. W. W. X. **Katarzyna Michałówna**, urod. 16 (28) Sierpnia 1827 r., małżonka J. X. M. W. X. Meklemburg-Strelickiego.

Dzieci J. C. W. W. X. **Maryi Mikołajewny**, wdowy po J. C. W. W. X Leuchtenbergskim.

Synowie, Ich Cesarskie Wysokości, Książęta Romanowscy, Arcy-Xiążęta Leuchtenbergscy:

Mikołaj Maxymiljanowciz, ur. 23 Lipca (4 Sierpnia) 1843 r.

Eugenjusz Maxymiljanowicz, ur. 27 Stycz. (8 Lutego) 1847 r.

Sergjusz Maxymiljanowicz, ur. 8 (20) Grudnia 1849 r.

Jerzy Maxymiljanowicz, urodz 17 (29) Lutego 1852 r.

Córki, Ich Cesarskie Wysokości, Księżniczki Romanowskie, Arcy-Księżniczki Leuchtenbergskie:

Marya Maxymiljanówna urodz. 4 (16) Października 1841 r., małżonka J. X. W. W. X. Wilhelma Badeńskiego.

Eugenja Maxymiljanówna, urodz. 20 Marca (1 Kwietnia) 1845 r., małżonka J. X. W. X. Oldenburgskiego Alexandra.

STYCZEŃ ma dni XXXI.		ЯНВАРЬ.	STYCZEŃ.
Dnie	Święta Kościoła Rzymsko-Katolickiego.	Имена Святыхъ Православной Церкви.	Święta Kościoła Rz.-Katol. w Cesar.
1 C.	**Nowy Rok.** Fulgena.	20 Декаб. 1873. С. м. Игн.	Grud. Teofila M.
2 P.	Makarego Opata.	21 М. Іуліани	† Tomasza Ap.
3 S.	Daniela M. i Genowefy.	22 Б. М. Анастасіи	† Zenona i Anasty.
4 N.	**1 po N. R.** Tyt. i Grzeg. B.	23 Св. От. Св. Θеодула	**4 Ad.** Wiktoryi
5 P.	Telesfora P. i Emiljan. P.	24 П. М. Евгеніи и Пр.	†Adama i Ewy. Wig.
6 W	**Trzech Króli.**	25 **Рожд. Г. Іис. Хр.**	**Narodz. Chr. P.**
7 S.	Lucjana M. i Teodora W.	26 **Соборъ Пр. Бог.**	**Szczep. 1 Męcz.**
8 C.	Seweryna Opata.	27 **1 Муч. Стефана**	Jana Apostoła.
9 P.	Marcjanny P. M.	28 Ап. Никанора	Młodzianków.
10 S.	Agatona P. i Wilhelma.	29 Младенц. 14,000 уб.	Tomasza Kantuar.
11 N.	**1 po 3 K.** Hig. M. i Teod.	30 **по Р. Х.** М. Анисіи	**1 po N. P.** Dawida
12 P.	Arkadjusza M. i Jana B.	31 Прѣ. Меланіи Рим.	Sylwestra Pap.
13 W.	Weroniki Panny.	1 Янв. 1874. **Обр. Гос.**	Stycz. **Nowy Rok**
14 S.	Hillarego B. i Felixa M.	2 Св. Сильвестра п. р.	Makarego Opata.
15 C.	Pawła 1go Pustelnika.	3 П. Малахіи м. Гор.	Daniela M. i Genow
16 P.	Marcella P. i Ottona M.	4 Соб. 70 ап. ц. Θеот.	Tytusa Biskupa
17 S.	Antoniego Opata.	5 Мч. Θеопемпта	Telesfora Pap
18 N.	**2 po 3 K.** Katedry ś. Piot.	6 **Богоявлен. Госп.**	**Trzech Króli.**
19 P.	Henryka B. i Kanuta Kr.	7 Соб. с. Іоанна Пред.	Juliana i Lucjana
20 W.	Fabjana i Sebastjana M.	8 П. Георгія и Емил.	Rygoberta i Sewer.
21 S.	Agnieszki P.	9 М. Поліевкта с. Фил.	Marcyanny P.
22 C.	Wincentego i Anastazego.	10 С. Григорія нис.	Agatona i Wilhel.
23 P.	Zaślubiny Najś. Maryi P.	11 П. Θеодосія и Мих.	Higina M.
24 S.	Tymoteusza B. M.	12 М. Татіаны с. Сав.	Rajnolda i Arkad.
25 N.	**3 po 3 K.** Nawr. ś. Pawła	13 Мч. Ермила, Страт.	**1 po 3 Kr.** Felixa
26 P.	Polikarpa B. M. i Pauliny	14 П. От. въ Синаѣ и Р.	Hilarego i Anastaz.
27 W.	Jana Chryzostoma B. W.	15 П. Павла θивейск.	Pawła pierw. pus.
28 S.	Walerego B. i Flawiana	16 Пок. ч. в. с. Петра	Marcella Pap.
29 C.	Franciszka Salezego B.	17 П. Антонія велик.	Antoniego i Leona
30 P.	Martyny P. M.	18 С. Аθанасія и Кир.	Pryski P. i Liberety
31 S.	† Piotra Nolaski W.	19 П. Макарія египет.	Ferdynanda i Kan.

STYCZEŃ.

Słońce wstępuje w znak WODNIKA dnia 21.

Ewangelje na niedziele i święta w Styczniu.

Na Nowy Rok, u Łukasza ś. w roz. 2, *o obrzezaniu Chrystusa Pana.*
„ N. po Nowym Roku, u Mat. św. w roz. 3, *o chrzcie Chrystusa w Jordanie.*
„ Trzech Króli, u Mat. św. w roz. 2, *o Św. Trzech Królach.*
„ N. 1 po 3 Kr., u Łuk. św. w roz. 2, *o Chrystusie w 12 latach.*
„ N. 2 po 3 Kr., u Jana św. w roz. 2, *o godach w Kanie Galiliejsk.*
„ N. 3 po 3 Kr., u Mat św. w roz. 8, *o trędowatym i o setniku.*

ŚWIĘTA WYZNANIA MOJŻESZOWEGO.

Dnia 3, 10 i 17 Szabasy. — dnia 19 Rozchodesz. — dnia 24 i 31 Szabasy.

Odmiany Księżyca:

Pełnia dn. 2 o g. 8 m. 27 w., mróz.
Ostatnia kwadra d. 10 o g. 9 m. 18 w., mroźny wiatr.
Nów dnia 18 o godz. 9 min. 24 r, śnieg.
Pierwsza kw. dn. 25 o god. 2 m. 7 r., Pogoda i mroźno.

Wschód i zachód słońca i długość dnia.

Dzień	Wshód słońca. godz.	min.	Zachód słońca. godz.	min.	Długość dnia. godz.	min.	Przybyło dnia. godz.	min.
1	8	12	3	56	7	44	0	6
5	8	11	4	0	7	49	0	11
10	8	9	4	7	7	58	0	20
15	8	5	4	15	8	10	0	32
20	8	0	4	23	8	23	1	45
25	7	54	4	32	8	38	1	0
30	7	47	4	41	8	54	1	16

Przypomnienia robót gospodarskich.

W Styczniu. Młócić zboże, opatrywać inwentarz, szczególniéj owce, kończyć tuczenie trzody chlewnéj, wysełać transporty drzewa i zboża, lub zwozić drzewo na budowle, opatrzyć i reparować sprzęty rolnicze i gospodarskie, przysposabiać materjały do inspektów, w razie suchych mrozów wywozić nawóz pod warzywo, rąbać lód do lodowni, pędzić wódkę i warzyć piwo, pszczoły strzedz od zimna; zapłacić przypadające na Nowy rok podatki, zrobić billans ksiąg ekonomiczno-gospodarskich.

LUTY ma d. XXVIII.		ФЕВРАЛЬ.	LUTY.
Dnie	Święta kościoła Rzymsko-katolickiego.	Имена Святыхъ Православной Церкви.	Święta Kościoła Rz.-Katol. w Cesar.
1 **N.**	**Starozap**. Brigidy i Ign.	20 Янв. **Н. Мыт. и фар.**	**2 po 3 Kr.** Fabia-
2 **P.**	**Oczyszczenie N. M. P.**	21 П. Максима испов.	Agnieszki P. [na
3 W.	Błażeja Biskupa Męcz.	22 Ап. Тимофея м. Ан.	Wincent. i Anast.
4 S.	Andrzeja K. i Weroniki	23 С. м. Климента	Zaślubienie N. M. P.
5 C.	Agaty P. M.	24 П. Ксенiи и Макед.	Tymoteusza B.
6 P.	Doroty P. M. i Teofila M.	25 С. Григорія Богосл.	Nawrócenie ś. Paw.
7 S.	Romualda Opata.	26 П. Ксенофонта и М.	Polikarpa B.
8 **N.**	**Mięsop.** Jana z Matty W.	27 **Н. Блуд. сына** Іоа.	**Staroz.** Jana Chr.
9 P.	Apolonii P. M.	28 П. Ефрема, Сприна	Walerego i Cyrylla
10 W.	Scholastyki P.	29 Пер. м. с. м. Игнатія	Franciszka Salez.
11 S.	Eufrozyny P. i Hippolita	30 **Трехъ Святител.**	Martyny P. Męcz.
12 C.	Eulalii P. Modesta i Gaud.	31 С. Кира и Іоанна	Piotra Nolasko
13 P.	Juliana M.	1 Февр. М. Трифона	Luty. Ignacego B.
14 S.	Walentego Kapłana M.	2 **Срѣтеніе Госп.**	**Oczysz. N. M. P.**
15 **N.**	**Zapust**. Faustyna i Jow.	3 **Н. Мяс.** С. Симео.	**Mięsop.** Błażeja
16 P.	Julijanny P.	4 П. Исидора и Кирил.	Andrzeja i Ansgar.
17 W	Sylwina, Sabina i Donata	5 М. Агаѳіи и Ѳеоду.	Agaty P. Męcz.
18 S.	† Popielec. Konstancyi P.	6 С. Вукола смирн.	Doroty P. Męcz
19 C.	Konrada Wyzn.	7 П. Парѳенія и Луки	Romualda Op.
20 P.	Leona P. Eucharyusza B.	8 В. м. Ѳеодора страт.	Jana z Matty W.
21 S.	Eleonory P.	9 М. Никифора и Пан.	Apolonii P. Męcz.
22 **N.**	**Wstęp.** Katedry ś. Piotra	10 **Н. Сыр.** С. м. Харл.	**Zapust.** Scholast.
23 P.	Piotra Dam. i Romana P.	11 Св. мч. Власія	Eufrozyny P.
24 W	Macieja Ap.	12 Св. Мелетія и Алек.	Gaudentego i Eulal.
25 S.	† Sygfryda B. i Flawiana	13 П. Мартин. и Симе.	Juljana i Benigna
26 C.	Alexandra B. i Fortunata	14 П. Кирилла и Авк.	Walentego Kap. M.
27 P.	† Anastazego i Leonarda	15 Ап. Онисима и Евс.	Faustyna i Jowity
28 S.	† Romana Opata.	16 М. Памфила и Вален.	Julijanny P. M.

L U T Y.

♓ Słońce wstępuje w znak RYB, dnia 25, ♓

Ewangelje na niedziele i święta w Lutym.

Na N. Starozap., u Mat. Św. w roz. 20, *o robotnikach w winnicy.*
" Oczyszczenie NMP., u Łuk. Św. w roz. 2, *o przyniesieniu Chrystusa do kościoła Jerozolimskiego.*
" N. Mięsop., u Łuk. Św. w roz. 8, *o nasieniu i roli.*
" N. Zapustną. u Łuk. Św. w roz 18, *Jezus przepowiada swą mękę.*
" Popielec, u Mat. św. w roz. 6, *o poście.*
" N. Wstępną, u Mat. św. w roz. 4, *o djable który kusił Jezusa.*

ŚWIĘTA WYZNANIA MOJŻESZOWEGO.

Dnia 2 Chamiszach Asar Biswat (dzień radośny, uroczystość dziesięciny od owoców),— dnia 7 Szabas,— dnia 14 Szabas (Szkułym), — dnia 17 i 18 Rozchodesz),— dnia 21 Szabas,— dnia 28 Szabas (Zucher).

Odmiany Księżyca.

Pełnia d. 1 o g. 1 m. 0 w., odwilż.
Ostatnia kw. d. 9 o g. 5 m. 53 w., zawierucha.
Nów d. 16 o g. 8 m. 39 r., śnieg z deszczem.
Pierwsza kw. d. 23 o g. 12 m. 10 w., przymrożek i śnieg pruszy.

Wschód i zachód słońca i długość dnia.

Dzień.	Wschód słońca.		Zachód słońca.		Długość dnia.		Przybyło dnia.	
	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.
1	7	44	4	45	9	2	1	23
5	7	37	4	52	9	15	1	37
10	7	28	5	2	9	34	1	56
15	7	18	5	11	9	53	2	15
20	7	8	5	20	10	12	2	34
25	6	58	5	30	10	32	2	54
28	6	51	5	35	10	46	3	6

Przypomnienia robót gospodarskich.

W Lutym. Kończyć roboty rozpoczęte około młócki i zwózki, ziarno na siew wiosenny oczyszczać, ciężary saniami zwozić, cielęta na chowanie odsadzać, z klaczami ostrożnie się obchodzić, bo czas źrebienia niedaleki, ciepłe chlewiki dla macior przygotować, pognój na ogrodach zakopać, inspekta zakładać, koniczynę młócić drobiem domowym zająć się, zaprzestać polowania a niszczyć wilki, robić około lnu i konopi.

MARZEC ma d. XXXI.		**МАРТЪ.**	**MARZEC.**
Dnie	Święta kościoła Rzymsko-Katolickiego.	Имена Святыхъ Православной Церкви.	Święta Kościoła Rz.-Katol. w Cesar.
1 N.	**Sucha.** Albina B. i Ant.	17 Февр. **Н. 1 п.** Б. Өеод.	**Wstęp.** Sylwina
2 P.	Heleny Cesarzowéj Wd.	18 Св. Льва папы	Konstancyi P.
3 W.	Kunegundy Ces.	19 Ап. Архиппа	Konrada Wyz.
4 S.	Kazimierza Król.	20 С. Льва и Агафона	† Eucharyus. i Leo
5 C.	Teofila B. i Fryderyka	21 Об. мощ. с. м. Евге.	Eleonory Panny.
6 P.	Wiktora i Wiktoryna MM.	22 Мавритія и Петра	† Katedry ś. Piotra
7 S.	Tomasza z Akwinu	23 С. м. Поликарпа	† Romany i Damaz.
8 N.	**Głucha.** Jana Boż. i Bea.	24 **Н. 2 п.** Об. гл. Пред.	**Sucha.** Macieja A.
9 P.	Franciszki Rz. i Cyryla	25 С. Тарасія ар. Конс.	Sygfryda B. M.
10 W.	SS 40 Męczenników.	26 Св. Порфирія арх.	Aleksandra B.
11 S.	Eulogjusza i Konstantyna	27 П. Прокопія и Тита	Leonarda i Anast.
12 C.	Grzegorza Pap.	28 П. Василія испов	Romana Opata.
13 P.	Krystyny i Modesty PP.	1 Мартъ. М. Евдокіи	Marzec. Albina B.
14 S.	Matyldy Krolowéj	2 С. м. Өеодота	Heleny Cesarzowej
15 N.	**Srodop.** Longina i Leon.	3 **Н. 3 п.** М. Евтро	**Głucha.** Kuneg.
16 P.	Cyryaka Dyak. i Tacyana	4 П. Верасима	Kazimierza Kr.
17 W.	Gertrudy Panny.	5 М. Конона	Teofila i Fryderyka
18 S.	Gabryela Archanioła	6 Мч. Константина	Wiktora i Wiktory.
19 C.	Józefa Obl. N. M. P.	7 С. м. Василія и Еф.	Tomasza z Akwinu
20 P.	Archippa i Eufemii P.	8 Прп. Өеофилакта	Jana Boż. i Beaty
21 S.	Benedykta Opata	9 40 Муч. въ Севаст.	Franciszki Rz. i Cyr.
22 N.	**Biała.** Pawła B. i Oktaw.	10 **Н. 4 п.** М. Кордата	**Srodop.** 40 Męcz.
23 P.	Katarzyny Kr. Szwedz.	11 С. Софронія	Eligiusza i Konst.
24 W.	† Marka i Tymoteusza M.	12 Прп. Өеофилакта	Grzegorza i Pelagii
25 S.	**Zwiastow. N. M. P.**	13 С. Никифора патр.	Krystyny i Modesty
26 C.	Ludgiera B.	14 П. Венедикта	Matyldy Królowéj
27 P.	Siedmiu Boleś. NMP. Rup.	15 М. Агапія и Алекс.	Longina i Leontyn.
28 S.	Syxta P. i Doroteusza M.	16 М. Савина и Троф.	Cyryaka Dyak.
29 N.	**Kwietnia.** Cyrylla M.	17 **Н. 5 п.** П. Алексія	**Biała.** Gertrudy
30 P.	Kwiryna Męczennika	18 С. Кирилла Іерус.	Gabryela Archan.
31 W.	Balbiny P. i Kornelli.	19 М. Хрисаноа, Даріи	Józefa Oblub. NMP.

MARZEC.

Słońce wstępuje w znak BARANA, d. 21.

Porównanie dnia z nocą. Początek wiosny.

Ewangelje na niedziele i święta w Marcu.

Na N. Suchą, u Mat św. w roz. 17, *o przemienieniu się Jezusowem.*
„ N. Głuchą, u Łuk. św. w roz. 11, *o wyrzuceniu czartów.*
„ N. Środop., u Jana św. w roz. 6, *o nakarmieniu 5000 ludzi.*
„ N. Białą, u Jana św. w roz. 8, *o żydach chcących ukamienować Jezusa.*
„ Zwiast. NMP., u Łuk. św. w roz. 1, *o przysłaniu Aniołu Gabryela do NMP.*
„ N. Kwie., u Mat. ś. w roz. 21, *o wjeździe Chrystusa do Jerozolimy.*

ŚWIĘTA WYZNANIA MOJŻESZOWEGO.

Dnia 2 Post (2-go rzędu) Estery (Taanith Ester) na pamiątkę postu Estery i Mardochaja,— dnia 3 Purym, uroczystość losowania, pamiątka ocalenia żydów od intryg Hamana,— dnia 4 Szuszan purym,— dnia 17 Szabas, dnia 14 Szabas (Pura),— dnia 19 Rozchodesz,— dnia 21 Szabas (Pryja),— dnia 28 Szabas (Hagudeł),

Odmiany Księżyca.

Pełnia d. 3 o g. 6 min. 43 r., śnieg z deszczem.
Ostatnia kw. d. 11 o g. 10 m. 58 r., wypogadza się.
Nów d. 18 o g. 6 m. 26 r., mgła.
Pierwsza kw. d. 24 o g. 11 m. 55 w., śnieg z deszczem.

Wschód i zachód słońca i długość dnia.

Dzień.	Wschód słońca. godz.	min.	Zachód słońca. godz	min.	Długość dnia. godz.	min	Przybyło dnia. godz.	min.
1	6	49	5	37	10	48	3	10
5	6	40	5	44	11	4	3	26
10	6	29	5	53	11	24	3	46
15	6	17	6	2	11	45	4	7
20	6	5	6	11	12	6	4	28
25	5	54	6	19	12	25	4	47
30	5	42	6	27	12	45	5	7

Przypomnienia robót gospodarskich.

W Marcu. Zboże w snopach pozostałe domłócić, pognój wywozić na pole, pod jęczmień rolę podoraną przed zimą odwrócić lub po raz pierwszy zorać, toż samo pod len i konopie, role koniczynne zbronować dla oczyszczenia od chwastu, rozkład siewów ułożyć, jeżeli wiosna wczesna i sucha siać groch, jare żyto i s'ejbę owsa zacząć, jeżeli niema dużych przymrozków siać rozsadę na kapustę, kartofle z dołów odkopać i przebrać, ziarno koniczyny w oziminie rozsiewać, warzywa przebrać, słód wyprawić na całoroczną potrzebę, woły lepiéj karmić, paszę dla bydląt zimową ze świeżą dawać, wołownią i chlewy oczyszcić, bydło na gorzelniach wykarmione sprzedać, płoty grodzić, materjał na budynki obrabiać, drogi mosty, szluzy naprawiać, drzewa przy rowach, groblach i gościńcach sadzić.

KWIECIEŃ ma dni XXX.		**АПРѢЛЬ.**	**KWIECIEŃ.**
Dnie	Święta Kościoła Rzymsko-Katolickiego.	Имена Святыхъ Православной Церкви.	Święta Kościoła Rz.-Katol. w Cesar.
1 S.	Teodory M.	20 Мартъ. П. Іоанна	Marzec. Eufemii P.
2 C.	Wielki. Franciszka a Pau,	21 П. Іакова списк.	Benedykta Opata
3 P.	Wielki. Ryszarda B.	22 Св. мч. Василія	Pawła Biskupa.
4 S.	Wielka. Izydora Bisk.	23 Ппр. мч. Никона	Ottona i Katarzyny
5 **N.**	**Wielkan.** Wincen. Fer.	24 **Н. Верб.** Артемо.	**Kwiet.** Marka
6 **P.**	**Wielkan.** Wilhelma	25 **Благ. Пр. Бог.**	Ireneusza Męcz.
7 W.	Epifanjusza Biskupa.	26 Соб. арх. Гавріила	Ludgera B.
8 S.	Dyonizego B.	27 М. Матроны селунс.	Ruperta Biskupa.
9 C.	Maryi Kleofy.	28 Вел. П. Иларіона	Wiel. Syxta P. Dor
10 P.	Ezechiela Pror.	29 Вел. С. Марка	Wiel. Cyrylla i Eus.
11 S.	Leona Pap	30 Вел. П. Іоанна сп.	Wiel. Kwiryna M.
12 **N.**	**Przew.** Juljusza i Dam.	31 **Св. Воск. Хрис.**	**Wielkan.** Balbi.
13 P.	Hermenegilda Król. M.	1 Апр. **Св. Понедѣль.**	Kwiec. **Wiel.** Hugi
14 W.	Tyburcyusza M.	2 **Св. Вторникъ**	Franciszka a Paulo
15 S.	Anastazyi i Bazylissy MM.	3 Прп. Никиты	Ryszarda B.
16 C.	Lamberta M.	4 П. Іосифа и Георгія	Izydora B.
17 P.	Aniceta P. i Roberta	5 М. Агафопода	Wincentego Ferery
18 S.	Apolonjusza M.	6 С. Евтихія п. Іерус.	Wilhelma i Celest.
19 **N.**	**2 po W.** Hermogenesa	7 **Н. Ѳом.** С. Георгія	**Przew.** Epifanju.
20 P.	Sulpicjusza i Serwilijana	8 Ап. Иродіона	**Zwiast. N. M. P.**
21 W.	Anzelma Biskupa.	9 Мч. Евсихія	Maryi i Kleofy
22 S.	Sotera i Kaja Męcz.	10 М. Терентія, Макс.	Ezechiela proroka.
23 C.	Wojciecha B. M.	11 Св. мч. Антипы	Leona Papieża.
24 P.	Bony P. i Fidelisa M.	12 Св. Василія еп. п.	Julijusza i Damija.
25 S.	Marka Ewangelisty	13 Св. мч. Артемона	Hermenegilda k.
26 **N.**	**3 po W.** Opieki S. Józefa	14 **Н. Мир.** С. Март.	**2 po W.** Tyburc.
27 P.	Teofila Biskupa	15 Ап. Аристарха	Bazylissy i Anasta.
28 W.	Witalisa Męcz.	16 Св. мч. Агапіи	Lamberta M.
29 S.	Piotra Męcz.	17 М. Симеона и Зоси	Aniceta, i Anieli
30 C.	Katarzyny Seneńskiej	18 П. Іоанна и Космы	Apolonijusza M.

KWIECIEŃ.

Słońce wstępuje w znak BYKA, dnia 22.

Ewangelje na niedziele i święta w Kwietniu.

Na Wielki Czwartek, u Jana św. w roz. 13, *o wieczerzy Pańskiéj.*
„ Wielki Piątek, Passya według Jana św. w roz. 18 i 19.
„ N. Wielkanocną, u Marka św. w roz. 16, *o Zmartwychwstaniu Chrystusa Pana.*
„ Pon. Wielk., u Łuk. św. w roz. 24, *o dwóch uczniach Chrystusa idących do Emaus.*
„ N. Przewodnią, u Jana św. w roz. 20, *o pokazaniu się Chr. uczniom.*
„ N. 2 po W., u Jana św, w roz. 10, *o Chrystusie dobrym Pasterzu.*
„ N. 3 po W., u Jana św. w roz. 16, *o odejściu Chrystusa Pana od Ojca.*

ŚWIĘTA WYZNANIA MOJŻESZOWEGO.

Dnia 2 i 3 Pesach (Wielkanoc, pamiątka wyjścia Izraelitów z Egiptu) dnia 4 Szabas, — dnia 5, 6 i 7 Chol namoedszel Pesach (wolne święta), — dnia 8 i 9 Pesach (ostatnie dnie Wielkanocy),— dnia 11 Szabas,— d. 17 Rozchodesz,— dnia 18 Szabas Rozchodesz,— dnia 25 Szabas.

Odmiany Księżyca.

Pełnia d. 2 o g. 0 m. 43 r., suche lecz chłodne powietrze.
Ostatnia kw. d. 9 o g. 11 m. 44 w., deszcz.
Nów d. 16 o g. 3 m. 16 r., przymrozek z wiatrem.
Pierwsza kw. d, 23 o g, 1 m. 28 w., pochmurno.

Wschód i zachód słońca i długość dnia.

Dzień.	Wschód słońca.		Zachód słońca.		Długość dnia.		Przybyło dnia.	
	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.
1	5	37	6	31	13	54	5	16
5	5	28	6	38	13	10	5	32
10	5	17	6	47	13	30	5	52
15	5	5	6	56	13	51	6	13
20	4	55	7	4	14	9	6	31
25	4	44	7	13	14	29	6	51
30	4	34	7	21	14	47	7	9

Przypomnienia robót gospodarskich.

W Kwietniu. Role pod późny jęczmień, kartofle, len, konopie i warzywo uprawiać, siew grochu, wyki i bobru w pierwszych dniach ukończyć, siać pszenicę jarą, rychły jęczmień, soczewicę i owies, kartofle ranne sadzić na początku miesiąca, w końcu zaś ogrodowiznę, łąki i ugory oczyszczać, dachy poszywać, statki i drzewo do spławu ładować, późne jagnięta skopić, bydło robocze lepiéj karmić, budynki nowe stawiać i złe reparować, rowy nowe wybierać, spuszczać klacze i krowy, bydło wypuszczać na paszę, pamiętać o pszczołach.

MAJ ma dni XXXI.		**МАЙ.**	**MAJ.**
Dnie	Święta Kościoła Rzymsko-Katolickiego.	Имена Святыхъ Православной Церкви.	Święta Kościoła Rz.-Katol. w Cesar.
1 P.	Filipa i Jakóba Apost.	19 Апрѣль. П. Георгія	Kwiec. Hermogen.
2 S.	Anastazego B. i Zygmun.	20 П. Θедора и с. Ан.	Sulpicyusza i Wikt.
3 **N.**	**4 po W.** Znal. ś. Krzyża	21 **Н. о Раз.** С. Іану.	**3 po W.** nzelma
4 P.	Floryana M. i Moniki	22 П. Θеодора	Sotera i Kaja P. M.
5 W.	Piusa V Papieża	23 В. м. Георгія побѣ.	Jerzego i Wojciecha
6 S.	Jana w Oleju	24 Мч. Саввы стратил.	Bony P. i Fidelisa
7 C.	Domicelli i Eufrozyny P.	25 Ап. и ев. Марка	Marka Ewangelisty
8 P.	**Stanisława Bisk. M.**	26 Св. мч. Василія	Kleta P. i Marcelin
9 S.	Grz gorza Biskupa	27 С. мч. Симеона	Anastazego i Teofila
10 **N.**	**5 po W.** N.M.P. Łaskaw.	28 **Н. о Сам.** М. Мак.	**4 po W.** Witalisa
11 P.	† Mamerta Biskupa	29 С. 9 муч. въ Кизицѣ	Piotra Męcz.
12 W.	† Pankracego Męczen.	30 А. Іакоба и Доната	Katarzyny Seneńs.
13 S.	† Serwacego Biskupa	1 Май. П. Іеремія	Maj. Filipa i Jakóba
14 **C.**	**Wniebow. P.** Bonifac.	2 Св. Аθанасія патр.	Atanazego i Zygm.
15 P	Zofii z 3 córkami	3 С. Тимофея и Мав.	Znalez. ś. Krzyża
16 S.	Jana Nepomucena M.	4 М. Пелагіи	Floryana M. i Mon.
17 **N.**	**6 po W.** Paschalisa W.	5 **Н. о Слѣп.** В. Ирин.	**5 po W.** Piusa V.
18 P.	Eryka Kr. i Wenantego	6 Прав. Іова	Jana w Oleju Ap.
19 W.	Piotra Celestyna P.	7 Знам. чес. Креста	Domicelli Panny
20 S.	Bernarda Seneńskiego	8 Ап. и ев. Іоанна Б.	**Stanisława B.**
21 C.	Donata i Wiktoryna MM.	9 **Вознес. Господне**	**Wniebowst. P.**
22 P.	Julji Panny M.	10 Ап. Симона Зилота	Antonina Arcyb.
23 S.	† Dezyderyusza B. M.	11 Св. Меθоди Кир.	Mamerta i Mejola
24 **N.**	**Zesł. ś. Ducha** Joanny	12 **Н. с. о.** С. Епифанія	**6 po W.** Pankrac.
25 **P.**	**Świąteczny**. Grzeg. VII	13 М. Александра	Serwacego Bisk.
26 W.	Filipa Nereusza	14 Мч. Исидора и Мак.	Bonifacego Męcz.
27 S.	† Magdaleny de Pazzis	15 Прп. Пахомія	Zofii z 3 córkami
28 C.	Germana Biskupa	16 П. Θеодора и Ефр.	Jana Nepomucena
29 P.	† Teodozyi Męczenniczki	17 А. Андроника	Paschalisa W.
30 S.	† Feliksa Pap. M.	18 М. Θеодота и Петра	Eryka K. i Walent.
31 **N.**	**Trójcy św.** Petronelli	19 **Сош. св. Духа**	**7 po W.** Piotra C

M A J.

Słońce wstępuje w znak BLIŹNIĄT, dnia 23.

Ewangelje na niedziele i święta w Maju.

Na Niedzielę 4 po W., u Jana ś. w r. 16, *O przyczynie odejścia Chrystusa.*
„ S. Stanisława, u Łuk. św. w roz. 14, *o Chrystusie dobrym pasterzu.*
„ Niedz. 5 po W. u Jana ś. w r. 16, *o skutkach prośby w Imieniu Jezusa.*
„ Wniebow. Pańs, u Marka ś. w r. 16, *o Wniebowstąpieniu Chrystusa.*
„ Niedzielę 6 po Wielk., u Jana św. w rozdz. 15, i 16, *o przyjściu pociechy Ducha Św.*
„ Zesłanie Ducha ś, u Jana św. w roz. 14, *o zesłaniu Ducha Św.*
„ Poniedziałek Świąt., u Jana św. w roz. 3, *o rozmowie Chrystusa z Nikodemem.*
„ Trójcę św., u Mateusza św. w roz. 28, *o mocy danéj Apostołom.*

ŚWIĘTA WYZNANIA MOJŻESZOWEGO.

Dnia 2 Szabas, — dnia 5 Łag. beomer (dzień radosny, pam. ustania pmoru Izraelitów w pustyni Arabskiéj),— dnia 9 i 16 Szabasy,— dnia 17 Rozchodesz,— dnia 22 i 23 Szewuos (Zielone świątki, pam. odebrania 10-iu Przykazań na górze Syna),— dnia 30 Szabas.

Odmiany Księżyca:

Pełnia dn. 1 o g. 5 m. 34 w. Przyjemne powietrze.
Ostatnia kwadra d. 9 o g. 8 m. 36 r. Ociepla się, w końcu deszcz.
Nów d. 15 o g. 11 m. 43 w. Piękna pogoda.
Pierwsza kwadra d. 23 o g. 4 m. 43 rano. Ciepło.
Pełnia d. 31 o g. 8 m. 10 r. Wypogadza się, czasami deszcz.

Wschód i zachód słońca i długość dnia.

Dzień	Wshód słońca.		Zachód słońca.		Długość dnia.		Przybyło dnia.	
	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.
1	4	32	7	23	14	51	7	13
5	4	25	7	29	15	4	7	26
10	4	16	7	38	15	22	7	36
15	4	8	7	45	15	37	7	59
20	4	0	7	53	15	53	8	15
25	3	54	8	0	16	6	8	23
30	3	49	8	6	16	17	8	39

Przypomnienia robót gospodarskich.

W Maju. Ukończyć siew konopi i rzepaku letniego, siać koniczynę w pszenicy i przybronować ją jeżeli grunt tego wymaga, kartofle rychło obronować, siać wczesną tatarkę, pleć warzywo ogrodowe, w pierwszych dniach siew owsa ukończyć, jak równie wykę na paszę zieloną, w połowie miesiąca ukończyć sadzenie kartofli, jęczmień, len i prosa powinny być zasiane, sadzić rozsadą brukwi, buraków i kapusty, szczepienie drzew ukończyć, korę w lasach na łuby i dla garbarzy obdzierać, owce myć i strzydz, pamiętać w końcu miesiąca o rojeniu się pszczół.

CZERWIEC ma dni XXX.		**ІЮНЬ.**	**CZERWIEC.**
Dnie	Święta Kościoła Rzymsko-Katolickiego.	Имена Святыхъ Православной Церкви.	Święta Kościoła Rz.-Katol. w Cesar.
1 P.	Juwencyusza K. i Fortun.	20 Май. **Пон. С. Дух.**	**Zesł. ś. D.** Bern.
2 W.	Erazma B. i Blandyny P.	21 С. Константина	Walensa i Polieukt.
3 S.	Klotyldy Królowéj	22 Мч. Василиска	† Julii P. i Heleny.
4 C.	**Boże Ciało**. Saturniny	23 Св. Михаила	Dezyderyusza Bisk.
5 P.	Bonifacego B. Waleryi M.	24 Прп. Симеона	† Joanny Wd.
6 S.	Norberta B.	25 Трет. об. гл. Іоанна	† Grzegorza i Urba.
7 **N.**	**2 po Św.** Roberta Opata	26 **Н. Всѣхъ Свят.**	**S. Trójcy**. Filipa
8 P.	Medarda i Maxymina BB.	27 С. м. Ѳерапонта	Jana P, i Bedy Kap.
9 W.	Felicyana i Pryma MM.	28 Св. Никиты	Germana B.
10 S.	Małgorzaty Kr. i Bogum	29 Мч. Ѳеодосія и Іоа.	Teodozyi M.
11 C.	Barnaby Apost.	30 П. Исаакія далматс.	**Boże Ciało** Felix
12 P.	Serca Jezusow. Onufrego	31 А. Ерма, мч. Ермія.	Petroneli Panny
13 S.	Antoniego Padewskiego	1 Іюнь. М. Іустина	Czerw. Nikodema
14 **N.**	**3 po Św.** Bazylego B.	2 **Н. 2 по П.** С. Ник.	**2 po S.** Erazma B.
15 P.	Wita i Modesta MM.	3 Мч. Лукилліана	Laurentyna i Klot.
16 W.	Benona B. i Justyny P.	4 Св. Митрофана	Saturniny Panny
17 S.	Adolfa B. i Marcyana M.	5 Св. мч. Дороѳея.	Bonifacego i Waler.
18 C.	Marka i Marcelego M.	6 Пр. Виссаріона	Norberta B.
19 P.	Julianny, Gerwaz. i Prot.	7 Мч. Ѳеодота	Roberta Opata
20 S.	Sylweryusza i Florenty.	8 Вел. мч. Ѳеодора	Maxymina B.
21 **N.**	**4 po Św.** Alojzego Gon.	9 **Н. 3 по П.** С. Кир.	**3 po Św.** Pryma
22 P.	Paulina Biskupa	10 С. м. Тимоѳея	Bogumiła i Małgo.
23 W.	Agrypiny P. M.	11 С. ч. Varѳол. и Варв.	Barnaba Apost.
24 S.	Narodzenie ś. Jana Chrz.	12 Прп. Онуфрія	Onufrego Pust.
25 C.	Prospera Biskupa	13 Мчц. Акилины	Antoniego z Padwy
26 P.	Jana i Pawła MM.	14 Св. прор. Елисея	Bazylego Bisk.
27 S.	† Władysława Kr. Węg.	15 П. Амоса и с. Іоны.	Wita i Modesta MM
28 **N.**	**5 po Św.** Ireneusza B. M.	16 **Н. 4 по П.** С. Тих.	**4 po S.** Aurelijana
29 **P.**	**Piotra i Pawła Ap**	17 Мч. Мануила	Adolfa B. i Marcya.
30 W.	Emilii i Lucyny PP.	18 Мч. Леонтія и Ип.	Marka i Marcelego

CZERWIEC.

Słońce wstępuje w znak RAKA d. 21.

Przesilenie dnia z nocą. Początek lata.

Ewangelje na niedziele i święta w Czerwcu.

Na Boże Ciało, u Jana św. w roz. 6, *o Sakramencie Ciała i Krwi Chrystusa Pana.*

„ Niedzielę 2 po św. u Łukasza św. w roz. 14, *o wezwaniu na wielką wieczerzę.*

„ Niedzielę 3 po św., u Łukasza św. w roz. 15, *o zgubionéj owcy i groszu.*

„ Niedzielę 4 po św. u Łukasza św. w roz. 5, *o obfitym połowie ryb.*

„ Niedzielę 5 po św. u Mateusza św. w roz. 5, *o sprawiedliwości i pojednaniu się z bratem.*

„ ŚŚ. Piotra i Pawła u Mateusza św. w roz. 16, *o władzy danéj Piotrowi.*

ŚWIĘTA WYZNANIA MOJŻESZOWEGO.

Dnia 5 Post (2-go rzędu, Chaw Siwon, na pamiątkę wojen Chmielnickiego);— dnia 6 i 13 Szabasy,— dnia 15 i 16 Rozchodesz,— dnia 20 i 27 Szabasy.

Odmiany Księżyca.

☾ Ostatnia kw. d. 7 o g. 2 m. 42 w., gorąco.
● Nów d. 14 o g. 8 m. 16 r., deszcz przytem burza, grzmoty i błyskawice.
☽ Pierwsza kw. d. 21 o g. 9 m. 25 w., parno.
○ Pełnia d. 29 o g. 8 min. 12 w., upał.

Wschód i zachód słońca i długość dnia.

Dzień.	Wschód słońca.		Zachód słońca.		Długość dnia.		Przybyło dnia.	
	godz.	min.	godz	min.	godz.	min	godz.	min.
1	3	47	8	9	16	22	8	44
5	3	44	8	13	16	29	8	51
10	3	41	8	17	16	36	8	58
15	3	40	8	20	16	40	9	2
20	3	40	8	22	16	42	9	4
25	3	41	8	23	16	42	Ubyło	
30	3	43	8	22	16	39	0	4

Przypomnienia robót gospodarskich.

W Czerwcu. Ugory pod ozimінę zorać, nawieźć, poradlić i zawlecić, gnój pod pszenicę ozimą wywieźć, roztszączać i przyorać, siać rzepak, tatarkę proso i pszenicę pleć, łąki kosić; wszelkich rozsad sadzenie ukończyć, kartofle wcześne obradlić, późne obronować, koniczynę i rychłą wykę na pasze zieloną kosić, bydło pławić, grzyby i jagody zbierać, niszczyć owady na drzewach, ratę Towarzystwa zapłacić i gazety na drugie półrocze zaprenumerować.

Dnie	LIPIEC ma d. XXXI. Święta kościoła Rzymsko-Katolickiego.	ІЮЛЬ. Имена Святыхъ Православной Церкви.	LIPIEC. Święta Kościoła Rz.-Katol. w Cesar
1 S.	Teodoryka K. i Teobalda	19 Іюнь. А. Іуды Госп.	Czerw. Gerwazego
2 C.	Nawiedz. NMP. Ottona	20 Св. мч. Меѳодія пат.	Sylweryusza i Flor
3 P.	Heliodora, Anatal. i Alfr.	21 М. Іуліана и Терен.	Alojzego Gonzagi
4 S.	Józefa Kalasantego W.	22 С. м. Евсевія и Гал.	Paulina i 10,000 M
5 **N**	**6 po S.** Filomeny i Kar.	23 **Н. 5 по П.** М. Агри.	**5 po S.** Zenona
6 P.	Izajasza Pr. i Dominiki P.	24 **Св. Іоанна Крес.**	Narodz. ś. Jana Ch.
7 W.	Willibalda, Apolon. i Pul-	25 Прп. мчц. Февроніи	Prospera i Febronii
8 S.	Elżbiety Wd. (cheryi	26 Прп. Давида	Jana i Pawła MM.
9 C.	Cyrylla B. i Anatolii P.	27 Прп. Сампсона	Władysława Kr. W.
10 P.	7 braci MM. i Amalii P.	28 Св. Кира и Іоанна	Ireneusza B. M.
11 S.	Sabina W. i Pelagii P.	29 **А. Петра и Павла**	**Piotra i Pawła**
12 **N.**	**7 po S.** Jana z Duk. Jana	30 **Н. 6 по П.** С. 12 ап.	**6 po S.** Emilii
13 P.	Małgorzaty P. M. (Gwalb.	1 Іюль. Св. Косьмы	Lipiec. Julijusza
14 W.	Bonawentury Kard.	2 Пол. ризы Вогород.	Nawiedzenie NMB
15 S.	Rozesł. Apost. i Henryki	3 Мч. Іакинѳа и Вас.	Helijodora i Anata.
16 C.	N. M. P. Szkaplerznéj	4 Андрея критск.	Józefa Kalasantego
17 P.	Aleksego W. i Berty	5 Прп. Аѳанасія	Agatona i Filomen.
18 S.	Szymona z Lipn. i Kamila	6 Прп. Сисоя	Izajasza i Dominiki
19 **N.**	**8 po S.** Wincent. a Pau.	7 **Н. 7 по П.** П. Ѳом.	**7 po S.** Klaudyu-
20 P.	Czesława W. i Elijasza Pr.	8 В. м. Прокопія	Elżbiety Wd. (sza
21 W.	Praksedy P. i Daniela Pr.	9 С. м. Панкратія	Cyrylla B. i Anatol
22 S.	Maryi Magdaleny	10 Св. 45 муч.	7 braci M. i Amelii
23 C.	Apolinarego Biskupa	11 М. Евфиміи и Ольги	Sabina W. i Pelagii
24 P.	Krystyny Panny M.	12 М. Прокла и Иларія	Jana Gwalberta Op.
25 S.	Jakóba Ap. i Krzysztofa	13 Соб. арх. Гавріила	Małgorzaty P. M.
26 **N.**	**9 po S.** Anny Matki NMP.	14 **Н. 8 по П.** А. Акил.	**8 po S.** Bonawen.
27 P.	Natalii P. i Pantaleona	15 Св. Рав. Владимира	Roz. Ap. Henryki
28 W.	Innocentego P. i Celsa M.	16 Мч. Аѳиногена	N. M. P. Szkaplerz.
29 S.	Marty P.	17 Вел. мчц. Марины	Alexego Wyz.
30 C.	Julity, Abdona i Senneny	18 Мч. Емиліяна	Szymona z Lipna
31 P.	Ignacego Lojoli W	19 Прп. Макрины	Arseniusza i Winc.

LIPIEC.

Słońce wstępuje w znak LWA, dnia 23.

Ewangelje na niedziele i święta w Lipcu.

Na Niedzielę 6 po św. u Marka św. w roz 8, *o nakarmieniu 4000 ludzi.*

„ Niedzielę 7 po św. u Mateusza św. w roz. 7, *o fałszywych prorokach.*

„ Niedzielę 8 po św. u Łukasza św. w roz. 16, *o niesprawiedliwym szafarzu.*

„ Niedzielę 9 po św. u Łukasza św. w roz. 19, *o zburzeniu Jerozolimy.*

ŚWIĘTA WYZNANIA MOJŻESZOWEGO.

Dnia 2 Post (2-go rzędu, Szywch Asar Betamuz, na pamiątkę zdobycia Jerozolimy przez Nabuchodonozora),— dnia 4 i 11 Szabasy,— dnia 15 Rozchodesz początek mięsopostu przez dni 9,— dnia 18 Szabas,— dnia 23 Post (1-go rzędu, na pamiątkę spalenia świątyni Jerozolimskiéj),— dnia 25 Szabas (Chazon),— dnia 29 Chamiszach Asar Beaw (dzień radosny, obowiązek zaopatrywania świątyń w drzewo).

Odmiany Księżyca.

Ostatnia kw. d. 6 o g. 7 m. 25 w., deszcz.
Nów d. 13 o g. 5 m. 52 r., upał.
Pierwsza kw. d. 21 o g. 2 m. 56 w., pochmurno.
Pełnia d. 29 o g. 6 m. 7 r., stała pogoda.

Wschód i zachód słońca i długość dnia.

Dzień.	Wschód słońca.		Zachód słońca.		Długość dnia.		Ubyło dnia.	
	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.
1	3	44	8	22	16	38	0	5
5	3	47	8	21	16	34	0	9
10	3	52	8	17	16	25	0	18
15	3	57	8	13	16	16	0	27
20	4	4	8	8	16	4	0	39
25	4	11	8	1	15	50	0	53
30	4	18	7	35	15	35	1	8

Przypomnienia robót gospodarskich.

W Lipcu. Rzepak zimowy z pola zbierać, siano daléj sprzątać, kartofle obradlać, kapustę, brukiew, buraki opielać i obradlać, koniczynę na siano kosić, ugor odwrócić, resztę nawozu w pole wywieźć, rzepisko pod pszenicę uprawiać, żyto na chleb sprzątać, sierpy i ludzi do żniwa przygotowywać, stodoły i klepiska naprawiać, powrósła przygotować, owoce wcześne zbierać, młode drzewka powtórnie oczkować, drzewa uschłe wycinać, bydło od gorąca chronić.

SIERPIEŃ ma d. XXXI.		**АВГУСТЪ.**	**SIERPIEŃ.**
Dnie	Święta kościoła Rzymsko-katolickiego.	Имена Святыхъ Православной Церкви.	Święta Kościoła Rz.-Katol. w Cesar.
1 S.	Piotra w Okowach	20 Іюль. Прор. Иліи.	Lip. Elijasza i Czes.
2 **N.**	**10 po S.** NMP. Anielsk	21 **Н. 9 по П.** П. Сим.	**9 po S.** Daniela
3 P.	Znalezienie Śgo Szczepana	22 Св. Маріи Маг.	Maryi Magdaleny
4 W.	Dominika Wyz.	23 Мч. Трофима	Apolinara Bis.
5 S.	N. M. P. Śnieżnéj.	24 Мчц. Христины	Krystyny Panny M.
6 C.	Przemienienie Pańskie	25 Успеніе с. Анны	Jakóba Apost.
7 P.	Kajetana Wyznawcy	26 Св. мч. Ермолая	Anny Matki N.M.P.
8 **S.**	'yryaka, Larga i Smarag.	27 В. м. Пантелеймона	Pantaleona i Natali
9 **N.**	**11 po Św.** Romana M.	28 **Н. 10 по П.** А Про.	**10 po S.** Innocen.
10 P.	Wawrzyńca M.	29 М. Каллинника	Marty i Serafiny P.
11 W.	Zuzanny i Dygny PP.	30 А. Силы и Силуака	Abdona i Sonnena
12 S.	Klary Panny	31 Св. Евдокима	Ignacego Lojoli
13 C.	Hipolita i Kassyana M.	1 Авг. Пр. др. Креста	Sierp. Piotra w Ok.
14 P.	† Euzebijusza	2 П. м. Стефана	N. M. P. Anielskiéj
15 **S.**	**Wniebowz. N. M. P.**	3 П. Иссакія и Ант.	Znal. ś. Szczepana
16 **N.**	**12 po Św.** Jacka i Rocha	4 **Н. 11 по П.** 7 отрок.	**11 po S.** Domini.
17 P.	Anastazyjusza i Mirona	5 М. Евсигнія и Ноны.	N. M. P. Śnieżnéj
18 W.	Agapita M.	6 **Преоб. Господне**	Przemien. Pańskie
19 S.	Benigny P. i Rufina W.	7 Прп. мч. Дометія	Kajetana Wyzn.
20 C.	Bernarda Op. i Jordana	8 С. Емиліана и Мир.	Cyryaka i Larga M.
21 P.	Joanny Fremiot Wd.	9 С. Матѳія м. Антонія	Romana M.
22 S.	Symforyana M.	10 М. Лаврентія	Wawrzyńca M.
23 **N.**	**13 po Św.** Filipa Benic	11 **Н. 12 по П.** Пр Ѳеод.	**12 po S.** Zuzanny
24 P.	Bartłomieja Ap.	12 Мч. Фотія	Klary P. [i Dygny
25 W.	Ludwika Króla	13 П. Максима испов.	Hippolita i Kassya.
26 S.	Zefiryna Pap. i Róży P.	14 Пр. Ѳеодосія	Euzebjusza W.
27 C.	Cezaryusza i Przen. ś. Kaź.	15 **Усп. Пр. Богор.**	**Wniebow. NMP**
28 P.	Augustyna B. Dok. Kośc.	16 Нерук. обр. Господ.	Rocha Wyz.
29 S.	Ścięcie św. Jana Chrzcic.	17 М. Мирона, Филип.	Anastazyusza, Mir.
30 **N.**	**14 po S.** Joach. Oj. NMP.	18 **Н. 13 по П.** М. Флора	**13 po S.** Agapita
31 P.	Rajmunda W.	19 Мч. Андрея	Benigny i Bronisł.

SIERPIEŃ.

Słońce wstępuje w znak PANNY, dnia 22.

Ewangelje na niedziele i święta w Sierpniu.

Na Niedzielę 10 po św. u Łukasza św. w roz. 18, *o faryzeuszu i celniku.*

„ Niedzielę 11 po św. u Marka św. w roz. 7, *o głuchym i niemym.*

„ Wniebowzięcie N. P. M., u Łukasza św. w roz. 10, *mowa Chrystusa Pana do Maryi.*

„ Niedzielę 12 po św. u Łukasza św. w roz. 10, *o zranionym Samarytanie.*

„ Niedzielę 13 po św. u Łukasza św. w roz. 17, *o uzdrowieniu trędowatego.*

„ Niedzielę 14 po św. u Mateusza św. w roz. 6, *o służeniu Bogu i mamonie.*

ŚWIĘTA WYZNANIA MOJŻESZOWEGO.

Dnia 1 i 8 Szabasy,— dnia 13 i 14 Rozchodesz,— dnia 15, 22 i 29 Szabasy.

Odmiany Księżyca.

☾ Ostatnia kw. d. 5 o g. 0 m. 12 r., pogoda i parno.
○ Pełnia d. 12 o g. 5 m. 24 r., upał, deszcz i grzmoty.
☽ Pierwsza kw. d. 20 o g. 8 m. 17 r., ciepło umiarkowane.
○ Pełnia d. 27 o g. 2 m. 52 w., wiatr z deszczem.

Wschód i zachód słońca i długość dnia.

Dzień.	Wschód słońca.		Zachód słońca.		Długość dnia.		Ubyło dnia.	
	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.
1	4	21	7	50	15	29	1	14
5	4	27	7	43	15	16	1	27
10	4	35	7	34	14	39	1	44
15	4	43	7	24	14	41	2	2
20	4	52	7	14	14	22	2	21
25	5	0	7	3	14	3	2	40
28	5	8	6	52	13	44	2	59

Przypomnienia robót gospodarskich.

W Sierpniu. Spieszyć się ze sprzątaniem wszelkiego zboża tak aby deszcze na pokosach nie zastały, żyto i pszenicę do siewów jesiennych wymłacać, rolę pod żyto przeorać, ugór, koniczysko, rzepisko i wyczysko poradlić i zbronować; jagnięta strzydz, nasiona ogrodowizny zbierać, rozpocząć siew oziminy, z końcem miesiąca można rozpocząć polowanie, za dzieci do szkół uczęszczające opłatę wnosić.

WRZESIEŃ ma dni XXX.		**СЕНТЯБРЬ.**	**WRZESIEŃ.**
Dnie	Święta Kościoła Rzymsko-Katolickiego.	Имена Святыхъ Православной Церкви.	Święta Kościoła Rz.-Katol. w Cesar.
1 W.	Idziego Opata i Wiktora	20 Авг. П. Самуила	Sier. Bernarda
2 S.	Stefana kr. Węg. i Justa	21 Ап. Θаддея	Joanny Fremiot W.
3 C.	Serafii P. M. i Izabelli Kr.	22 Мч. Агафоника	Symforyana M.
4 P.	Róży i Rozalii Panormit.	23 М. Луппа, с. Ирина	Filipa i Zacheusza
5 S.	Wiktoryna i Wawrzyńca	24 Св. мч. Евтихія	Bartłomieja Apost.
6 **N.**	**15 po Św.** Zacharyasza	25 **Н. 14 по П.** С. Вар.	**14 po S.** Ludwika
7 P.	† Reginy P. M.	26 М. Адріяна	Zefiryna i Róży P.
8 **W.**	**Narodzenie N. M. P.**	27 П. Пимена и Саввы	Cezaryusza i Rufa
9 S.	Gorgonijusza i Adryana	28 Прп. Моисея мур.	Augustyna B.
10 C.	Mikołaja z Tolentynu W.	29 **Усѣк. гл. Кр. Іоа.**	Ścięcie ś Jana Ch
11 P.	Teodory, Prota i Emiljan.	30 **Пр. м. с. Алек. Нев.**	Feliksa M.
12 S.	Waleryana, Salez. i Gwid.	31 Пол. пояса Богород.	Rajmunda i Rufiny
13 **N.**	**16 po Św.** Imienia NMP	1 Сен. **Н. 15 по П.** С. Сим.	Wrz. **15 po S.** Idzi
14 P.	Podwyższenie Św. Krzyża	2 М. Мамаита	Stefana Kr. i Max.
15 W.	Nikodema Kap. M.	3 Св. мч. Анеима	Izabelli Kr. i Eufr
16 S.	† Cypryana B. i Eufemii	4 Св. мч. Вавилы	Kozalii P.
17 C.	Justyna i 5 ran ś Franc.	5 Пр. Захарiи	Wawrzyńca i Just
18 P.	† Józefa z Kop. i Tomasza	6 Вос. арх. Михаила	Zacharyasza Pror.
19 S.	† Konstancyi i Januaryus.	7 Мч. Созонта	..eginy P. M.
20 **N.**	**17 po Św.** Eustachiusza	8 **Н. 16 по П. Р. В. Бог.**	**16 p S Nar.** NMP
21 P.	Mateusza Apost. i Ewan.	9 С. Богоот. Іоакима	Gorgoniusza
22 W.	Maurycego Męcz.	10 Мчц. Минодоры	Mikołaja i Pulcher
23 S.	Tekli Panny i Męcz.	11 Прп. Θеодоры	Teodory i Prota
24 C.	N. M. P. od wykup. niew.	12 Св. мч. Автонома	Walerjana i Salez.
25 P.	Aurelii P. i Kleofasa B.	13 Св. Корнилы	Maurylijusza B.
26 S.	Cypryana M.	14 **Воздвиж. Креста**	Podwyż. ś. Krzyża
27 **N.**	**18 po Św.** Ładysława	15 **Н. 17 по П.** В. Ник.	**17 po S.** Nikode.
28 P.	Wacława Króla Czesk.	16 Вел. мчц. Евфиміи	Cyprjana i Kornel
29 W.	Michała Archanioła	17 М. Софіи, Вѣры, Над.	Justyn. i 5 ran ś. Fr
30 S.	Hieronima Kap. Dok. Kos.	18 С. Евменія горт.	† Józefa i Tomasz

WRZESIEŃ.

♎ Słońce wstępuje w znak WAGI, dnia 22. ♎

Porównanie dnia z nocą. Początek Jesieni.

Ewangelje na niedziele i święta we Wrześniu.

Na Niedz. 15 po św., u Łukasza św. w r. 7, *o wskrzeszeniu syna wdowy.*
„ Narodz. N. M. P., u Mat. św. w r. 1, *Księgi rodzaju Jezusa Chrystusa.*
„ Niedz. 16 po św., u Łuk. sw. w r. 14, *o uzdrowieniu opuchłego.*
„ Niedz. 17 po św., u Mat. św. w roz. 22, *o miłości Boga i bliźniego.*
„ Niedz. 18 po św., u Mat. św. w roz. 9, *o uzdrowieniu paralityka.*

ŚWIĘTA WYZNANIA MOJŻESZOWEGO.

Dnia 4 początek rorat trwających do dnia 10 Tyszry,— dnia 5 Szabas, dnia 12 i 13 Roszhaszanah (Nowy rok 5635, Trąbki),— d. 16 Post 2-go rzędu Gedaliach (na pamiątkę zamordowania Namiestnika Gedeliah), dnia 19 Szabas (Szuwa), – dnia 21 Jom kipur (post 1-go rzędu dzień pokuty i odpustów) mylnie przez nas „Dniem Sądnym" zwany;— dnia 26 i 27 Sukoth (Kuczki, palmy, obchód zakończenia zbiorów polnych), — d. 28, 29 i 30 Chol hamoed szel Sukoth (Wolne święta).

Odmiany Księżyca:

☾ Ostatnia kwadra d. 3 o g. 6 m. 18 r. Pochmurno, lecz pogoda.
● Nów d. 10 o g. 7 m. 34 w. Deszcz i wiatr.
☽ Pierwsza kwadra d. 19 o g. 0 m. 29 r. Pogoda.
○ Pełnia d. 25 o g. 11 m. 30 w. Chłodno.

Wschód i zachód słońca i długość dnia.

Dzień	Wshód słońca. godz.	min.	Zachód słońca. godz.	min.	Długość dnia. godz.	min.	Ubyło dnia. godz.	min.
1	5	11	6	47	13	36	3	7
5	5	18	6	38	13	20	3	23
10	5	26	6	27	13	1	3	42
15	5	35	6	13	12	38	4	5
20	5	43	6	3	12	20	4	23
25	5	51	5	51	12	0	4	43
30	6	0	5	40	11	40	5	3

Przypomnienia robót gospodarskich.

We Wrześniu. Żniwo kończyć, rychłe kartofle kopać, zasiew pszenicy i żyta kończyć, potraw z łąk pokosić, bydło paść po laasch, przysposabiać się z zapasami produktów do pędzenia wódki i gorzelnie oczyścić, kupić bydło na opasy, rozpocząć zbiór owoców, odkarmiać świnie, przysposabiać doły na kartofle, przygotować i oczyścić spiżarnie, zbierać żołądź i nasiona drzew.

PAŹDZIERNIK ma d. XXXI.		**ОКТЯБРЬ.**	**PAŹDZIERN.**
Dnie	Święta kościoła Rzymsko-Katolickiego.	Имена Святыхъ Православной Церкви.	Święta Kościoła Rz.-Katol. w Cesar
1 C.	Remigijusza Bisk.	19 Сент. М. Трофима	Wrz. Januarjusza
2 P.	Aniołów Stróżów	20 Вел. мч. Евстафія	† Eustachjusza
3 S.	Kandyda M. i Ludomira	21 Св. ап. Кодрата	† Mateusza A. i Ew.
4 **N**	**19 po S.** NMP. Różańc	22 **Н. 18 по П.** С. Ѳоки	**18 po S** Mauryc.
5 P.	Placyda M. i Flawii P.	23 Зач. Св. Іоанна	Tekli P. i M.
6 W.	Brunona Wyznawcy	24 Св. пер. Мч. Ѳеклы	Gerarda i Pafnuc
7 S.	Justyny P. M.	25 Прп. Сергія Радон.	Kleofasa i Aurelli
8 C.	Brygidy Wdowy	26 **П. с. а. и е. Іоан.**	Cyprjana
9 P.	Dyonizego B. M.	27 Мч. Каллистрата	Kosmy i Eamijana
10 S.	Franciszka Borgiasza W.	28 Прп. Харитона	Wacława Kr. M.
11 **N.**	**20 po S.** Wincent. Kadł.	29 **Н. 19 по П.** П. Кирі.	**19 po S.** Michała
12 P.	Maksymilijana B.	30 Св. мч. Григорія	Hieronima Dok. K
13 W.	Edwarda Kr. Angielsk.	1 Окт. **П. Пр. Бого.**	Paźd. Remigjusza
14 S.	Kalixta Pap. Męcz.	2 Св. мч. Кипріана	Aniołów Stróżów
15 C.	Jadwigi Wd. i Teresy P.	3 Св. мч. Діонисія	Kandyda M.
16 P.	Florentyna B. i Gawła Op.	4 Мч. Ісрофея, Гурія	Franciszka Serafic.
17 S	Wiktora B. i Lucyny M.	5 Св. Петра Алек. и Іон.	Placydy i Flawii P.
18 **N.**	**21 po S.** Łukasza Ew.	6 **Н. 20 по П.** А. Ѳомы	**20 po S.** Brunona
19 P.	Piotra z Alkantary Wyzn.	7 Мч. Сергія	Marka, Osyty i Jus.
20 W.	Ireny Panny	8 Прп. Пелагіи	Brygidy Wd.
21 S.	Urszuli i towarzyszek MM.	9 Ап. Іакова Алфеова	Dyonizego B.
22 C.	Korduli P., Alfonsa i Alod.	10 Мч. Евлампія	Franciszka Borg.
23 P.	Jana Kapistrana W.	11 Св. ап. Филиппа	Placydy P.
24 S.	Rafała Archanioła	12 Пер. Косьмы св. Мар.	Maxymilijana Bis
25 **N.**	**22 po S.** Jana K., Krys.	13 **Н. 21 по П.** С. Карпа	**21 po S.** Edwarda
26 P.	Ewarysta P. [i Kryspina	14 М. Назарія	Kalixta P. i Burch.
27 W.	Sabiny M. i Iwona W.	15 Прп. Евфимія	Jadwigi i Teressy
28 S.	Szymona Judy i Tadeusza	16 Мч. Лонгина сотн.	Florentyna i Satur.
29 C.	Narcyssa B. i Euzebii P.	17 П. Осіи и Андрея	Wiktora i Florent.
30 P.	Zenobii M.	18 Ап. и ев. Луки	Łukasza Ewang.
31 S.	† Wolfganga Biskupa	19 П. Іоанна рыльск.	Piotra z Alkantary

PAŹDZIERNIK.

Słońce wstępuje w znak NIEDŹWIADKA, dnia 23.

Ewangelje na niedzele i święta w Październiku.

Na Niedzielę 19 po św., u Mateusza św. w roz. 22, *o wezwaniu na gody weselne.*

„ Niedz. 20 po św., u Jana św. w roz 4, *o chorym synu królewskim.*

„ Niedz. 21 po św., u Mat. św. w r. 18, *o dłużniku i złośliwym słudze.*

„ Niedz. 22 po św., u Mateusza św. w roz. 22, *o oddawaniu czynszowéj monety.*

ŚWIĘTA WYZNANIA MOJŻESZOWEGO.

Dnia 1 Chol hameod szel sukoth (wolne święta),— dnia 2 Koszanach Raba (święto palm tylko do południa),— dnia 3 Szabas-Sukoth,— dnia 4 Sukoth (ostatnie dnie świąt Kuczek),— dnia 10 Szabas,— dnia 11 i 12 Rozchodesz,— dnia 17, 24 i 31 Szabasy.

Odmiany Księżyca.

☾ Ostatnia kw. d. 2 o g. 3 m. 2 w., deszcz.
● Nów d. 10 o g. 12 m. 26 r., pogoda, lecz chłodno.
☽ Pierwsza kw. d. 18 o g. 2 m. 53 w., pochmurno.
○ Pełnia d. 25 o g. 8 m. 44 r., stała pogoda.

Wschód i zachód słońca i długość dnia.

Dzień.	Wschód słońca.		Zachód słońca.		Długość dnia.		Ubyło dnia.	
	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.
1	6	1	5	37	11	36	5	7
5	6	8	5	28	11	20	5	23
10	6	17	5	16	10	59	5	44
15	6	26	5	5	10	39	6	4
20	6	34	4	55	10	21	6	22
25	6	43	4	44	10	1	6	42
30	6	53	4	34	9	41	7	2

Przypomnienia robót gospodarskich.

W Październiku. Łąki skończyć kosić, konopie i len moczyć, międlić i do przędzenia przygotować, warzywa ogrodowe zbierać i na zimę porządkować, buraki. kartofle, brukiew i kapustę z ziemi wybierać, gatunkować i żająć się ich zakonserwowaniem na zimę, owoce zbierać do zachowania składać i powidła smarzyć, śliwki suszyć, role wiosenne zasiewy podorać, stawy spuszczać, ryby łowić, inwentarz do przejścia na zimową paszę przysposabiać, gorzelnie w ruch wprowadzać, bydło na wywary stawiać, drzewka koło gościńców i rowów zasadzać, ściany, powały i piece podlepiać, ule pszczół przejrzeć, miód jesienny zebrać, sadzić drzewa owocowe, chmiel zbierać; rozpoczyna się polowanie na dzika.

LISTOPAD ma dni XXX.		**НОЯБРЬ.**	**LISTOPAD.**
Dnie	Święta Kościoła Rzymsko-Katolickiego.	Имена Святыхъ Православной Церкви.	Święta Kościoła Rz.-Katol. w Cesar.
1 N.	**Wszystkich Świętych.**	20 Окт. **Н. 22 по П.** Арт.	**22 po S.** Ireny
2 P.	Dzień Zadusz. Wiktoryna	21 Прп, Иларіона	Urszuli i 10,000 dz.
3 W.	Huberta Biskupa	22 **Богород. казан.**	Alfonsa i Korduli
4 S.	Karola Borom. B. W.	23 А. Іакова. бр. Госп.	Jana Kapistrana
5 C.	Zacharyasza i Elżbiety P.	24 Св. Афаназія и Конс.	Rafała Archanioła
6 P.	Leonarda Wyz.	25 Мч. Маркіана	Kryspa i Kryspina
7 S.	Willibalda B. i Engelbor.	26 Вел. Мч. Димитрія	Ewarysta Pap.
8 N.	**24 po S.** Opieki N. M. P.	27 **Н. 23 по П.** Нес.	**23 po S.** Iwona
9 P.	Teodora M. [Godfrida B.	28 Мч. Терентія	Szymona i Tadeusz.
10 W.	Andrzeja z Awelinu	29 Прп. м. Анастасіи	Narcyza i Euzebii
11 S.	Marcina Biskupa	30 Св. мч. Зиновія	Marcelina i Zenobii
12 C.	Marcina Papieża	31 Ап. Стахія, Спирид.	Wolfganga Bisk.
13 P.	Dydaka Wyznawcy	1 Ноябрь. С. Косьмы	List. **Wszyst. ŚŚ.**
14 S.	Sarapiona i Klementyna	2 Мч. Акиндина	Dzień Zadusz. Wik.
15 N.	**25 po S.** Stanisława K.	3 **Н. 24 по П.** См. Іосиф.	**24 po S.** Teofila
16 P.	Edmunda i Jana z tow. M.	4 Прп. Іоанникія	Karola Boromeusza
17 W.	Salomei P. i Grzegorza C.	5 Мч. Галактіона	Zacharjasza i Elżb.
18 S.	Maxyma B. i Eugenijusza	6 Св. Павла испов.	Loonarda Wyzn.
19 C.	Elżbiety Król. Węg.	7 Мч. Іерона и Анто.	Engelberta i Wilib.
20 P.	Felixa Walezyusza Wyz	8 **Соб. арх. Михаи.**	Godfrida i 4 Koron.
21 S.	Ofiarowanie N M. P.	9 Мч. Онисифора	Teodora Męcz.
22 N.	**26 po S.** Cecylii P. M.	10 **Н. 25 по П.** Ераста	**25 po S.** Andrzeja
23 P.	Klemensa Pap.	11 Мч. Мины и Виктр.	Marcina Bisk.
24 W.	Jana od Krzyża W.	12 Св. Іоанна милости	5 braci M. i Marcina
25 S.	Katarzyny P. M.	13 С. Іоанна Златоус.	Dydaka
26 C.	Konrada i Piotra Aleks.	14 Св. ап. Филиппа	Serapiona M.
27 P.	Barlaama	15 Мч. Гурія	Leopolda Wyzn.
28 S.	Rufa M. i Mansfeta B.	16 Ап. и еванг. Матѳея	Edmunda i Otmara
29 N.	**1 Adw.** Saturnina M.	17 **Н. 26 по П.** Григор.	**26 po S.** Grzego.
30 P.	Andrzeja Apostoła	18 Мч. Платона	Eugenjusza i Max.

LISTOPAD.

♐ Słońce wstępuje w znak STRZELCA, dnia 22. ♐

Ewangelje na niedziele i święta w Listopadzie.

Na Wszystkich Świętych, u Mateusza św. w roz. 5, *o tych którzy są błogosławieni*
„ Dzien Zaduszny, u Jana św. w roz 5, *o wskrzeszeniu umarłych.*
„ Niedzielę 24 po św., u Mateusza św. w roz. 8, *o uzdrowieniu trędowatego i syna setnika.*
„ Niedz. 25 po św , u Mat. św. w roz. 8, *o ziarnie gorczycznem.*
„ Niedz. 26 po św., u Mat św. w roz. 13, *o nasieniu dobrym i kąkolu.*
„ Niedz. 1 Adwentu, u Łuk. św w roz. 21, *o znakach na niebie i ziemi.*

ŚWIĘTA WYZNANIA MOJŻESZOWEGO.

Dnia 7 Szabas,— dnia 10 Rozchodesz,— dnia 14, 21 i 28 Szabasy.

Odmiany Księżyca.

☾ Ostatnia kw. d. 1 o g. 3 m. 24 r., niestała pogoda.
🌑 Nów dnia 9 o g. 6 m 58 r , pogoda, przytem wiatr.
☽ Pierwsza kw. d. 17 o g. 3 m. 18 r., deszcz dżysty.
🌕 Pełnia d. 23 o g. 6 m. 58 w., przymrozek rano, późniéj pogoda.
☾ Ostatnia kw. d. 30 o g. 7 m. 53 w. śnieg pruszy.

Wschód i zachód słońca i długość dnia.

Dzień.	Wschód słońca.		Zachód słońca.		Długość dnia.		Ubyło dnia.	
	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.	godz.	min.
1	6	56	4	30	9	34	7	9
5	7	4	4	23	9	19	7	24
10	7	13	4	15	9	2	7	41
15	7	22	4	7	8	45	7	58
20	7	31	4	0	8	29	8	14
25	7	39	3	55	8	16	8	27
30	7	47	3	50	8	3	8	40

Przypomnienia robót gospodarskich.

W Listopadzie. Dokończyć zbiór warzywa, orać pod wiosenne zasiewy, ziemię marglować, liście na podściółkę dla inwentarzy zgrabiać, suche łąki i niepłodne pastwiska zorać, opatrzeć obory, stajnie i chlewy; owczarnie urządzić na zimę, drób do chowu wybrać a resztę na spożycie lub sprzedaż oddzielić, zwozić resztę siana z łąk, drogi reperować, owady niszczyć, polowanie na lisy, zające i sarny urządzać.

GRUDZIEŃ ma d. XXXI.		ДЕКАБРЬ.	GRUDZIEŃ.
Dnie	Święta kościoła Rzymsko-katolickiego.	Имена Святыхъ Православной Церкви.	Święta Kościoła Rz.-Katol. w Cesar.
1 W.	Eligijusza Bisk.	19 Ноябрь. Варлаама	List. Elżbiety Kr.
2 S.	Bibijanny Panny	20 П. Григорія декап	Feliksa Walezyusz
3 C.	Franciszka Ksawerego W.	21 **Вв. во хр. Пр. Бо.**	Ofiarowanie N.M.P.
4 P.	Barbary Panny Męcz.	22 Св. ап. Филимона	Cecylii P. M.
5 S.	Piotra Chryzologa i Sabby	23 Св. кн. Александра	Klemensa Pap.
6 **N.**	**2 Adw.** Mikołaja Bis. M.	24 **Н. 27 по П.** Екатер.	**27 po S.** Jana K.
7 P.	† Ambrożego B. W.	25 С. м. Климента	Katarzyny P. M.
8 **W.**	**Niepok. Pocz. NMP.**	26 Прп. Іакова	Piotra i Konrada
9 S.	Leokadyi i Waleryi P.	27 Знам. Пр. Богород.	Barlaama i Józefata
10 C.	N. M. P. Loretańskiéj	28 Прп. мч. Стефана	Mansfeta i Rufa M.
11 P.	Damazego Pap.	29 Мч. Парамона	Saturnina M.
12 S.	Aleksandra i Synezyusza	30 Св. ап. Андрея	Andrzeja Apost
13 **N.**	**3 Adw.** Łucyi P. i Otylii	1 Дек. **Н. 28 по П.** Нау.	Grud. **1 Ad.** Elig.
14 P.	Spirydyona B.	2 Прор. Аввакума	Bibijanny i Chryz.
15 W.	Ireneusza i Euzebijusza	3 Прор. Софоніи	Franciszka Ksaw.
16 S.	† Albiny i Adelajdy	4 Вел. мчц. Варвары	Barbary P. M.
17 C.	Łazarza Biskupa	5 Прп. Саввы освящ.	Sabby O. i Piotra
18 P.	† Gracyana Biskupa	6 **Св. Николая чуд.**	Mikołaja Bis.
19 S.	† Faustyny Wd. i Nemez.	7 Св. Амвросія мед.	Ambrożego
20 **N.**	**4 Adw.** Teofila Męcz.	8 **Н. 29 по П.** Патапія	**2 Ad. Niep. Po.**
21 P.	Tomasza Apostoła	9 Зачат. св. Анны	Leokadji (**NMP.**
22 W.	Flawijana i Zenona żołn.	10 Мч. Мины, Ермоге.	N. M. P. Loretańs.
23 S.	Wiktoryi Panny Męcz.	11 П. Даніила и Луки	Damazego Pap. W.
24 C.	† Wigilia Adama i Ewy	12 Св. Спиридона	Synezyusza i Alex.
25 **P.**	**Narodz. Chr. Pana**	13 Мч. Евстратія	Łucyi P. i Otylii
26 **S.**	**Szczepana Męczen.**	14 Мч. Фирса и Фили	Nikazego i Eutrop.
27 **N.**	**1 po N. Ch.** Jana Ewan.	15 **Н. св. пр.** Елевфер.	**3 Ad.** Euzebjusza
28 P.	Młodzianków	16 Прор. Аггея	Adelajdy i Albiny
29 W.	Tomasza Kantuaryjsk.	17 Прор. Даніила	Łazarza Bisk.
30 S.	Dawida Kr. i Eugenijusza	18 Мч. Севастіана	† Gracyana B.
31 C.	Sylwestra Papieża	19 Мч. Вонифатія	Faustyny i Nemez.

GRUDZIEŃ.

Słońce wstępuje w znak KOZIOROŻCA, d. 21.

Przesilenie dnia z nocą. Początek zimy.

Ewangelje na niedziele i święta w Grudniu.

Na Niedz. 2 Adwentu, u Mat. św. w r. 1, *o poselstwie Jana do Chrystusa.*
„ Niepokalane Poczęcie N. M. P., u Mateusza św. w roz. 1, *Księgi rodzaju Jezusa Chrystusa.*
„ Niedz. 3 Adwentu, u Jana św. w roz. 1, *o poselstwie żydów do Jana.*
„ Niedz. 4 Adw., u Łuk. św. w roz. 3, *o Janie opowiadającym chrzest.*
„ Boże Nar., u Łuk. św. w roz. 2, *o Narodzeniu Chrystusa Pana.*
„ Św. Szczepana, u Mat. św. w roz. 23, *o posyłaniu Proroków.*
„ Niedz. 1 po Nar. Chrystusa, u Łukasza św. w roz. 2. *o proroctwie Symeona i Anny stwierdzającym przyjście Mesjasza.*
„ Młodzianków u Mateusza św. w roz. 2, *o ucieczce do Egiptu i rzezi niewiniątek w Betleem*

ŚWIĘTA WYZNANIA MOJŻESZOWEGO.

Dnia 4 Chanukah (pamiątka zwycięztwa Machabeuszów— gody przez następne dni 8,— dnia 5 Szabas,— dnia 9 Rozchodesz,— dnia 12 Szabas,— dnia 18 Post 2-go rzędu Asuro betewuz (na pamiątkę oblężenia Jerozolimy),— dnia 19 i 26 Szabasy

Odmiany Księżyca.

● Nów d. 9 o g. 1 m. 30 r., mróz i wiatr.
☽ Pierwsza kw. d. 16 o g. 1 m. 48 w., śnieg pozepaduje.
☺ Pełnia d. 23 o g. 6 min. 20 r., mróz, w końcu śnieg.
☾ Ostatnia kw. d. 30 o g. 4 m. 0 w., zawierucha.

Wschód i zachód słońca i długość dnia.

Dzień.	Wschód słońca.		Zachód słońca.		Długość dnia		Ubyło dnia.	
	godz.	min.	godz	min.	godz.	min	godz.	min.
1	7	48	3	50	8	2	8	41
5	7	54	3	47	7	54	8	50
10	8	0	3	46	7	46	8	57
15	8	5	3	46	7	40	9	3
20	8	9	3	47	7	38	9	3
25	8	11	3	49	7	38	Przybyło	
30	8	12	3	54	7	42	0	4

Przypomnienia robót gospodarskich.

W Grudniu. Zboże młócić, nieustannie sieczkę żąć, drzewo rąbać i wozić, bydłu i owcom dawać wygodę, materjały do budowy przysposabiać, wszelkie narzędzia i naczynia gospodarskie sporządzać, w stawach przerębie robić, i na święta ryb nałowić, czeladź żeńską zatrudnić przędziwem; z końcem miesiąca obrachować się z czeladzią, uzupełnić rachunki gospodarskie, ratę Towarzystwa kredytowego zapłacić, zaprenumorować gazety.

ANTONI ZAWADZKI.

Wszelki opis życia daje nam wielką naukę czém być i co zdziałać może człowiek stojący na wyżynach. Szlachetny żywot trafnie opowiedziany oddziaływa na innych, niby natchnienie Boże, pokazuje on co można zrobić z życia, odświeża naszego ducha, zachęca nadzieję, użycza nam nowéj siły, odwagi i wiary w siebie samych i w drugich, popycha nas do nowych usiłowań, woła do czynu i współudziału w pracy około dobra. Żyć z takimi ludźmi za pośrednictwém ich biografji, ich przykładu, to znaczy żyć z najszlachetniejszymi mężami i w najlepszych towarzystwach. Nawet opisy życia ludzi skromnych, zacnych i uczciwych, którzy swe obowiązki dzielnie w życiu wypełniali, wywierają na późniejsze pokolenia wpływ nader umoralniający.

Temi słowy Samuela Smilesa, właściwie będzie zacząć wspomnienie pośmiertne ś. p. Antoniego Zawadzkiego, człowieka podobnie skromnego, zacnego i uczciwego, który wszystkie chwile żywota do ostatniego tchnienia chrześcijańskiéj miłości bliźniego poświęcił.

Ś. p. Antoni Zawadzki urodził się 5 Czerwca 1818 r. we wsi Ossowa na Podlasiu, z rodziców Jana i Maryi z Dekansów. Po odebraniu wychowania domowego, oddany w r. 1831 do szkół w Lublinie, ukończył ośmioklassowy kurs gimnazyalny. Dla braku środków do dalszego kształcenia się w uniwersytecie pozostał w Lublinie i wszedł do służby rządowej do biura Rządu Gubernialnego w r. 1839, gdzie po przejściu zwykłych stopni kancelaryjnych w r. 1848 mianowany Rachmistrzem,—1849, Tłumaczem,—1850 r. Adjunktem wydziału,—1862 r. Pomocnikiem Naczelnika kancelarji, a nakoniec roku 1867 Inspektorem Wydziału Ubezpieczeń, na którym to urzędzie do zgonu piastowanym, otrzymał rangę Radcy Dworu.

Jednocześnie powoływany był z wyborów do różnych obowiązków honorowych, głównie w obrębie Lubelskiego Towarzystwa Dobroczynności, jakoto: w r. 1852 na Sekretarza Komitetu cholerycznego;—

1856 r. na Sekretarza sali sierot, — 1859 na Sekretarza Towarzystwa Dobroczynności,— 1860 r. na Kollektora loterji utrzymywanéj na dochód Ochrony dziatek,— 1866 r. na Poborcę stałych składek od Członków pomienionego Towarzystwa,— a w r. 1867, na Członka Rady Gospodarczéj w tejże instytucji, przyczem od r. 1859 do 1869 był Redaktorem rocznych sprawozdań Towarzystwa Dobroczynności.

Tak więc, przez 18 lat spełniając prawie jednocześnie kilka ważnych obowiązków w miejscowéj filantropijnéj instytucji, wyświadczył jéj znakomitą przysługę przez niezmordowaną i pożyteczną pracę i przyczynił się do rozwoju téj instytucji, traktując z równą gorliwością obowiązki honorowe co i płatną służbę.

Posiadał języki: polski, ruski, francuzki, niemiecki, angielski, łaciński, grecki i włoski, niektóre z nich nawet tak gruntownie, że nieraz w różnych kwestyach gramatycznych do niego się tu po zdanie odnoszono.

Przetłumaczył z angielskiego 4 poemata lorda Bayrona, t. j. Żale Tassa,— tragedją Werner,— Narzeczoną z Abydos i Wyspę czyli Christiana, wydane drukiem w Warszawie 1846 r. przez Skimborowicza.

Podziwiającą była Jego pracowitość, kiedy przy obszernych obowiązkach służby rządowéj i zajęciach w Towarzystwie Dobroczynności, człowiek ten potrafił znaleźć jeszcze dosyć czasu na wyuczeniu się kilku obcych języków i tłumaczenie dzieł.

Zgasł 18 Grudnia 1870 r., w 52 roku życia na chorobę piersiową. U grobu X. Eliasz Zborowski Proboszcz parafji Zemborzyce, umyślnie tu przybyły dla oddania ostatniéj przysługi osobistemu przyjacielowi, krótko lecz słowami od serca opowiedział cnoty i ciche zasługi zmarłego, dzieląc z otaczającą grób drużyną szczery żal nad zawczesną stratą przyjaciela ludzkości, który całe życie ciężko pracując, połowę szczupłych swych funduszów rozdał ubogim, głównie wstydzącym się żebrać, a zawsze pod delikatną osłoną pożyczki, jakiéj zwrotu nie miał nigdy na myśli.

Piękny charakter Jego najlepiéj malują następujące słowa świadectwa Jego żywota, jakie mu dało Lubelskie Towarzystwo Dobroczynności, w Roczniku swoim za r. 1870.

„Bolesną stratą jest zgon ś. p. Antoniego Zawadzkiego b. Inspektora Wydziału Ubezpieczeń, przez lat 18 niezmordowanego pracownika na naszéj niwie, Członka czynnego Rady Gospodarczéj i zarazem jéj Sekretarza. Z jego zgonem społeczność nasza utraciła prawdziwego chrześcianina, w najrozciąglejszem znaczeniu tego wyrazu.

Człowiek religijny, moralny, urzędnik prawy, kolega przyjacielski we wszystkich potrzebach najskromniejszy, całe myśli i dążenia na to wysilał aby drugim dobrze czynić i jeżeli w dobroci można przebrać miarę, to on ją nieraz przepełnił. Wszechstronnie wykształcony, nigdy nie przechwalał się nauką ani narzucał ze zdaniem, proszony jednak o radę, udzielał ją chętnie każdemu z prawdziwie braterską życzliwością. Trudno znaleść nawet między bardzo skromnymi ludźmi człowieka, w którymby chociaż małéj cząsteczki miłości własnéj nie było; w zgasłym Antonim jak gdyby natura zrobiła tu wyjątek, nawet jéj cienia nie można było dopatrzeć. Z zaparciem siebie wolne od zajęć chwilę poświęcał z zamiłowaniem na usługi ludzkości, tak w obrębie Lubelskiego Towarzystwa Dobroczynności, jako też i po za jego granicami, a zawsze cicho, bez rozgłosu, podając rękę w nieszczęściu we własnem tylko przekonaniu znajdował zadowolenie. Śmiało rzec można, że w uczuciach miłości bliźniego człowiek daléj zajść nie może. Niech więc żyje w naszéj wiecznéj pamięci i służy za przykład do naśladowania!“

Zdaje się, że do tych słów nic już dodać nie można,— jestto bowiem dokładnie wykreślony obraz człowieka wysokiego umysłu i szlachetnego serca,— powtórzmy więc tylko, niechaj służy za wzór do naśladowania, szczególniéj młodéj generacji, w sercach któréj szczepione cnoty łatwiéj się przyjmują i jako niezaprzeczony dowód, że w ciągłéj i olbrzymiéj walce człowieka o byt, uczuciowa strona jego, byle w należytéj utrzymana równowadze z rozumem, nie tylko dopięcia zamierzonych celów nie tamuje, ale owszem wzmacnia ducha i ciernistą drogę życia osładza. *A. M.*

KASSA OSZCZĘDNOŚCI

W LUBLINIE.

Pod tą nazwą istnieje w naszem mieście instytucja bardzo pożyteczna, która jednk mniej jest znaną i uznaną przez ogół, aniżeli istotnie na to zasługuje. Nie każdy potrafi zbierać małe kwotki, nie

każdy potrafi ściskać grosz do grosza, aby w ten sposób drogą zapobiegliwości i wstrzemięźliwości zaoszczędzić sobie fundusz jakiś dla zapewnienia lepszego bytu lub zabezpieczenia się na czarne chwile. Szczególniéj zaś klassy niższe społeczeństwa żyjącego z dziennego lub tygodniowego zarobku, rzadko kiedy umieją składać ziarnko do ziarnka, bo na to potrzeba w ich położeniu wyrzec się wielu przyjemności, potrzeba wstrzymać się od wszelkiego wydatku przechodzącego granicę wydatków koniecznych. Grosz, jaki po opędzeniu najpierwszych i niezbędnych potrzeb pozostaje w kieszeni właściciela, prędzej lub później idzie na rzecz, stosunkowo do zamożności osoby, zbytkowną, bez któréj obejść się było można. I nie dziw, pokusa jest bardzo silną zwłaszcza tam, gdzie potrzeby, które wolno nam zaspakajać, są tak szczupłe i ograniczone. Słowem, grosz jak to mówią rozłazi się. Otóż Kassa Oszczędności daje możność zabezpieczenia się od téj pokusy i ułatwia oszczędzanie, co naturalnie w rezultacie przynieść może błogie skutki dla danéj jednostki, która zacznie z téj instytucji korzystać. Rzemieślnik, gdy mu pozostanie jakaś sumka z zarobku, może ją zaraz zanieść do Kassy Oszczędności, gdzie pieniądz jego nie tylko jest pewny i bezpieczny, ale nadto przynosi mu pewien procent. Tym sposobem człowiek biedny może sobie zabezpieczyć kapitalik bądź na starość, kiedy już nie będzie zdolny do pracy, bądź na przypadek choroby, bądź wreszcie na założenie warsztatu lub kupno kawałka ziemi, w skutek czego dojdzie do owéj tak pożądanéj samodzielności pod względem finansowym, i z proletarjusza stanie się właścicielem. Oprócz korzyści materyalnych, Kassa Oszczędności dobroczynnie wpływa i pod względem moralnym. Rzemieślnik, robotnik, handlujący, służący, który się przyzwyczaił składać w téj instytucji zebrane w pocie czoła oszczędności, nabierze przywiązania do tego maleńkiego mająteczku. Ażeby go powiększyć, wyrzeknie się złych nałogów, rujnujących go materyalnie i moralnie, stanie się pracowitszym, pilniejszym, a w skutek tego zdolniejszym i lepiéj wynagradzanym, stanie się lepszym mężem, ojcem, lepszym członkiem społeczeństwa. Ma się rozumieć, że cały ten wpływ musi się odbić na społeczeństwie. Społeczeństwo rośnie w siły moralne i materyalne w miarę tego jak pojedyńcze jednostki wzmacniają się i rozwijają.

To też Kassy Oszczędności wpływając na rozwój ducha pracy i oszczędności, mają dla społeczeństwa nader ważne i pożyteczne znaczenie. Instytucja ta zyskała w całéj Europie wielkie uznanie i wszystkie państwa europejskie starają się o jak największe jéj rozszerzenie. W Anglji i Szwajcarji każda gmina posiada swoją kassę oszczędności i całe masy mieszkańców z tego korzystają. (*)

(*) Okólski. O Kassach oszczędności.

Kassa Oszczędności w Lublinie istnieje od roku 1851 i znajduje się przy Magistracie, a właściwie przy miejskiéj kassie. Jakkolwiek przy urządzaniu kassy oszczędności głównie miano na uwadze wygodę klas biedniejszych, jednakże każdy bez względu na stan swój i zamożność może fundusze swoje tutaj składać. Zapisy przyjmują się codziennie, a nowo-przybywający uczestnik otrzymuje książeczkę, w któréj określona jest bliżéj summa, jaka w kassie złożoną została. Książeczka wydaje się na imię tego, kto pieniądze składa. Za nią też w każdym czasie uczestnik może zażądać zwrotu bądź części, bądź całkowitéj summy. Od funduszu złożonego liczy się procent w stosunku 4% rocznie, procenta te można odbierać oddzielnie, albo też jeżeli kto wypłaty ich nie żąda, to z upływem roku wcielają się one do kapitału i zwiększają summę, która nadal ma procentować. Składać można summy bardzo rozmaite, wszelako przepisy oznaczają maximum i minimum pod tym względem. I tak Kassa oszczędności nie przyjmuje mniejszéj ilości nad 30 kop., a z drugiéj strony fundusz złożony nie może przewyższać 300 rs. Jeżeli summa uzbiera się większa, to właściciel musi całą przewyżkę odebrać. Pomimo tych ograniczeń, instytucja ta może przynieść wielkie biedniejszéj klassie przysługi. Dwa złote nawet w kieszeni biednego człowieka, stanowią tak nieznaczną kwotę, że bardzo łatwo rozejść się mogą, tymczasem złożone w kassie oszczędności dadzą początek do uzbierania sobie zwolna pewnego kapitaliku. Korzystając z udzielonego mi sprawozdania za rok 1872, postaram się przedstawić za pomocą cyfr obecny stan Lubelskiéj kassy oszczędności. Przedewszystkiem zaznaczyć muszę, że pomimo dwudziestoletniego swego istnienia, nie cieszy się ona dobrem powodzeniem. Od czasu założenia do końca 1871 r., było uczestników 5,356, z których na r. 1872 pozostało 363. W ciągu tego roku przybyło 57, a ubyło 58, zatem na r. 1873 pozostało 362. Kapitał przez nich złożony wynosi rs 9,692 kop. 9½, czyli wypada na głowę przeciętnie rs. 26 kop. 77. Opierając się na tych cyfrach i obliczając ludność Lublina na 25,000, wypada 1 uczestnik na 70 mieszkańców, ale nie trzeba zapominać, że Kassa Lubelska rozciąga swą działalność i na okolice, co uwzględniwszy wypadłby stosunek nieporównanie gorszy. Tymczasem w Szwajcarji, któréj ludność dochodzi do 2,500,000, w r. 1862 było 353,855 uczestników, t. j. 1 na 7 mieszkańców z kapitałem 161,500,000 fr. Nie chcę wdawać się w długie dowodzenia i dla tego zwracam tutaj uwagę na Szwajcarję, żeby każdy porównawszy odpowiednie cyfry mógł łatwo spostrzedz, o ile my z pożytecznych instytucji korzystamy, a o ile korzystać moglibyśmy i powinniśmy.

Warto również rzucić okiem na podział uczestników według klass społecznych, który to podział jest następujący:

№	STAN UCZESTNIKÓW	Chrześcian		Żydów		Ogółem
		męż.	kob.	męż.	kob.	
1	Sługi	13	13	5	2	33
2	Rzemieślnicy, robotnicy w fabrykach, subjekci . . .	3	—	13	4	20
3	Majstrowie, fabrykanci, kupcy	—	—	6	2	8
4	Właściciele domów i kapitaliści	100	3	—	—	103
5	Utrzymujący się z różnych rzemiosł do medycyny odnoszących się, nauczyciele, urzędnicy sądowi . . .	14	8	9	3	34
6	Różni inni urzędnicy . . .	10	1	2	6	19
7	Wojskowi	96	—	—	—	96
8	Znajdujących się pod opieką dobroczynnych instytucji	6	1	4	—	11
9	Bez oznaczenia	25	5	5	3	38
	RAZEM	267	31	44	20	362

W tablicy téj łatwo dostrzedz można, że z pomiędzy wojskowych jest aż 96 uczestników. Są to po największéj części żołnierze, którzy za poradą swoich zwierzchników, składają tutaj zebrane przez siebie fundusze, na czem oczywiście wiele zyskują. Cała ta liczba jednak powinna być odliczona od ogólnéj cyfry, ponieważ wojskowi do ludności miejscowéj nie należą, wtedy dopiero otrzymamy liczbę, która nam wskaże, o ile nasza publiczność tę instytucję popiera. Zatem Lubelska Kassa oszczędności liczy właściwie nie 362, lecz tylko 266 uczestników. Daléj widzimy, że w téj liczbie znajduje się blisko połowa, bo przecie 103 osób, które należą do klasy kapitalistów i właścicieli domów. Naturalnie nie ma w tem nic złego, że ktoś chociażby był nawet bardzo zamożnym korzysta z Kassy oszczędności, wszak ona jest przeznaczona dla ogólnego pożytku i użytku, ale jednak zwracam uwagę na tę okoliczność dla tego, żeby wskazać, jak mały stosunkowo klassy biedniejsze, o które tutaj głównie idzie, biorą w tem udział. Nareszcie każdego uderzyć musi nieznaczna ilość sług, rzemieślników, robotników etc., jaka w kassie oszczędności fundusze swoje składa. Czemu to przypisać? Czy niezrozumieniu rzeczy, czy brakowi zaufania, czy nakoniec brakowi ducha oszczędności?

Wszystkie te przyczyny mogą się wprawdzie potrosze składać na ten niepomyślny objaw, ale zdaje mi się, że ponad niemi przeważa nieznajomość instytucji, nieznajomość pożytecznych i dobroczynnych skutków, jakie z niej osiągnąć można. Spotykałem bardzo wiele osób, do téj klassy należących, które nawet nie wiedziały, że jaka Kassa oszczędności istnieje w Lublinie.

Zestawiając ludność chrześcijańską z ludnością izraelską, musimy téj ostatniéj przyznać więcéj praktyczne i racyonalne zrozumienie rzeczy. W liczbie żydów składających swoje fundusze w Kassie oszczędności, nie ma ani jednego indywiduum, któreby należało do kapitalistów lub właścicieli domów, natomiast przeciwnie głównie znajdują się ludzie z klasy biedniejszéj, których pomieszczono w trzech pierwszych pozycjach powyższéj tablicy. Naprzykład z pomiędzy rzemieślników, robotników etc. (druga i trzecia pozycja) wypada na chrześcian tylko 3, na żydów zaś 25.

Kończąc tę pobieżną wzmiankę, muszę dodać, że ludzie dobrze życzący mniej zamożnym klassom społeczeństwa i krajowi, powinni rozpowszechniać wiadomość o Kassie oszczędności i zachęcać do korzystania z téj pożytecznéj instytucji. *A. S.*

O DAWNYM KLASZTORZE XX. FRANCISZKANÓW I DAWNYM KIERKUCIE ŻYDOWSKIM W LUBLINIE.

Wokolicy oddzielającéj miasto Lublin od jego przedmieścia „Kalinowszczyzna“ zwanego, dają się spostrzegać mury po zniesionym Klasztorze X.X. Frańciszkanów, w których mieści się obecnie fabryka świec i mydła, a obok tuż, znajduje się dawny kierkut żydowski, na dosyć wyniosłéj górze, murem dokoła opasany, pod same owe mury poklasztorne, a mianowicie pod sam Kościół podchodzący. Dziwne to sąsiedztwo, zapewne nigdzie więcéj nie dające się spostrzegać, musi bez wątpienia każdego zaciekawiać; również jak i mnie do najwyższego stopnia zaciekawiło, i to zaraz za pierwszem ujrzeniem tego anormalnego (jak na dawne czasy) sąsiedztwa.

Wtedy kiedy nietolerancya religijna panowała w całej swéj sile, kiedy żydzi byli poniżani, pogardzani, kiedy znosili (w niższym tylko stopniu) jakby dalszy ciąg niewoli Egipskiéj, kiedy nawet była epoka taka, że Chrześcijanom nie wolno było z żydami pod jednym dachem mieszkać—zkądże się wzięło takie pobratanie żywych i to jeszcze duchownych, z nieżyjącymi Izraelitami? Rzeczywiście trudno to było odgadnąć. Nasuwało mi się następnie pytanie co pierwej było założone, klasztor czy kierkut, i kto się do kogo zbliżył, czy żydzi do Frańciszkanów, czy Frańciszkanie do żydów, czy też razem się tam i jedni i drudzy ulokowali, co byłoby istotnie niezwykłem zdarzeniem, i dla tego też do tego ostatniego przypuszczenia najmniéj moja przechilała się wiara. Co tu robić? Trzeba się dowiadywać, czy do tych miejscowości nie jest czasem przywiązana jaka tradycja, legenda, albo baśń jaka, które chociaż nie stanowią dowodu historycznego, ale jednak mogą rzucić jakieś światło, dać jakiś wątek do historycznych badań. I oto co się dowiedziałem od starych mieszkańców Lublina: „Dawne to czasy, kiedy dwóch braci rodzonych, posiadali wspólnie te grunta, na których tak Klasztor po-Frańciszkański stoi jak i kierkut leży. Podzielili się oni potem temi gruntami, i jeden z tych braci, na swoim dziale wystawił Klasztor wraz z Kościołem dla X. X. Frańciszkanów. Zaś drugi brat, uważając się za pokrzywdzonego w tym dziale, nakłaniał tamtego brata, aby on sprawiedliwszy podział owego gruntu uczynił; czego gdy tamten uczynić nie chciał, on część swojego gruntu, dotykającą do samego Klasztoru, odstąpił na kierkut żydom, aby tym sposobem zrobić na złość owemu niesprawiedliwemu i niezgodnemu bratu, zwłaszcza że grunt ów, jako na dość wyniosłéj górze położony, nie musiał mu wiele czynić korzyści. Tak więc nie wiele straciwszy, dopiekł bratu kaducznie“

Inne opowiadania były takie: „że dopokąd Klasztor Frańciszkanów istniał i funkcyonował, dopotąd żadnego kierkutu przy nim nie było, dopiero jak zostali Frańciszkanie skassowani, to po nich ogród, a jak niektórzy utrzymują podobno cmentarz, żydom na kierkut oddanym został.“ To drugie opowiadanie mianowicie co do ogrodu, więcéj do mojego przekonania trafiało, lecz jako nie poparte dowodami, na zupełną jednak wiarę zasługiwać nie mogło. Udałem się więc na miejsce quaestionis, obejrzałem mury klasztorne, następnie mur otaczający kierkut, i spostrzegłem, że ten ostatni więcéj posiada cech starożytności odleglejszéj, niż pierwszy, oprócz tylko téj części, która się od strony Klasztoru znajduje, ta bowiem część wydała mi się być nowszą, i nawet z innego materyału była budowaną, bo nie z cegły, tak jak reszta muru, ale z wapienniaku.

Wszedłem potem na sam kierkut, i tam zauważyłem wiele starych bardzo nagrobków, prawie już rozsypujących się lub rozsy-

panych, przytem cała ta góra kierkut stanowiąca, oprócz gęstych przy ziemi rosnących krzewów, ma wiele bardzo starych drzew, a najwięcéj lip. Że zaś podług opowiadania żydów starych, na tym kierkucie przestano chować już od roku 1831, a klasztor skassowano dopiero po roku 1800 jak utrzymuje Sierpiński, więc gdyby po téj epoce był oddany żydom na kierkut po skassowanym klasztorze ogród, zkądżeby się w tak krótkim czasie to jest do roku 1831 uformowało tak ogromne miasto umarłych Izraelitów? Cała bowiem ta obszerna górzysta przestrzeń jest ciałami zmarłych usłana.

To mnie więc dostatecznie przekonało, że kierkut musi być starszym od klasztoru. Lecz kiedy założono kierkut a kiedy klasztor, o tem podanie milczy, a dowody są przynajmniéj co do klasztoru niepewne, chociaż tak Brandyss były Adjunkt Dozorca miast, jak i Sierpiński, w swoich opisach Lublina, naznaczają powstaniu klasztoru Frańciszkanów rok 1619, a co niżéj okażę się nieprawdą.

Chcąc przeto tę zawiłą kwestyę wyjaśnić, przedsięwziąłem poszukiwania w dawnych Aktach Grodzkich Lubelskich, a chociaż praecise nie wynalazłem dat początkowego założenia tak klasztoru jak i kierkuta, to przynajmniéj wyśledziłem (o co mi też właśnie głównie chodziło) że kierkut jest niezmiernie dawniejszym od klasztoru. Wynalazłem bowiem ślad, że już w roku 1610 Frańciszkanie w Lublinie istnieli, będąc w tym roku urzędownie intromittowani do pewnego domu i placu, lecz rzeczywistéj daty założenia ich kościoła i klasztoru, wynaleść nie mogłem; to tylko pewna, że około powyższego roku musiał być założonym, gdyż Akta dawne, poprzedzające tę epokę, żadnych o XX. Frańciszkanach nie dostarczają śladów.

Zaś co się tycze kierkutu, to jeszcze w roku 1570 już on istniał na dobre, choć nie zawierał najpewniéj téj przestrzeni, jąką późniéj, z upływem czasu ogarnął, a razem z nim i szpital żydowski, do dziś dnia przy nim stojący, już miał w téj epoce swoją exystencyę. Przywiléj bowiem z roku 1570 wydany przez Jana Hrabiego z Tenczyna, Lubelskiego Starostę, potwierdzający żydom Podzameckim nadania, przez swoich poprzedników jako to Wojewodę Sandomierskiego i Wojewodę Krakowskiego im udzielone, powiada: Tum etiam montem circa Cemeterium ipsorum, illis ab antecessoribus nostris concessum; tum etiam domum pauperum ipsis concessum. (A także górę, koło ich cmentarza, przez poprzedników naszych im nadaną; oraz dom dla ubogich, także im nadany.) Z dokumentu tego wypływają te dwa pewniki: 1. że jakkolwiek góra ta podówczas nie była zajętą pod kierkut cała, to stanowiła już własność żydowską, dawniéj im przez wzmiankowanych Wojewodów nadaną, 2. że kierkut, albo zajmował tylko jaką cząstkę téj góry, albo był obok téj góry położony, gdyż przywiléj wyraźnie wspomina „circa Cemeterium".

I to Cemetorium musiało koniecznie znajdować się od strony rzeki Bystrzycy, nie od strony późniéj wzniesionego klasztoru, gdyż i szpital żydowski dotąd w téj stronie znajdujący się za tem przemawia i spory XX. Frańciszkanów z żydami (o których będzie niżéj) zdają się o tem przekonywać. Musieli więc żydzi w miarę potrzeby, coraz więcéj téj góry na kierkut przybierać, aż ją nareszcie całą trupami zasłali, bo mur otaczający tę górę, jak się już wspomniało, najmniéj starożytności od strony klasztoru z siebie przedstawia, a przeciwnie od innych stron, imponuje on mocno cechami swéj starożytności.

Trudno dziś tę miejscowość dokładnie zrozumieć jaką ona była dawniéj; dziś idą z obydwóch stron téj góry od Kalinowszczyzny do Lublina dwie drogi, jedna od strony rzeki Bystrzycy i łąk, przedzielając szpital żydowski od kierkutu, druga koło klasztoru po Frańciszkańskiego, nie oddzielając jednakże sobą tego klasztoru od kierkuta. W sporach jednakże wyżéj wspomnionych, Frańciszkanie żalą się przeciwko żydom, że im drogę do kościoła zagrodzili, przez co lud nie może na nabożeństwo do tegoż kościoła uczęszczać. Żydzi ze swéj strony także zanosili przeciwko Frańciszkanom skargi, i powoływali się na jakąś umowę z nimi zawartą, któréj jednak w całości przytoczyć tu niemożna, albowiem była ona prywatnie zawartą, a tylko w Aktach urzędowych roborowaną; roboracya zaś, jest to zanotowanie tylko w Aktach urzędowych: że pomiędzy tą a tą stroną, dnia i roku tego a tego, zawartą została „pewna umowa“ lecz treści nie wymieniało się, a zaś sama umowa, zostawała w ręku interessanta.

Dla większego zaciekawienia czytelnika, przytaczam tu dosłownie dokumenta, owe skargi żydów z Frańciszkanami w sobie zawierające. Najprzód występują Frańciszkanie, potem żydzi, potem jeszcze żydzi.

Actum in Castro Lublinensi feria tertia post Dominicam Rogationum proxima Anno Domini Millesimo sexcentesimo vigesimo tertio (1623).

Conventus sancti Francisci proteśtatur.

Przyszedszy do urzendu y Akt Grodzkich Lubelskich Wielebny Ociec na imie Woyciech Kazimiriensis Gwardiąn Conventu Lubelskiego Swietego Franciszka nomine suo et totius Conventus Sancti Francisci którzy na Podzamcu Lubelskim lezy zalosnie sie swiadczył naprzeciwko niewiernym zydom tak starszym iako y młodszym y inszym wszytkim Lubelskim o to isz oni w Sobote terasz bliszko przeszłą sua privata authoritate insciis praefatis protestantibus, caszu nabozenstwa które na ten czas protestantes w kosciele swym odprawowali zawziąwszy złą nienawiscz y ze złosci swey wrodzoney którą zawsze zwykli miec przeciwko kosciolowi Bozemu y ludowi chrzescianskiemu

ku zgubie y oppressyiey tego domu Bozego, kosciola Swietego Franciska chczacz praecludere viam y chodzenie ludziom które tam zdawna zawsze in usu było, tak do kosciola drogę publiczną terasz w sobote blisko przeszłą swiezo iako y do miasta, a zgoła zewsząd chodzenie tam y sam zamurowali y praecludowali a nie dosycz ieszcze na tym mającz ale chcącz prawie ten dom Bozy y Convent przy niem będączy zniszczyc y daley opprimować y gruntu klasztornego bardzo siła murem zewsząd zaieli. Co wieksza ze gdy się słuzba Boza y nabozenstwa insze w kosciele tym odprawuią, tedy zydzi iako y przedtym zaraz z poczatku założenia tego kosciola y Conventu tak y terasz (acz ich praefatus protestans nie zna) którzy wiecz na gorze bywaią wrzaszki rozmaite, wołania, traszki, huki, rozne czynią a czaszem y kamienmi ciskaią, czyniąc wszytko na wielką wzgardę y hanbe kosciola Bozego y nabozenstwa chrzescianskiego. Dla czego o takowe zamurowanie drogi publiczney w szabath dla którego zamurowania wielki niepokoy Oyczowie tak we dnie iako y w noczy od ludzi roznych którzy zwykli byli tamtą drogą zamurowaną tak do miasta iako y z miasta chodzic cierpią y otwierac im przez czmentarz muszą przez co wielkie praeiudicium kosciol y oni sami mają iako tesz co mur na gruncie klasztornym postawili takze y o insze wszytkie krzywdy ktorych sobie przeciwko niem szacnie na szesc Tysięcy Złotych Polskich citra vel ultra, iterum atque iterum przeciwko sie nim swiadczy ofiaruiącz sie z niemi o to wszytko czasu swego prawnie czynic. Co in verificationem praemissorum pomieniony Ociec Gwardiąn statuit coram Officio praesenti Ministerialem Generalem Regni providum Joannem Bialaszek qui in vim suae verae ac fidelis relationis recognovit: Zem dnia wtorkowego blisko przeszłego na zągdanie Oycow Franczyskanow w klasztorze u nich był, ktorzy pokazali mi ze zydzi drogę z dawna publiczną w sobotę blisko pieszłą swiezo zamurowali, com y sam widział gdy zamurowywali y chodzenie tym zamurowaniem ludziom do kosciola ich y do miasta iako y z miasta zamkneli y praecludowali, także widziałem, y pokazali mi isz y gruntu klasztornego siła zaieli a prawie wszytek na gruncie klasztornym swiezo postawili po ktorym murze snadnie moze złodziey do ich conventu a zatym y do kosciola wlesc y szkodę uczynic albo y ogien pod dach załozyc, o co się przedemną swiadczyli co iest tak a nie inaczey, bydz wszytko zeznawam. Quam suam protestationem etc.

Actum in Castro Lublinensi feria tertia post Dominicam Rogationum Anno Domini Millesimo sexcentesimo trigesimo primo (1631).

Praefectorum Synagogae Lublinensis protestatio.

Do urzedu y Akt niniejszych Grodzkich Lubelskich oblicznie przyszedszy niewierny Isaac y Izrael szkolnicy Zydowscy Lubelscy solenniter y z wielkiem zalem imieniem starszych Zydow Lubelskich y

wszytkiego pospolstwa zydowskiego Lubelskiego protestowali się przeciwko Wielebnym Oycom Franciskanom Conventu Lubelskiego y Braci wszytkiey ich. o to iz pomienieni Oycowie Francziskani zawarszy z protestuiącemi się pewne postanowienie względem roznicz miedzy grontami, które miedzy sobą w sasiedztwie maią takze przy Okopisku Zydowskim y dostateczne granice w tymze postanowieniu opisawszy pokoi z obydwoch stron wieczny uczyniwszy y takowe postanowienie xiegami Grodzkiemi y Ziemskiemi Lubelskiemi utwierdziwszy zakład dwoch Tysięcy Grzywien in casu contraventionis contractui vel alicuius conditionis non adimpletionis załozywszy iako o tym serzey tenze Contract de Data Lublini die sedecima Mensis Julij Anno Domini Millesimo sexcentesimo vigesimo secundo manibusque utrarumque partium podpisany serzey w sobie opiewa. Teras nescitur quo spiritu ducti w sobotę blisko przeszłą wazyli się in contrarium postanowienia pewną czescz gory odiąc y tam zaras budowac się. Na teyże gorze rowy pokopawszy scieszkę uczynic y Płotow do ogroda protestantow własnego stanowicz niedopuscieli Przedtem Bramę Murowaną protestantom służączą wybic y kilka razy one rozwalac tak Czeladzi iako y innem osobom roskazali Mury podług Commissiey postawionę polomali y do muru pewne gmachi przy budowali czyniąc to wszytko tak przeciwko Commissiom z obudwoch stron wywiedzionym iako tez y przeciwko postanowieniu zobopolnie zawartemu przez ktore niedotrzymanie zakład po kilka kroc po dwoch Tysiecy grzywien przepadli y podpadli, o co wszytko iterum atque iterum protestando offiaruią się protestantes z przerzeczonym Conventem vigore contractus initi ubi competierit a mianowicie inhaerendo roborationi foroque in eadem roboratione specificato prawem czynic. Et in verificationem etc.

Actum in Castro Lublinensi sabbatho pridie festi Sanctissimae et Individuae Trinitatis Anno Domini Millesimo sexcentesimo trigesimo quarto (1634)

Judaei Lublinenses protestantur contra Religiosos Patres Ordinis S. Francisci.

Ad Officium Actaque praesentia Capitanealia Castrensia Lublinensia personaliter veniens perfidus Abraham Jozwowic Judaeus et Sendicus Synagogae Lublinensis totiusque Communitatis Judaeorum Lublinensium nomine solenniter protestatus est coram Officio praesenti in et contra Venerabilem Vlianum Bystrzycki Custodem Conventus Ordinis Sancti Francisci Minorum hic Lublini extra civitatem Lublinensem in Platea Subcastrensi existentis, tum quoque contra Conventum Lublinensem praedicti Ordinis Sancti Francisci Minorum idque ideo. Isz oni zapomniawszy ugody Compromis miedzy sobą prawnie postanowionych y diuturnitate temporis z twierdzonych na

zniewagę y letkie poważenie Dekretow u roznych Sądow miedzy sobą strony pokoiu spolnego zasłych, spolnie sie wszysczy pierwey na to naradziwszy ważeli się niedawnego czasu to iest w Piątek przed swiątkami blisko przeszłemi nasławszy chłopstwa rozmaitego przy których tez sami zaraz stali, y onych aby gwałty nizey opisane wypełniali upominali, grunty ich własne z dawnosci tak przez Ich MPP Starorostow Lubelskich przesłych, iako tez y przez naiasnieyszych Królow Ich M. Polskich im przysądzone, ktorych oni z dawna y z Przodkami swęmi spokoinie y przes zadnych turbacziy uzywali, teraz bez zadney wiadomosci tak starszych ich iako y pospolstwa Zydowskiego Lubelskiego niemaiąc zadnego prawa dotego gruntu nazwanego Pagorki trzy ten grunt chcąc im odiąc naprzod roskopywac potym roskopawszy piasek z gruntu na swoi plac rozwozic kazali, a na ostatek ten grunt nasz własny to iest te trzy Pagorki kilka dni przed swiąty blisko przesłęmi iako y po swiętach nieznacznie około tego robiąc osiadac poczeli, o czym się gdy starsi Zydzi Lubelscy dowiedzieli ze tak nieznacnem gwałtem grunt im ten odeymowac a sobie przywłascac Oycowie Franciszkani usiłowali, wprzod sami z posrodku siebie niektorych starszych posłali do nich dowiaduiąc się co za przyczyna tego ze tak niewiadomie taką wielką krzywdę im czynią y prosząc aby tego nie czynili wieczey oni upewniwszy ich ze zadney szkody nie mieli czynic wieczey wnet krotko potym zbywszy tąm Posłanczow naszych ledwo co oni odesli, zaraz przez przestanku y wednie y wnoczy postaręmu gwałtownie Rozwozic grunt ten rozkazali ktory de facto iuszby było rozwieziono gdyby był Jasnie Wielmozny Je: Mosc Pąn Woiewoda Sendomirski A Starosta Lubelski władzą swoią onym tego nie zabronił, iednakze oni na to nic niedbaiąc znowu wnoczy z Piątku na Sobotę przed Swiętą Troyczą osękami ten grunt rozwalali y wniwecz obraczali iako to Woznemu y slachcie oswiadczono iest, ratione quorum omnium etc.

Jak długo trwały te spory, na czem się skończyły, i kto miał rację, trudno dziś wiedzieć, to tylko pewna, że po dziś dzień mur kierkutu dotyka prawie Kościoła po-Frańciszkańskiego.

J. Detmerski.

MATKA CHRZEŚCIANKA.

Dziecię kochane, patrzysz na świat pięknie,
Nie wiesz czem on jest, czem ty jesteś jeszcze,
Nie wiesz dla czego ja się z tobą pieszczę,
Ani dla czego uśmiechasz się do mnie.
Poznasz świat późniéj.... grom błyśnie po gromie,
I nieraz ciężko dusza twoja jęknie!

O! moje dziecię, ja się pieszczę z tobą,
Chciałabym moje przelać w ciebie życie,
Miłym ci rajem uczynić powicie,
Od przykrych wrażeń zasłonić cię sobą.
Lecz przyjdzie ten czas, gdzie poznasz gorycze,
I przeznaczenie swoje niewolnicze....
W tedy cię wielkim pragnę ujrzeć w czyny,
Stałym w nieszczęściu, i dumnym w niedoli;
Dla mnie to będą tryumfu wawrzyny,
Gdy będziesz mężnym wśród cierpień i bóli.
Takiéj pociechy tylko pragnę z ciebie,
Oby me chęci Bóg uiścił w niebie!

Nie dbam byś błyszczał dostojeństwy wielu,
Bylebyś tylko był człekiem.... był sobą,
I zawsze cnotę miał tylko na celu,
I został kiedyś ludzkości ozdobą.

J. Detmerski.

LIST
z powinszowaniem imienin Edwardowi S. urzędnikowi koledze.

Kochany Edwardzie,
Miéj ten świat w pogardzie,
Bo on szczęścia nam nie daje,
Żyć tu na nim... sił nie staje.
Bo zważ tylko o! mój drogi,
Jakie w życiu mamy głogi,
Jakie ciernia.... co za czasy!
Los wywija obertasy,
Jak szalony, jak pijany;
Oto czasy mój kochany!

Płaca mała, życie drogie,
A potrzeby jakże mnogie!
Od obuwia do krawata,
Zapłać dobrze za towary,
Zapłać dobrze majstra brata;
Jeszcze z ust nie wypuść pary,
Bo cię zbeszta jak nie człeka.
Źle ten czyni co narzeka,
I dotyka majstra cnoty....
Nie odbierze on roboty.

A komorne? ach! mój Boże,
Co wspominać już pomoże,
Pęknij z bólu lub ze złości,
Nie poruszysz téj stałości,
Jaka zdobi gospodarzy;
Im się nigdy to nie zdarzy,
Aby z ceny grosz spuścili,
Bo jakżeby sami żyli?
Gdy podniesie skarb podatek
O sześć rubli, lub położą
Się asfalty— jakiż statek

W ich umyśle! bo tak mnożą:
Mam dwunastu lokatorów....
Więc spokojnie i bez sporów,
Każdy rubli sześć zapłaci,
Na tem człowiek nic nie traci;
Za asfalty.... po trzydzieści,
To się razem w sumce mieści
Cztery setki, trzy dziesiątek,
Dwie jednostki. To początek
Dobry, panie!
Niechaj częściéj tak się stanie,
A dochodzik będzie suty;
Niech lokator boso chodzi,
A my za to miejmy buty,
Bo cóż nam to zresztą szkodzi.

Tu znów opał, oświetlenie,
To lekarstwa, to leczenie,
To felczery, to doktory,
Czy kto chory, czy nie chory,
Oni zaraz śmiercią straszą,
I lubują się krwią naszą....
Zaraz bańki; krwi puszczanie,
Synapizmy, okładanie,
Plastry, maście i zawłoki,
Że aż często puchną boki.
A za pracę tę, w offierze
Każdy tylko ruble bierze.
Z kąd tych rubli już i stanie?
O zlituj się Chryste Panie!

Dobroczynność znowu woła.
Tam słuszną dań nieść należy,
Lecz byś serce miał anioła,
Gdyś w wytartéj sam odzieży,
Gdyś sam głodny, wraz z rodziną,
Najpiękniejsze twe zamiary,
Nim je spełnisz, marnie zginą,
I rozproszą się.... jak mary.

A tu z nikąd polepszenia....
Szewc na bucie cenę zwyża,
Mydlarz znowu od kamienia

Świec, czy mydła, drożéj bierze,
Na pogrzebie, dziad od krzyża,
Mosiek znowu za talerze,
Stolarz za stół, chłop za zboże,
Lub za źrebię w swéj oborze,
Ślusarz za klucz, metr za granie,
Krawiec za swe prasowanie;
Słowem wszyscy: Aptekarze,
I piekarze, i mularze, i tragarze,
Każdy szczęśliw jest w téj mierze,
Bo za wszystko drożéj bierze.
A my bracie, co zrobiemy?...
Chyba marnie poginiemy!

Pieniądz, mamoną jest zwany,
Zgoda, ale tam gdzie krocie,
Gdzie ktoś w złoto jest przybrany,
A zapomniał o sierocie;
Lecz kto nagi albo głodny,
Jakże temu on dogodny!
Nie mamoną, darem nieba
Nazwaćby go wtedy trzeba.

Więc gdy nasza taka dola,
Co pomoże dobra wola,
Co pomoże chęć życzliwa?
Każdy tylko słówkiem zbywa:
„Ach! życzę Ci w téj godzinie,
Niech Ci szczęście zdrojem płynie,
Niech fortuna na Cię zleje
Wszystkie skarby. Twe nadzieje
Niech się ziszczą co do joty!“
Tak ci prawią te niecnoty,
Lecz z pomocą nikt nie idzie,
Żyjesz w biedzie, umrzéj w biedzie.

A że i ja ci pomódz nie mogę,
Bo tę co i ty przebiegam drogę,
Więc też przed tobą kłamać nie myślę,
I tak życzenia moje ci skryślę:
O! mój Edwardzie, choć kiepsko, to żyj,
Jadaj kartofle, a wodę pij;
Bo teraz takie nastały czasy,

Że trzeba wygnać z domu: kiełbasy,
Szynki, befsztyki, zrazy, kotlety,
Choć to tak skromne, ale niestety,
To już do zbytków dziś liczyć trzeba,
I lepszéj doli wyglądać z nieba!

Po co-ć winszować mam szczęścia, doli,
Gdy mnie to samo co ciebie boli;
Gdybyć się jeszcze słowa ziściły,
Toby rezultat był dla mnie miły,
Powiedziałbym ci wtedy ochoczo,
Z zadowoleniem, chętnie, uroczo:
O! żyj Edwardzie, opływaj w złoto,
Lecz go i biednym dawaj z ochotą.
Dziś tak winszować?... to próżne słowa.
Niech cię Bóg w swojéj opiece chowa.

J. Detmerski.

LIS I OSIEŁ

(bajka)

LIS.

O ty głupie stworzenie, cóż światu po tobie,
Kiedy nic więcéj nie znasz nad to, co masz w żłobie?

OSIEŁ.

Nie złorzeczę naturze, i głupim być wolę,
Niż się mieścić w tak szczytnem twego rodu kole,
Co to tylko rozumnym wybiegiem żyjecie...
Powiedzże mi mój drogi, co po was na świecie?

J. Detmerski.

URYWEK Z OPOWIADANIA HISTORYCZNEGO.

napisał

Władysław K. Zieliński.

. . . .

. . . .

. . . .

. . . . Władysław Jagiełło do niedawna dziki i bałwochwalczy najezdzca i łupiezca Polski, stawszy się chrześcianinem sprzymierzeńcem i władcą— pragnąc położyć koniec walkom i niesnaskom w kraju zagnieżdzać się poczynającym, wydał surowe prawa odnośnie co do wszystkich tych którzy porządek publiczny gwałcili, a to bezwzględnie na ich stan i stanowisko, jakieby w społeczeństwie zajmowali. Stany idąc królowi w pomoc, uchwałą konfederacji Korczyńskiéj z dnia 25 Kwietnia 1438 r. potwierdzając akt Jedliński postanowiły: „Karać najsurowiéj każdego, nawet osiadłego obywatela, któryby sprzeciwiał się prawu ziemskiemu, walki bez wiedzy króla i narodu z kimkolwiekbądź wszczynał, lub też błędy w kraju rozszerzał.“ ([1])

Na zasadzie prawa tego, wierni kościołowi katolickiemu, gorliwie ścigać poczęli heretyków, i gwałcicieli, a ścigali ich nie tylko świeccy, lecz i duchowni panowie. I tak widzimy, iż Stanisław Ciołek Biskup Poznański (zmarły 1438) obkłada interdyktem Abrahama Zbąskiego ze Zbąszyna Sędziego Poznańskiego, gorliwego zwolennika hussytyzmu, wraz z wsią całą Zbąszynem. Następnie gdy Abraham interdyktowi urągać począł,— Piotr z Bnina Kasztelan Gnieźnieński w 900 ludzi obległ Zbąszyn i mieszkańców téj wsi zmusił do wydania pięciu heretyków, których po krótkim procesie w Poznaniu na stosie spalić kazał. Wypadkiem tym, srodze dotknięty Abraham ze Zbąszyna pozostając w interdykcie umarł niebawem, idąc wślad za Strażem z Kościelnik, Mężykiem z Dąbrowy i innymi przywódzcami herytyków. Dalej i Oleśnicki w ściganiu odszczepieńców również czynny wziął udział, albowiem na Melsztyńskiego, z katedry Krakowskiéj rzucił klątwę. Tak więc ze wszech

(1) Rychcicki. Zbigniew Oleśnicki. Kraków 1854. II p. 80.
Volumina Legum Tom I. p. 140.

stron ścigani heretycy poczęli z bronią w ręku czynny stawiać opór, który zakończył się klęską poniesioną przez nich w bitwie pod Grotnikami nad Nidą,— dalej zajęciem Rabsztyna, Melsztyna i ogłoszeniem Spytka infamisem. (2)

Wypadki te, i tym podobne sięgające o wiele późniéj od czasu w jakim opowiadanie nasze się rozpoczyna, dając w przybliżeniu pojęcie o tem wszystkiem co się w on czas działo,— wskutek rozbudzonéj idei wolnomyślności i długoletniego bezrządu w kraju. Idee te dążące do utwierdzenia zasady wolności myśli i sumienia, do tolerancji wyznań wszelkich odcieni, o jeden wiek późniéj na nowo i o wiele potężniéj rozwinęły się,— nadzwyczaj szybko w całym niemal kraju, a to dzięki wolnomyślności podówczas panującego Zygmunta Augusta. Lecz i wtedy idee te z gruntu przeprowadzone nie zostały, napotykając nieprzełamaną przeszkodę w obrońcach katolicyzmu i drobnéj szlachcie, która żyła tradycją i w duchowieństwie rzymsko-katolickiem które z całą potęgą wymowy przeciw zasadom niekatolickim walczyło. Jak za Jagiełły tak późniéj za Zygmunta Augusta walka ta katolicyzmu z niekatolikami wywołała nie jednokrotnie w Lublinie, Gdańsku, rozlewy krwi i nadużycia niczem usprawiedliwić się niedające . . . .
. . . .
. . . . Szlachta ówczesna nazywała się Rycerstwem,— stanem rycerskim i każdy szlachcic brał herb czyli znamie. Litwa. Ruś, szły za przykładem Polski i wszystka szlachta ustalała sobie nazwiska biorąc je pospolicie od posiadanych włości i wszyscy zbratali się i zrównali. Mimo jednak téj równości, tego ogólnego zjednoczenia, byli ludzie którzy nad innych wywyższać się i od braci swéj wyróżniać się chcieli. Wskutek téj niepohamowanéj żądzy górowania, ciągłe były zamieszki i zatargi, a patrząc na tę wrzawę żywiołów, na ten zgiełk, na te różnorodnie działające wysiłki, pytać się należy co ochroniło kraj od rozpadnięcia w okruchy? co spajało i co ustalało Rreczpospolitę? Braterstwo i owa jedność głęboko w umysł i uczucia narodowe wrażone, kierujące duchem obywatelskim i powodujące urokiem swoim, wyrozumienie i przyzwolenie, oto powód za przyczyną którego Rzeczpospolita mogła śmiało stawić czoło, na zgubę jéj czyhającym wrogom,— mimo iż heretycy i możnowładzcy świeżo ustalający się porządek rzeczy gorąco obalić pragnęli. I ta chęć zapanowania nad umysłami całego stanu rycerskiego, podawała możnowładnym panom owym butnym

---

(2) Rychcicki. Zbigniew Oleśnicki II. 79, 87 i 90. Lelewel w dziejach Polski T. III powiada, iż Andrzéj Bniński Biskup Poznański (Jędrzéj III z Bnina Opaliński) obległ Zbąszyn i dwóch księży heretyckich spalić kazał.

i hardym Wiele-możom, sposoby które mimo usilnych starań i zabiegów, do celu jednak doprowadzić ich nie mogły. Myśl kiełkująca oderwania się od kościoła rzymskiego, i utworzenia kościoła narodowego, niejednokrotnie późniéj wznawiająca się poparta gwałtem orężnym wywoływała tylko skutek przeciwny i widzimy jak przewódzcy stronników kościoła narodowego Hussytyzmu i Braci Czeskich, którzy r. 1430 porwali się na przybytek Najświętszéj Maryi Panny w Częstochowie, takowyż złupili, a cudowny obraz Boga Rodzicy uwieść się pokusili.— Jan Nadobny z Rogowa herbu Działosza, i Jan Kuropatwa z Łańcuchowa herbu Sreniawa ujęci przez braci szlachtę za swe winy w wieży na Zamku w Krakowie długo pokutowali. Polska, na łonie kościoła rzymskiego niejako zrodzona, wykształcona i urosła w potęgę niepomierną, która od pierwszego zarania istnienia swego, przyjmując naukę Chrystusową, z sercem czystem i niepokalanem, złączyła się z kościołem rzymskim węzłem nierozerwalnym mimo iż chwilowo uległa wpływom ościennych odszczepieńczych nauk, jednak w stanowczéj chwili te wpływy od siebie odparła i nie zdradziła zaufania w niéj położonego, albowiem stała się obronicielką nie tylko całego chrześciaństwa, lecz i samego kościoła rzymskiego. Jak więc widzimy panowanie religji było tu wielkie i obszerne, bo ono było miłości pełne! i dla tego też ona dumna szlachta, która swą butą w obliczu prawa ziemskiego przewyższała zagraniczne książęta i osławionych Raubritterów, przed religji praw wyrokiem kornie uginała swe karki i padała w proch na kolana, nie szemrząc bynajmniéj przeciwko srogości lub niesprawiedliwości wydanego wyroku. Do zamieszki jaka pod oną porę panowała w Polsce nie mało przyczynił się także i Władysław książe na Opolu zwany Opolczykiem, który otrzymawszy od Ludwika darem, ziemię i zamki: Dobrzyń, Bydgoszcz, Gniewków, Inowłodź, Złotoryję i Szarlej, pod warunkiem: „hołdu i przysięgi królom i Królestwu Polskiemu“, teraz z wrogiemi Polsce Krzyżakami ścisłą przyjaźnią połączywszy się przeciw swej własnéj ojczyźnie występować począł, a to w zamiarze pozbycia się uciążliwego mu obowiązku hołdownictwa, oraz w chęci samodzielnego panowania. Konszachty Opolczyka, wikłały Polskę w ciągłe zatargi z Teutońskiemi rycerzami, którzy Dobrzyń i Złotoryję w zastawie od Opolczyka dzierżyli i wtedy to duch jedności ogarniać poczynający szlachtę Polską naraz ujawnił się w całéj swéj potędze; albowiem gdy Krzyżacy przyrzekli iż zastaw Opolczyka wydadzą: w razie gdy im wypłacone będą summy złp. 50,000 i 2,400 kup groszy pragskich, na proste wezwanie Władysława Jagiełły, zgromadzona szlachta na Sejmikach, a następnie na walnym Sejmie w Korczynie, uchwaliła jednozgodnie składkę ogólną czyli podatek 12 groszy z każdego osiadłego łanu w koronie, celem zebrania potrzebnéj summy na wykup zastawu. Po dopeł-

nionym poborze wpłynęło do kassy około 100,000 grzywien, a że było potrzeba tylko 28,000 grzywien, przeto uskarbiła się znaczna nadliczka. Niemcy zniemałym podziwem ujrzeli tak wielką zgodność w przeprowadzeniu myśli, którą król bez nadziei prawie ziszczenia jéj, między kupę niesfornéj szlachty był rzucił i dla tego też Teutońscy rycerze Dobrzyń i Złotoryję oddali bez sprzeczki. Tem zachęceni Polacy podjęli zaraz kwestję dotyczącą granic Marchii, a mianowicie zamku Drezdenka, lecz tu niespodzianie napotkali na opór Krzyżaków i kwestja ta małoznaczna w obec wielu, innych dziwnie prędko rozdmuchała jedną z najsroższych łun, jaką kiedykolwiek Państwo to pałało. Mimo tego jednak, mimo zamieszek krajowych, mimo niesfornéj i butnéj szlachty,— Polska z dniem każdym rosła w potęgę. Ni wojna, ni podboje, ni gwałt lub przymus wzniosły i ustaliły tę wspaniałą Rzeczpospolitéj wielkość. Bezpieczeństwo wewnętrzne i pokój postronny, oto przyczyny wzrostu potęgi. Rzeczpospolita skłonna do pokoju, miała wstręt do podbojów. I Rzeczpospolita nie miała i piędzi ziemi, którąby była orężem zdobyła lub gwałtem sobie przywłaszczyła. Nie trzeba się więc dziwić gdy ujrzymy, że ten, zgodę i pokój miłujący kraj,— szarpany niesnaskami Wiele-możów, na razie radzić sobie nie umiał, jak również dziwić się nam niewypada, że na widok łuny wojennéj rzucającéj swój odblask i na nadbrzeża Wisły,— kraina cała zadrzała na myśl domowéj wojny, z któréj Teutońscy rycerze nie omieszkali by byli korzystać. Opolczyk, Krzyżacy i Wielemoże oto motory niepokoju jaki kraj ogarniać począł. Przeciw tym trzem motorom, szlachta z królem na czele, złączywszy się węzłem zgody braterskiéj z zasadą i wyrazem jedności i miłości na uściech i w sercu, wystąpiła śmiało i uchroniła kraj cały od zagłady, usunęła Opolczyka, ukorzyła i zwalczyła Krzyżaków, a owym butnym Wielemożom ukróciła ich zachcianki i zmusiła do uległości w obec prawa i monarchy. Wśród téj zamieszki i wyłaniania się owéj zasadniczéj idei jedności i braterstwa na krwawym tle od zachodu rozżarzającéj się łuny wojennéj występuje postać, która swoim awanturniczem życiem i czynami w dziejach naszych potomności po sobie pamięć przykazała. Mikołaj Kornicz Siestrzeniec, w osobie swej daje nam wierny obraz ówczesnego butnego i niesfornego Wielemoża, który w rubaszny sposób zachodniego Raubrittera naśladować pragnął;— otóż z postacią tą w niniéjszem opowiadaniu bliżéj zapoznamy się. . . . .
. . . .

PAN PSZONKA

(LEGENDA.)

Trzy mile od Lublina na wschód, leży wieś Krzczonów, którą dawniéj Krzyżanowem zwano; otaczają ją wzgórza, zielone doliny i rzeczułka Giełczew.

Dawniejszych czasów, to jest w roku 1350, kiedy panował w Polsce król Kazimierz Wielki, zwany ojcem chłopków, wioska ta należała do pana Piotra Pszonki. Był to pan możny i szlachcic niepośledni, ale że to kąkol i między przenicą się znajdzie, przeto ów Pszonka był kąkolem między swemi sąsiady, zły, dumny, zbytnik, lubił hulankę, rozpustę, polowanie, do którego trzymał licznych strzelców i psiarnię dobraną. Do zbytków tych dobrał sobie kompana, Otta Toporczyka, dziedzica Szczekarzowic za Wisłą, który mu pomagał płodzić zgorszenie i wiernie placu dotrzymywał w pijatyce i niecnotach!.. Zjeżdżali się oba do siebie i takie bywało brewerje wyrabiali, że wstyd o nich wspomnieć. Raz gdy po zwyczaju przyjechał pan Otto do Krzczonowa, przyjaciele nazbytkowawszy się w domu, uradzili polowanie, a kazawszy zwołać strzelców i dworzan, zabrawszy psy, wyjechali za wieś i poczęli harcować na koniach po zasianych polach chłopków Krzczonowskich. Zobaczywszy to wieśniacy wyszli gromadnie ze wsi, i zaszedłszy drogę zbytnikom, prosili uniżenie mówiąc:

— Panowie łaskawi, co robicie, toż to praca nasza, to nasz dostatek, jak stratujecie to zboże z krwawym potem naszym, zasiane pomrzemy z głodu.

Rozpustniki zamiast ulitować się nad biednym ludem, wydrwiwali go, a osmagawszy do tego niemiłosiernie batami, na nowo po zasianych polach gonitwy wyprawiali!

Spotwarzeni i obici wieśniacy odeszli z płaczem z pola, widząc pracę swoją zmarnowaną. Właśnie w tym czasie zjechał na sądy do Lublina, ów Kazimierz Wielki, monarcha łaskawy, zwany ojcem chłopków, dla tego, że się wieśniaczéj krzywdy zawsze upomniał. Poszła więc do niego gromada Krzczonowska, a upadłszy do nóg opowiedziała swój ucisk wołając:

— Królu wymierz nam sprawiedliwość!..

Bacznie dobry monarcha wysłuchał skargi ubogiego ludu, sam pojechał do Krzczonowa, rolę stratowaną obejrzał, przeszedłszy ją wszerz i wzdłuż, szkodę oszacował i zawyrokował:

— Że pan Pszonka z Toporczykiem szkodę chłopkom zapłacą, żeby raz drugi umieli szanować dar Boży, kmieci dostatek, a za biczowanie niewinnych co się upominali o swój dostatek, aby pamiętali że ból, nie śmiech, a człowiek człowiekiem, każdy co dał odbierze.

I wyrok królewski wykonano co do joty, pan Pszonka i Otto Toporczyk choć panowie, zapłacili szkodę i ból z uderzeniem poznali.

Dziedzic Krzczonowa wziął wielce do serca swoją przygodę, mniejsza mu było o zapłatę, ale wstydziły go odebrane razy; srożył się wspomniawszy na swoją sromotę, klął, targał ze złości brodę i przemyśliwał o zemście.

— Poczekajno miłościwy królu, mówił do siebie Pszonka, długo ty popamiętasz co to znaczy kazać osmagać rycerza. Ja ci pod twój Łobzow gdzie przesiadujesz z miłośnicami, podsadzę jeża, że ci chłopi nie pomogą. (*) I niecnik kryjomo udał się do Litwinów i podmówił ich na króla, mówił że Kazimierz stary, niedołężny, siedząc z oblubienicami na wsi, całkiem obleniwiał, że łatwo przyjdzie zabrać mu calusieńką Polskę i obiecał wskazać skryte drogi, że ich wtedy Polacy ujrzą, jak już będą w środku kraju.

Litwini wtedy częste napady czynili na Polskę, chcąc ją zagarnąć, przeto z łatwością usłuchali Pszonkę, i co prędzéj przypiąwszy sajdaki, siedli na konie i pociągnęli ku lechickiéj krainie. A Pszonka zaprzedawszy złemu duchowi duszę, wiódł ich lasami, puszczami, że aż dopiero pokazali się nad Wisłą, a wypocząwszy po śpiesznym marszu, poczęto radzić jak głęboką rzekę przebyć?..

— Poczekajcie, rzekł im Pszonka, ja pójdę pierwéj, bo z Wisłą nie żarty, ja ją znam dobrze to wam wytknę drogę. I poszedł, a upatrzywszy bezpieczne miejsce, naznaczył go do przejścia Litwinom, tak sprawiwszy się, gdy wracał, ujrzał nie opodal rzeki stojącą kamienną figurę Ś-go Stanisława Biskupa, więc bezbożnik na urągowisko, stanąwszy przed nim rzekł, grożąc palcem świętemu, „sza mnichu."

W tejże chwili gdy Pszonka podążał do Litewskiego obozu donieść, że już wytknął bezpieczną drogę, ukazała się na Wiśle łódka, a w niéj dwóch siedziało młodzieńców, w rybackiem ubraniu; za czółenkiem szybującym po wodzie, rozpryskiwały się jasne, złociste promienie; żerdzie które zatknął na oznaczenie bezpiecznego miejsca dla Litwinów Pszonka, gdy wedle nich przepływali owi młodzieńcy,

---

(*) Łobzów wieś za Krakowem gdzie Kazimierz Wielki lubił przemieszkiwać.

pochyliwszy wierzchołki, szeregiem z miejsca ruszyły się i jak ptastwo, przy cudownem czółenku płynęły, a kędy największa była głębia, podniosłszy się stanęły w wodzie poczem zniknęło czółenko.

Gdy poczęło zmierzchać, ruszyła się niecierpliwa Litwa z Pszonką ku Wiśle, i niebawem przybywszy nad rzekę, rzuciły się w wodę pierwsze szeregi, gdzie żerdzie były zatknięte, ale gdy nagle utonęły powstał krzyk straszny między Litwinami gotującemi się do przeprawy.

— Zdrada wołali, gdzie lach co nas prowadził, pod miecz go!... Próżno się Pszonka wymawiał, spadła z pod miecza głowa jego! Litwini osadzili ją na żerdzi, postawili nad Wisłą, poczem zaniechawszy najazdu wrócili do domu.

A Pszonki ciało bielało nad Wisłą od ptaków nietknięte, tylko nad niem latając stadami wrony, złowrogo krzyczały.

Owi młodzieńcy rybacy byli to aniołowie zesłani od Boga na ukaranie niecnego Pszonki, co na kraj nieprzyjaciół naprowadził i urągał świętemu.

Zofia Ścisłowska.

MYŚLI I ZDANIA.

1.

Chcesz dziewico iść za mąż— szukaj dla siebie męża nie zalotnością, lecz wdziękami skromności; bo zalotność zajmuje na chwilę, a skromność stale przywiązuje męczyznę do siebie.

2.

Zbytecznym oświadczeniom dziewico nie ufaj, bo tam się kryje udanie i obłuda. Miłość zaś czysta, nie posiada żadnego języka, a swem milczeniem jest wymowniejszą nad wszystkie języki.

3.

Głupcowi niewiasto swych losów dośmiertnych nie powierzaj, bo on ci wkrótce się sprzykrzy; a poznać go możesz po wielomówności i zamiłowaniu samego siebie.

4.

Niemasz większego nieszczęścia, jak mieć męża pijaka lub karciarza; bo prędzéj słońce świecić przestanie, niżeli oni z tych wad się otrząsną.

5.

Mąż dobry, a bez energii, to miód, który przy swojéj słodyczy zawsze jest rozmazany... czyli mazgaj.

6.

Na gwałtowność męża, jest jedyne i stanowcze lekarstwo.... łagodność.

7.

Kobiety przyznają mężczyznom wyższość i same siebie nazywają istotami słabemi; cóż więc za przyczyna, że z mężczyznami lubią prowadzić wojnę? Jest to z ich strony polityka nielogiczna.

8.

Na zbyt marudnego, a niedołężnego męża, nie zaszkodzi cokolwiek ostrości ze strony małżonki.

J. Detmerski.

PYTANIA Z FILOZOFII POPULARNO-PRAKTYCZNĖJ.

P. Co to jest kobieta?
O. Jest to szarada, przez nikogo dotąd nieodgadnięta.
P. Dla czego mężczyzni lubią lekkie kobiety?
O. Bo się ich i lekko pozbywają.
P. Kto ma najwięcéj rozumu?
O. Ten, kto w rozum ludzki i swój nie stanowczo wierzy.
P. Która kobieta jest mądrą?
O. Ta, która wie że jest kobietą.
P. W czem szczęście spoczywa?
O. W idei człowieka.... np. skąpiec, i sam nie użyje, i drugiemu nic nie da, a jednak uważa się za najszczęśliwszego, jeżeli może liczyć i przeliczać swoje powiększające się skarby.

P Kto jest użyteczniejszy dla społeczeństwa, skąpiec, czy rozrzutnik?

O Skąpiec. Bo chociaż on nikomu nic nieda, ale też od nikogo nic nie potrzebuje; kiedy rozrzutnik, żyjąc lekkomyślnie, każdego zarwie, a nikomu nic nie odda.

P. Co to są ukłony?

O. Komedja na wysoką skalę.... bo nie jeden kłania się temu, którym w duszy pogardza.

P. Jak długi być powinien język człowieka?

O. Tylko taki, aby nie dosięgał cudzéj sławy.

P. Czy dużo języków ludzkich jest w tym normalnym stanie?

O. Bardzo mało.

P. Co to jest rozkosz zakazana?

O. Jest to słodkie doświadczenie, które się w piołun zamienia.

P. Co kobiecie najwięcéj do twarzy?

O. Kok.... podług dzisiejszego wyobrażenia kobiet.

P. Czy kołtun jest rzeczą obrzydliwą?

O. Tak jest.

P. A dla czego kok jest rzeczą ponętną?

O. Bo się nie nazywa kołtunem, tylko kokiem.

P. Czy rozum z uczciwością zawsze w parze chodzi?

O. Tak jest, bo kto jest prawdziwie rozumnym, z pewnością jest i uczciwym.

P. A dla czego między uczonymi trafiają się występki, a nawet i zbrodnie?

O. Bo oni są uczeni, ale nie rozumni. A przecież i zwierzęta są uczone.

P. Jaki rozum jest korzystniejszy, nie patentowany czy patentowany.

O. Patentowany, bo tylko z patentem można dostać korzystne miejsce.

P. Co to są pieniądze?

O. Jest to skała, o którą się często ludzkie sumienia rozbijają.

P. Przez kogo zwykle mądrzy ludzie bywają poniewierani?

O. Przez głupich krytyków.

J. Detmerski.

Przykre Odory,

ostrożności od odorów przykrych i sposoby ich zniszczenia,

przez Prof. Al. Tołwińskiego.

Rozprzestrzenianie przykrych odorów.— Środki przeciw ich tworzeniu się.— Wstrzymane gnicia zimnem, suszeniem, szczelnym zatykaniem, soleniem i wędzeniem.— Działanie węgla drzewnego.— Środki tłumiące przykry odór i zapachy.— Środek oddalający przykry odór czyli sposób deodoryzacji.— Węgiel drzewny, przyczyna jego zdziałania godnego uwagi. Respirator węglowy Stenauza; użytek tego respiratora. Torf, czarnoziem i glina palona.— Środki zniszczenia przykrych odorow.— Kwas azotny, siarczany, chlorno-wodorny.— Chlor.— Chlorek wapna,— chlorki żelaza i zynku.— Koperwas żelazny, octan żelaza. Jod i Jodoform.— Wapna gryzące i nie jednakowe jego działanie na ciała rozkładające się i nierozkładające się.— Pogląd ogólny.

Przykre odory są równie przenikające jak i zapachy. Nawet w takim razie gdy ilość ich jest tak małą, że nie można wykryć ich obecności najczulszemi odczynnikami chemicznemi, zawsze jednak rozchodzą się daleko w powietrzu, drażniąc nieprzyjemnie nasze zmysły. Od zapachów tem one się różnią, że stale tworzą się na około nas i tym sposobem są niewyczerpanem źródłem bardziéj lub mniéj nieprzyjemnego uczucia, wyrażającego się przez odrazę a nawet chorobę. Dla tego oddawna już jednym z głównych zagadnień i celów działalności ludzkiéj było przeszkodzenie tworzenia się ciał wydających przykry odór i oddalanie ich z okrążającéj nas atmosfery. Postępy chemji w nasze czasy znacznie ułatwiły i udoskonaliły znane sposoby w tym względzie

I. Środki przeciw tworzeniu się przykrych odorów. Tworzenie się złych odorów przy rozkładzie lub gniciu ciał organicznych i szczątków zwierzęcych, często może być przytłumione albo nawet zupełnie usunięte. Tak np. zimno tak znaczne żeby mogło zamrozić trup zwierzęcia, może go zachować zupełnie nie zepsutym nieokreślenie długo. Na tem działaniu zimna gruntuje się zwyczaj w krajach zimnych zachowywania mięsa i ryb przez całą zimę. W górach okrytych śniegiem i na brzegach rzek Syberji znaleziono zupełnie przechowane

szczątki mamutów, zwierząt z rodzaju słoniów, zaginionych przed tysiącami lat; mięso ich było jeszcze tak świeże, że mogło służyć na pokarm ludziom i zwierzętom. Nawet zimno umiarkowane, gdy towarzyszy mu tylko wiater suchy, może ochronić od rozkładu ciała organiczne. W tym przypadku rozkład wstrzymuje się przez zimno dotąd, dokąd nie wywietrzeje cała wilgoć, niezbędna do gnicia. Podobneż działanie sprawia i hermetyczne zamknięcie; jako przykład w tym względzie, mogą nam służyć rozmaite wiktuały przez wiele lat przechować się mogące.

Różne te sposoby zachowania ciał od gnicia potwierdzają to co nauka mówi o fermentacji i potrzebnem do tego powietrzu, cieple i wilgoci. Gdy ciało zamrozimy, wstrzymamy rozkład jego; gdy go wysuszymy zniszczymy wilgoć koniecznie potrzebną do rozkładu ciał; hermetycznem zamknięciem, niedopuścimy przystępu powietrza.

Roskład ciał może być usunięty i bezposrednio wpływem ciał chemicznych. Podobne naprzykład zjawisko ma miejsce przesypawszy mięso cukrem, solą kuchenną i mięszaniną soli i saletry.

Ciała te napełniają wszystkie pory mięsa i chronią go od działania powietrza. Obok tego ciała dodawane (sól i saletra) tworzą pewien rodzaj połączenia chemicznego z włóknami mięsa i ciałami zawartemi w jego soku naturalnym, połączenie to mniéj podlega rozkładowi niż mięso w stanie naturalnym i zachowuje się bardzo długo bez zepsucia. Podobnym sposobem działają ciała lotne i żywicowate np. spirytus drzewny, kreozot i inne, napotykane w dymie przy paleniu torfu i drzewa, w occie drzewnym i żywicy otrzymanéj przez dystylacją drzewa i węgla kamiennego. Łączą się one z włóknem mięsa i wstrzymują jego rozkład, dopóki zupełne usunięcie wilgoci w skutek wyparowania, nie zniszczy przyczyn gnicia. Dla tego to wędzą ryby i mięso, w skutek czego oszczędza się czas i sól, pewniéj zabezpiecza się dobre zachowanie i nadaje się pokarmom szczególny smak, jaki lubi wiele osób.

Ciała podobne przeszkadzające rozkładowi, nazywają się środkami przeciw gniciu czyli ciałami antiseptycznemi. Do ich liczby należą: oprócz wyżéj wspomnionych, arszenik biały, sublimat, chlorek zynku, octan drzewny żelaza, alkohol, kamfora i różnego rodzaju olejki lotne. W życiu codziennem rzadko się używają te ciała, lecz często w gabinetach zoologicznych, gdzie w spirytusie zachowują się preparaty anatomiczne i inne; a arszenik, sublimat i kamfora służą do zachowania ciał zwierzęcych i skur od gnicia i od owadów.

Świeży węgiel drzewny bardzo dobrze niszczy odór gnijących ciał zwierzęcych. Proszek węgla, obsypujący trupy długo zachowuje ich w świeżym stanie. Kawałki węgla położone obok mięsa widocz-

nie na długi czas oddalają jego zepsucie. Posypawszy zaś węglem przedmioty już zepsute lub przymięszawszy go do cieczy które wsiąknęły w siebie odór ciał organicznych gnijących, niszczymy odór ich i wracamy świeżość. Dla tego używają czasami kawałków świeżego węgla drzewnego do cedzenia wody, dla tejże przyczyny zwęglają wewnętrzne ściany beczek, w których na okrętach przechowują wodę. Lecz we wszystkich tych przypadkach, węgiel drzewny służy raczéj dla oddalenia złego odoru, niż dla usunięcia gnicia. Do pierwszego z tych działań jeszcze raz wrócimy się w tym rozdziale.

Wapno gryzące także posiada własność utrudniania i oddalania do pewnego stopnia gnicia ciał zwierzęcych i roślinnych. Lecz działanie jéj w tym względzie jest dosyć złożone i późniéj dopiero zastanowimy się nad nim gdy będziemy mówić o zniszczeniu przykrych odorów.

II. Środki przytłumiające zły odòr. Jeżeli gdziekolwiek zaczyna się rozkład dający się poznać po przykrym odorze, jaki rozprzestrzeniają w powietrzu ciała lotne nieprzyjemnie drazniące organ powonienia, staramy się usunąć lub przynajmniéj zrobić je nieznacznemi. Bezwątpienia najlepiéj jest oddalić samą przyczynę przykrego odoru, jeżeli to tylko jest rzeczą możliwą. Lecz zwykle odór ten przytłumia się tylko. Poprzestajemy na tem, że mięszamy ten przykry odór z pachnidłem i dajemy możność działać im obudwom na organy naszego powonienia. A zatem zapachy służą tu do tego aby ukryć przykry odór. W życiu zwyczajnem zapachy stanowią często jedyny środek przeciw odrażającym wyziewom ciał gnijących zwierzęcych i roślinnych w rowach i dołach błotnistych i bagnistych, w odzieży nieczystéj, przeciw wyziewom z niechlujnego ciała, nieczystych zębów i chorych żołądków. Napuszczona perfumami chustka do nosa, zastępuje w podobnych przypadkach gąbkę i wodę, trociczki i inne kadzidła przytłumiają brak odświeżania powietrza, olejek różany zastępuje opłatę stróżowi lub czyścicielowi, a mała ilość piżma zagłusza wszystkie inne odory nieprzyjemne. Wiadome sześćdziesiąt przykrych odorów kolońskich, posłużyły zapewne do wynalezienia i ogromnego użycia wody kolońskiéj. Gdzie najmniéj uwagi zwracają na czystość, tam najwięcéj rozwinięta potrzeba cieczy zapach wydających. Nawet samo kadzenie bursztynem miało zdaje się na celu ukryć niezdrowe wyziewy w wilgotnych podziemiach i odrażający odór od zwierząt poświęcanych na ofiarę.

Chociaż użycie zapachów, przy zachowaniu należytéj czystości i przy zdrowym sposobie życia, może zadawalniać potrzeby delikatnego smaku; jednakże u ludzi nieoświeconych może mieć szkodliwe następstwa. Zapachy ukrywają tylko lecz nie niszczą odorów nieprzyjemnych, a zatem i nie tamują szkodliwego ich wpływu na zdrowie.

III. Sposoby oddalające złe odory. Zupełne oddalenie większéj części przykrych odorów, któreśmy opisali z otaczającego nas powietrza, lub przynajmniéj z pewnéj jego przestrzeni, nie wielkich wymaga zachodów. Wiele jest ciał, za pomocą których cel ten osiąga się. Środki te nazywają się środkami *deodoryzacji* lub środkami oddalenia odorów.

1. *Węgiel drzewny.* Jeden ze środków najtańszych, obfitych i najlepiéj działających dla oddalenia odorów jest węgiel drzewny, mówiliśmy już o nim, mówiąc o sposobach uchronienia się od utworzenia przykrych odorów, jako o ciele usuwajęcem gnicie. Lecz we względzie tego działania węgla są zdania przeciwne; niektórzy nawet twierdzą że węgiel pomaga do rozkładu. Własność zaś jego usuwania przykrych odorów nie podlega wątpliwości. Naprzykład zmięszany z nawozem znajdującym się w stanie fermentacji, lub też z błotem podziemnych rur od ścieków, w téj chwili niszczy ich odór; podobneż działanie wywiera na wszystkie ciała gnijące tak roślinne jak i zwierzęce. Warstwa węgla gruba na dwa lub trzy cale, pokrywająca podległy już rozkładowi trup, albo zupełnie nie przepuszcza w powietrze przykrych odorów, albo przynajmniéj robi je nieznacznemi.

Węgiel zwierzęcy otrzymany ze zwęglenia ciał zwierzęcych, węgiel z torfu i czarny proszek tworzący się przy zwęglaniu mięszaniny ziemi i cząstek roślinnych daleko lepiéj działają na oddalenie przykrego odoru, niż węgiel drzewny, chociażby ten ostatni jak najstaranniéj był roztarty. Węgiel torfowy, z powodu silnéj swojéj własności pochłaniania przykrych odorów, zalecany bywa do użycia dla usunięcia szkodliwych wyziewów z lochów, rowów i innych miejsc, w których nagromadzają się massy nieczystości, fermentują i tem samem zarażają powietrze; korzystają po części z téj jego własności rolnicy dla utrzymania własności ciał używanych na nawóz które wyciekają ze stajen i obór i nikną.

Szczególne to działanie węgla zależy od trzech jego własności, z których każdą dobrze należy rozróżnić pod względem jéj wpływu. Własności te są następujące:

a) Łatwo widzieć się dająca gąbczastość: Ona to jest przyczyną że węgiel pochłania i zagęszcza w sobie wielkie ilości ciał gazowych. Cal sześcienny lekkiego węgla z drzewa pochłania prawie 100 cali sześciennych gazu amoniaku, 50—60 siargowodoru, prawie 10 tlenu a mniejsze ilości innych gazów. Jest to własność po większéj części czysto fizyczna, którą mają w znacznym stopniu i inne ciała gąbczaste.

b) Szczególne powinowactwo węgla drzewnego do niektórych ciał mających mocny odór lub zafarbowanych. Powinowactwo to jest tak wielkie, że gdy zmięszamy łyżkę stołową miałkiego węgla

zwierzęcego, lub podwójną ilość świeżego węgla z drzewa do kwarty smrodliwéj wody z błot, potem dobrze zamięszawszy mięszaninę przecedzimy ją, to otrzymamy wodę przezroczystą bez koloru, zupełnie lub brzynajmniéj prawie zupełnie pozbawioną odoru i smaku. Gdy w miejsce wody weźmiemy piwo lub wino czerwone, smak zapach i kolor podobnie znikną. Własność ta po większéj części jest czysto chemiczną.

c) Działanie utleniające jakie węgiel wywiera na ciała, które pochłania, gdy ciała gazowe lub stałe bardzo mocny mające odór i widocznie zabarwione, są w zetknięciu z węglem drzewnym, łączą się one z tlenem, tracą swe własności charakterystyczne i tworzą nowe połączenia chemiczne. Tak np. amoniak przemienia się na kwas azotny, gaz siarko-wodorny i kwas siarkowy na kwas siarczany i t. d. To jednak działanie czysto chemiczne odbywa się nie wprost przez wpływ węgla drzewnego: działa on tu tylko jako pośrednik zgęszczając gazy w swoich porach. Gdy gazy w stanie tak zgęszczonym (skoncentrowanym) stykają się z sobą, wzajemnem działaniem przechodzą na kwasy azotny i siarczany. Podobnym sposobem zmieniają się ciała stałe. Gdy pory węgla zupełnie są napełnione nowoutworzonym związkiem kwaśnym, niknie wtedy własność węgla niszczenia odorów. Mówiliśmy już o wątpliwości czy węgiel może zachować mięso od rozkładu, chociaż zachowuje go w świeżym stanie. Gruntując się właśnie na ukwaszającem jego działaniu, sądzą niektórzy że on powinien przyśpieszać rozkład ciał zwierzęcych. Chociaż nie można tego zdania uważać za zupełnie niesłuszne, jednakże prawdziwości jego nie dowiodły jeszcze doświadczenia.

Doktór Stenhouse skorzystał z téj własności węgla, że ten pochłania ciała i użył jéj do budowy respiratora czyli siatki oddechowéj, która wciąga szkodliwe wyziewy i przykre odory powietrza, które w siebie wciągamy. Przyrząd ten może wiele wpłynąć na zachowanie zdrowia. Siatka jest podwójna, przestrzeń wewnętrzna wynosi około pół cala; powinna ona mieć taką wielkość, aby mogła zakrywać albo same tylko usta, albo usta i nos. Przestrzeń między dwoma siatkami napełnia slę grubym proszkiem węgla drzewnego; cały przyrząd, podobnie jak zwyczajny respirator, przywiązują do głowy za pomocą wstążek idących w okrąg głowy. Wciągane powietrze przechodzi przez proszek węgla drzewnego, traci tym sposobem na téj drodze wszystkie szkodliwe wyziewy i gazy jakie się w nim znajdują. Wyziewy podobne mogą być albo nieprzyjemne dla powonienia, jak np. wyziewy z lochów, wyziewy w laboratoryach chemicznych, szpitalach, salach anatomicznych i więzieniach okrętowych; lub też nieznaczne dla zmysłów, jak zarazy i zepsute powietrze wydzielające się z miejsc błotnistych. Węgiel drzewny zatrzymuje jedne i drugie

i zabezpiecza tym sposobem osobę opatrzoną respiratorem od szkodliwego ich wpływu na zdrowie.

Po upływie pewnego czasu, węgiel drzewny nasyca się i nie może już więcéj działać; wtedy potrzeba go przemienić; można zresztą użyć węgiel, który już był w użyciu, wypaliwszy go do czerwoności w naczyniu zamkniętem; potem przyrząd może znowu działać. Taki respirator wypełnia do pewnego stopnia to działanie, jakiego po nim wymagamy, a mała cena i łatwość naprawy przyrządu wiele także mówią na jego korzyść. Dla tego wprowadzono go już do wielu szpitali, fabryk chemicznych i laboratorjów. Stanowi on jedno z łatwych i tanich zastosowań naukowych, pożytecznych nawet dla robotników; za pomocą tego przyrządu ochronnego, nieszczęśliwi grobarze, czyściciele kloak, robotnicy w fabrykach i zakładach przemysłowych gdzie przyrządza się guano, ciała trujące i t. p. mogą dochodzić do późnéj starości. Jeżeli za pomocą tego przyrządu potwierdzi się doświadczeniem zniszczenie szkodliwego działania waporów błotnistych, wtedy użycie jego będzie bardzo ważnem dla podróżujących po miejscach nizkich, np. rozprzestrzeniających się wzdłuż podnóża gór Himalajskich, nad brzegami Nigru i Missysypi; nie brak takich miejsc w Europie: takiemi są błota Pontyjskie Włoch, ujście Rodanu we Francji, błoto Dobrudzi przy ujściu Dunaju. Prosty ten przyrząd mógł by służyć za środek do zachowania zdrowia i życia w wielu okolicach teraz niezamieszkałych, których niezwykła urodzajność na nieszczęście straconą jest dla ludzi, z powodu niezdrowego ich klimatu, powietrza uspasabiającego do gorączek i obłożnych chorób.

2. *Torf, czarnoziem i ziemia palona.* Suchy proszek torfu posiada także własność pochłaniania przykrych odorów. Zawiera on prócz tego pewną ilość kwasu, która czyni go stosownym do połączeń z niektóremi ciałami, które w siebie wciąga i tym sposobem zupełnie niszczy. Podobnym sposobem działa czarnoziem obfitujący w ciała roślinne, tudzież gliny różnego rodzaju na wodę wskróś nich przesiąkającą. Massa gąbczasta, otrzymana po wypaleniu gliny z ciałami organicznemi, posiada także, jakeśmy już wspomnieli własność pochłaniania gazów; resztki węgla jakie się wyrzucają w rynsztoki, zatrzymują przez swoją dziurkowatość część wyziewów, wydzielających się z nieczystości zmięszanych z niemi, a tem samem zmniejsza nieprzyjemny ich odór.

Bardzo jest ważną ta okoliczność, że węgiel drzewny, torf, ziemia, glina palona i niepalona, po nasyceniu ich smrodliwemi istotami użyte za nawóz, bardzo ulepszają ziemię; tak więc nieprzyjemne ciała rozkładające się przemieniają się w posilny pokarm roślin.

IV. Zniszczenie przykrych odorów. Ciała pochłaniające lub oddalające złe odory, nie zawsze niszczą je i przecinają szkodliwe ich

działanie. Tak woda chociaż pochłania gaz siarko-wodorny, lecz zabiera razem jego odrażający odór i trujące własności. Gdy zagrzejemy wodę nasyconą tym gazem, rozproszy się on w powietrzu zachowawszy wszystkie pierwotne swoje własności. Ciała, działające w tym przypadku, podobnie jak woda, chociaż pochłaniają odór, lecz nie zmieniają zupełnie jego własności.

Lecz jeżeli przepuścimy gaz chloru do wody lub powietrza nasyconego siarko-wodorem, wtedy zniknie odór jaj zgniłych. Wtedy gaz siarko-wodorny rozkłada się, niszczy się więc i trujące jego działanie.

Woda oddala odór gazu siarko-wodornego, a gaz chloru niszczy jego odór i trujące własności.

Różnica ta ważną jest we względzie praktycznym. Woda, ziemia i inne ciała pochłonywające mogą oddalać lub zatrzymywać w sobie szkodliwe wyziewy dopóki powietrze jest chłodne i wilgotne; lecz gdy przyjdą gorąca i susze, woda i grunt zaraz zaczynają wydzielać je i rozpraszać w powietrzu. Wtedy to tworzą się te straszne miazmy, które rozchodząc się po całych okolicach, rodzą śmiertelne gorączki i inne obłożne choroby.

Środki rozkładające szkodliwe związki, niszczą je tak, że zmiana tego zewnętrznego wpływu nie może już być przyczyną zarazy. Gruntując się na téj własności tych środków, będziemy ich nazywać przeciw zaraźliwemi.

Wszystkie one działają chemicznie: albo rozkładają szkodliwe ciała, albo łączą się z niemi, tworząc nowe związki, które jeżeli nie zupełnie uwalniają od pewnego odoru, to przynajmniéj mają w porównaniu z temi, które zniszczyły, nieszkodliwy wpływ na organizm ludzki. Wyliczymy główniejsze i więcéj mające zastosowania z tych ciał.

1. *Tlennik azotu* utrzymuje się przez nagrzewanie w kotle szklannéj lub porcelanowéj zwyczajnego handlowego kwasu azotnego (serwaseru) z drobnemi kawałkami miedzi. Wychodząc w powietrze gaz ten łączy się z tlenem tworząc żółto-czerwoną, bardzo gęstą parę (dymiący się kwas azotny), ktora rozprasza się w powietrzu. Sądzą, że gaz ten ma własność rozkładu i niszczenia prawie wszystkich szkodliwych ciał, psujących powietrze i będących bądź to mineralnego, bądź organicznego pochodzenia. Lecz niemożna powszechnie używać tego środka, bo dymiący kwas azotny sprawia kaszel i nie może być wdychany bez szkody; nadto działa on niszcząco na wszystkie rzeczy metaliczne do których się dotyka; działanie chemiczne téj pary na niszczone przez nią ciała nie dobrze jeszcze objaśniono i nie zawsze ono jest pewne, a mianowicie gdy para wydzielająca się nie jest dosyć gęsta.

2. *Kwas siarkowy* jest gazem tworzącym się, przez palenie siarki w powietrzu. Mówiliśmy już o tym kwasie wyliczając przykre odory mineralne; wdychany w wielkiéj ilości działa on bardzo szkodliwie. Pomimo tego może on jednak z korzyścią być używany nawet jako przeciw zaraźliwy środek. Dowodzi tego kadzenie siarką beczek i różnych innych naczyń.

Pierwsze działanie tego gazu, przy rozproszeniu się w powietrzu na tem zależy, że przemaga wszystkie inne odory i robi je przez to nieczułemi; działa daléj chemicznie, rozkładając lub niszcząc szkodliwe ciała, np. gazy siarko i fosforno-wodorne; mając własności silnego kwasu prędko łączy się z alkaliami np. z gazami zawierającemi amoniak lub wzbudzającemi odór zgniłych ryb i oddala przykry odór. Oprócz tego kwas siarkowy okazuje szczególne działanie na wiele ciał organicznych. Potrzymawszy zapałkę siarczaną pod czerwonym kwiatem róży, zobaczymy że kwiat zblednie. Wiele innych kwiatów także zmieniają się od działania kwasu siarkawego. Dla tego to para siarki palącéj się często używa się w praktyce, np. do bielenia jedwabiu, materji wełnianych i słomy, używanéj do roboty kapeluszy. Nakoniec przypisują kwasowi siarkowemu własność niszczenia i robienia nieszkodliwemi wszystkich ciał organicznego pochodzenia, które przypadkowo znajdują się w powietrzu.

W ogóle użycie kwasu siarkowego nie jest napróżne. Jest on tani i prędko może być w każdem miejscu otrzymany. To jednakże można przeciw niemu powiedzieć, że sam ma odór nieprzyjemny, że użycie jego wypędza z domu mieszkańców dopóki działanie się nie skończy i dopóki pokoje nie przewietrzone, że psuje powierzchnie metalów i na długo zostawia ślady swego nieprzyjemnego odoru.

3. *Gaz kwasu chlorno-wodornego* lub *solnego* otzymuje się nalewając rozcieńczonego kwasu siarczanego (witryoleju) na sól kuchenną.

Wydzielając się kwas solny łączy się z wilgocią powietrza i tworzy parę białą mocno kwaśną, wzbudzającą kaszel i szkodliwą do oddychania. Nie ma wątpliwości, że gaz ten rozkłada wiele gazów i wyziewów nieprzyjemnych i szkodliwych znajdujących się w powietrzu.

To cośmy powiedzieli przeciw użyciu tlenniku azotu, może być zastosowanem i do kwasu chlorno-wodornego.

4. *Gaz ckloru* otrzymuje się nalewając zwyczajnego, handlowego kwasu solnego na proszek bramsztejnu, lub też mięszając ten ostatni z solą kuchenną i kwasem siarczanym rozcieńczonym.

Chlor jest gazem, zielonawego koloru, odór ma silny, ciężki, duszący. Ten ostatni, lubo bardzo słaby wywiązuje się z chlorku wapna znajdującego się wszędzie w handlu. Chlor rozkłada gazy: siarko i fosforno-wodorne, amoniak i prawie wszystkie gazowe połą-

czenia i szkodliwe wyziewy tworzące się przy rozkładzie ciał zwierzęcych i roślinnych. Podobnie działa na wszystkie prawie bez wyjątku ciała organiczne, wskutek czego obszerne ma użycie przy bieleniu płótna, papieru i wielu innych ciał roslinnych znajdujących się w wyrobach.

Chlor oddwna używa się dla oddalenia i zniszczenia przykrych odorów i w tym względzie jest on zapewne skuteczniejszy od wszystkich znanych nam sił gazowych; oprócz tego na korzyść jego mówi taniość, łatwość otrzymania i dobroczynne działanie nawet wtedy gdy jest zmięszany z wielką ilością powietrza; nakoniec za jego użytecznością mówi jeszcze ta okoliczność, że mięszanina takowa może być wciągana w płuca bez skutków bardzo szkodliwych. Oczyszczenie domów chlorem nie wypędza z niego mieszkańców; może być użyty nawet w pokojach, gdzie leżą osoby obłożnie chore. Jeżeli mięszanina jego nie jest mocna, nie ma on wtedy tych nieprzyjemnych i szkodliwych własności, o których mówiliśmy przy innych gazach, a chociaż okazuje wpływ szkodliwy na metale, w mniejszym jednakże stopniu niż inne.

Użycie wymienionych gazów ogranicza się prawie wyłącznie oddaleniem z powietrza przykrych odorów i ciał szkodliwych. Lecz od środków przeciw zaraźliwych żądamy jeszcze więcéj: powinny one przeszkadzać rozszerzaniu się ciał zaraźliwych w powietrzu, tudzież utrzymywać i niszczyć je w ciałach rozkładających się. Mogą temu zaradzać tylko ciała stałe, nasypane na rzeczy gnijące, lub ciecze zmięszane z niemi.

Środek przeciw-zaraźliwy powinien mieć przynajmniéj dwie widoczne własności chemiczne, stosownie do bytności ciał mających odór na które on powinien działać.

Zarazy, pochodząc od gnicia ciał roślinnych i zwierzęcych, mają najczęściéj dwojaki charakter chemiczny: albo są to alkalia, np. amoniak, albo kwasy, np. siarko lub fosforno wodorne gazy. Dobry środek przeciw zaraźliwy powinien łączyć się z obodwoma rodzajami odorów i zniszczyć je. We względzie gospodarczym, powiększa się jeszcze dobroć takiego środka, jeżeli on działając chemicznie, daje jeszcze nowe ciała nieszkodliwe a nawet użyteczne, jak to bywa przy różnych sposobach przyrządzania sztucznego nawozu.

5. *Chlorek wapna* jest w najwyższym stopniu środkiem przeciw zaraźliwym mającym własności działania chemicznego. Składa się on z chloru i wapna; to ostatnie łączy się ze wszystkiemi kwasami, których przedstawicielem może być gaz siarko-wodorny. Chlor łączy się z alkaliami, np. z amoniakiem lub rozkłada je. Na téj zasadzie, chlorek wapna uważa się za jeden z najlepszych środków, najskute-

czniéj działających i łatwo mogących się zastosować; Nasypany w stanie stałym na jakąkolwiek massę fermentującą, niszczy szkodliwe wyziewy w miarę jak się tworzą. Jeżeli zaś chlorek wapna rozpuścimy w wodzie i pokropimy nim miejsca z których rozchodzą się przykre odory, lub zmięszamy go z więcéj lub mniéj płynnym nagromadzeniem ciał gnijących, to zawsze orzeźwi i oczyści powietrze. Niszczy on także ciała gazowe szkodliwe i trujące.

Tylko znaczna stosunkowo cena tego środka przeszkadza do powszechnego jego użycia, dla zniszczenia odoru rynsztoków, kup nawozowych i rur podziemnych.

Połączenia jakie tworzy chlorek wapna, mają tę zaletę, że nie okazują szkodliwego działania ani na wzrok ani na powonienie lecz nie mają téj własności ulepszania gruntu jaką mają komposty otrzymywane przez użycie proszku węgla. Chlor rozkłada amoniak, zatem zbiory nawozu traktowane chlorkiem wapna, bardzo mało zawierają amoniaku, a ciało to bardzo jest szacowne dla roślinności.

6. *Chlorki żelaza i cynku* okazują prawie takież same działanie chemiczne, szczególniéj jeżeli zawierają cokolwiek kwasu w nadmiarze. Lecz sole te nie utrzymują się dobrze w stanie stałym w przystępie powietrza, prędko rozpływają się. Po większéj więc części rozpuszczają ich w wodzie i używają w stanie cieczy.

Chlorek żelaza ciekły czyli chlorno-wodorny tlenek żelaza nie zawsze dobry jest do użycia z tego względu, że zostawia po sobie plamy brunatne i ciałom rozkładającym się nadaje kolor czarny. Chlorek zynku w stanie cieczy jest bezkolorowy, nie robi plam, a ciała inne pokryte przy najsilniéjszem gniciu pokrywa tylko białą naleciałością. Te własności dają mu pierwszeństwo przed solami żelaza we wszystkich tych przypadkach, gdy nie zwraca się uwagi na cenę środka przeciw zaraźliwego, bo sole cynku daleko są droższe od soli żelaza.

Roztwór chlorno wodornego tlenku cynku (chlorku cynku) bardzo często spotyka się w handlu jako środek przeciw zaraźliwy. Ma on nietylko własność oddalenia i niszczenia przykrych odorów, lecz rzeczywiście przeszkadza rozkładowi ciał roślinnych. Dla tego to ta ciecz, podobnie jak sublimat (chlornik rtęci) i octan żelaza, używa się na wielką skale dla nasycenia drzewa na budowle, podkładów do dróg żelaznych i tym podobnych materjałów, w ogóle zaś we wszystkich tych przypadkach, w których drzewo może być wystawione na gnicie i pleśnienie.

7. *Siarczan tlenku żelaza* czyli zwykły koperwas żelazny, działaniem swoim nie ustępuje solom wyżéj wymienionym i w podobnym celu może być używany, a nadto sól ta w żadnym przypadku

nie zamienia się na ciecz. Często używa się on w Niemczech dla zniszczenia przykrych odorów w rynsztokach i podobnych miejscach i tembardziéj że należy do srodków najtańszych.

8. *Octan tlenniku żelaza* otrzymuje się przez rozpuszczenie żelaza w nieoczyszczonym occie z drzewa, i działaniem nie ustępuje także powyższym solom żelaza. Lecz niekiedy niechętnie używa się tego roztworu z przyczyny szczególniejszego jego odoru.

9. *Jod* i jedno z jego połączeń zwane *jodoformem*, niedawno były przedstawione jako środki dla oddalenia i zniszczenia przykrych odorów. Lecz jakkolwiek byłoby skutecznèm ich działanie, wysoka ich cena zawsze będzie przeszkodą do użycia tych środków w wielkich rozmiarach.

10. *Wapno gryzące* używane często dla oczyszczenia powietrza podczas trwania cholery, daleko mniéj działa niż te srodki, któreśmy dotąd wyliczali. Zwykle używa się ono w stanie swieżo zgaszonego wapna. W tym stanie dwojakie jest jego działanie na ciała zwierzęce i roślinne.

a) Dopóki ciało jest świeże, opóźnia ono i wczęści przeszkadza jego rozkładowi. Takim sposobem wapno działa na mięso, krew, świeże odchody zwierzęce, urynę i t. d. Jeżeli rozkład następuje powoli, zawsze jednak wapno zmienia skład ciał chemicznych tworzących się tak, że połączenia amoniaku i inne mocny odór wydające albo zupełnie się nie wydzielają lub przynajmniéj daleko mniéj niż zwykle. Dodatek więc wapna do ciał zwierzęcych świeżych dla niedopuszczenia tworzenia się przykrych odorów, bardzo jest dobry.

b) Lecz gdy ciało przeszło już w stan fermentacji, wapno działa zupełnie inaczéj. Jest ono silną zasadą, łącząc się więc z kwasami znajdującemi się w ciele rozkładającem się, oswobadza amoniak i inne przykre odory tworzące się przy fermentacji. Będąc więc w zetknięciu z ciałem zwierzęcem lub roślinnem znajdującem się w stanie fermentacji w początku powiększa ilość gazów przykry odór wydających. Potem działanie jego wstrzymuje dalszy rozkład; podobnie jak węgiel drzewny wapno pobudza massę roskładającą się do utworzenia się kwasu siarczanego i azotnego, zmienia więc skład chemiczny wyziewów rozpraszających się w powietrzu, które przez to są mniéj widoczne dla powonienia i nieszkodliwe dla zdrowia.

Gdy okryje się warstwą wapna kupę gnoju znajdującą sie w stanie fermentacji, naprzód rozproszy się wielka ilość ciał mocny odor mających; lecz gdy to wiatr rozpędzi, przykre odory daleko już słabiéj będą się wydzielać niż przed użyciem wapna.

Wapno łączy się z siarką i fosforem, w miarę ich przybliżenia się do powierzchni i pomaga do przemiany ciał zawierających azot

na kwas azotny i azotan wapna. Bez użycia wapna części te przemieniałyby się na amoniak i inne alkalia lotne i powiększyłyby przykry odór. Wyjąwszy więc pierwszą stratę, sprawioną przez dotknięcie się wapna do ciał rozkładających się, utrzymuje ono w kupie nawozu większą część tych części składowych, które tak są ważne dla gospodarza.

Użycie wapna gryzącego w przestrzeniach zamkniętych i szczupłych, w których nagromadziła się znaczna ilość ciał na wpół zgniłych, np. w dołach nawozu, połączone jest z wielu niedogodnościami: tam wiatr nie rozproszy odoru silnego i nieprzyjemnego, tworzącego się w pierwszym perjodzie. Jeżeli więc wapno potrzeba używać w takich warunkach, należy naprzód nasypać bardzo cienką warstwę jego a ciała rozkładające się przykryć naprzód słomą, torfem, trocinami i. t. p.

Aby oczyścić powietrze od odorów nieprzyjemnych, nieszkodliwe, tanie i najsilniéj działające środki są: chlor i chlorek wapna. Najprostszy sposób użycia chloru na małą skalę jest następujący: Chusta lniana nakrapia się octem i posypuje się miałkim proszkiem chlorku wapna. Razem z powietrzem wdychanym przez chustkę, wchodzi do ust mała ilość chloru, niszcząca jednakże wszystkie wyziewy szkodliwe i nieprzyjemne, tworzące się przy rozkładzie ciał zwierzęcych i roślinnych. Chustka z chlorkiem wapna może zastąpić respirator, któren opisaliśmy wyżéj, i w razie potrzeby można nią przykryć usta. Przy pomocy tego środka, można bez bojaźni nawiedzać izby chorych, a sługa policji zdrowia publicznego ochroni się od działania zarażonego powietrza. Powietrze jakie wdychamy przez usta a wydychamy przez nos, zawsze będzie czystem i zdrowem.

Aby zniszczyć odór dołów nawozowych, kanałów i wielkich nagromadzeń ciał gnijących, bezwątpienia najlepszym środkiem jest chlorek wapna. Lecz i koperwas żelazny i chlorek cynku działają w tym przypadku bardzo skutecznie. Zupełnie więc jest toż samo które z tych trzech ciał użyjemy, wybór zależy od woli i okoliczności używającego.

Lecz jeżeli potrzeba robić oczyszczenie w wielkich rozmiarach, jak np. oczyszczenie całych miast w widokach zdrowia ogółu, to środkami najtańszemi i najłatwiejszemi do wykonania są: węgiel drzewny, wapno gryzące i słabo wypalona mięszanina gliny i ciał roślinnych. Pierwszy i ostatni środek działa wybornie i we wszystkich przypadkach bez wyjątku. Wapno przeciwnie w tem jest niedogodne, że z początku wydziela z ciał już fermentujących, odór daleko silniejszy niż gdyby nie ruszać ich zupełnie; należy więc używać go z wielką ostrożnością.

Że względu na chemiczny wpływ wydzielonych i rozłożonych ciał smrodliwych, węgiel drzewny i wapno gryzące, jakeśmy już powiedzieli, mają wielkie do siebie podobieństwo.

Ze względu na ważność przedmiotu, uważamy, że nie będzie zbytecznem wyliczenie raz jeszcze różnorodnych ciał któreśmy przejrzeli, używanych dla ochronienia od przykrych odorów.

1. *Środki przeszkadzające gniciu* czyli *antysceptyczne*. Do nich należą: sól kuchenna, saletra, arszenik biały, sublimat, chlorki cynku i żelaza, octan żelaza, cukier, kreozot, alkohol, kamfora, olejki lotne, a w niektórych przypadkach wapno gryzące.

Nie wiele z nich używa się dla ochronienia zdrowia.

2. *Środki ukrywające odór* czyli *zapachy*. Do nich należy większa część zapachów, które znamy.

3. *Środki oddalające odór* czyli *środki deodoryzacji*. Główniejsze są: węgiel drzewny, torf, węgiel torfowy, glina niepalona, wypalona glina i przepalona wolno z ciałami organicznemi i inne ciała gąbczaste.

4. *Środki niszczące odór* czyli *przeciw zaraźliwe*, które nie tylko pochłaniają i oddalają przykre odory, lecz rozkładają je i zmieniają, usuwając w tymże czasie ciała, od których pochodzą. Do ich liczby należą kwasy: azotny (saletrzany) chlorno-wodorny, (solny) i siarkowy, gaz chloru, chlorek wapna, chlorki cynku i żelaza, koperwas żelazny, octan żelaza, jod, jodoform, wapna gryzące.

Aby zniszczyć szkodliwe działanie gazów, potrzeba je zmienić chemicznie i przekształcić na związki nieszkodliwe. Lecz ten ostatni skutek sprawiają nie wszystkie zmiany chemiczne, wiele trujących wyziewów, zmieniwszy się chemicznie, mogą zachować swoje własności trujące. Lecz środki przeciw zaraźliwe, któreśmy opisali, rzeczywiście niszczą szkodliwe własności znanych dotąd naturalnych przykrych odorów i miazmatów.

GŁÓWNIEJSZE PRZEPISY

z nowo-zatwierdzonéj Ustawy dla Gimnazjów i Progimnazjów, (1871 r. 30 Lipca.)

Do Gimnazjów i Progimnazjów przyjmują się dzieci wszelkich stanów, bez różnicy wyznań (§ 23.)

Do prośby o przyjęcie do Gimnazjum, lub Progimnazjum podawanéj na ręce Dyrektora w Gimnazjum, a na imię Inspektora w Progimnazjum według przepisanéj formy i w terminie nie późniéjszym jak do 1 (13) Sierpnia, załączają się świadectwa: *a*) urodzenia czyli metryka; *b*) pochodzenia czyli stanu; *c*) świadectwo lekarskie szczepionéj ospy. Składa się nadto stosowna deklaracja przepisanéj także formy. (§ 24.)

Do klassy przygotowawczéj Gimnazjum lub Progimnazjum, przyjmują się dzieci, mające nie mniéj nad 8-m i nie więcéj nad 10 lat wieku, umiejące główniejsze modlitwy mogące czytać i pisać po rusku, liczyć do 1000, tudzież dodawać i odejmować w tymże zakresie. (§ 25.)

Do klassy 1-éj Gimnazjum lub Progimnazjum, wstępujące dzieci winny umieć *a*) główniejsze modlitwy poranne i wieczorne i ważniejsze wydarzenia z historji Ś-éj starego i nowego testamentu; *b*) płynnie czytać po rusku z drukowanego i opowiedzieć na zapytania, a również pisać po rusku za dyktando grubszym i drobniejszym charakterem. Od unitów i prawosławnych wymaga się czytanie po sławiańsku; *c*) z arytmetyki winny dzieci umiéć cztery działania arytmetyczne. (§ 26.)

Do klassy 1-éj wstępujące dzieci winny mieć nie mniéj nad lat 10 skończonych, a nie więcéj nad 12; do klass zaś następnych lata odpowiednie klassie, do któréj wstępują i stosowne przygotowanie z każdego przedmiotu.— Za decyzją jednak rady pedagogicznéj, mogą być przyjęte dzieci liczące więcéj lat nad przepis.

Dzieci wyznania niechrześcijańskiego będą przyjmowane bez examinu z religji.

Uczniowie, którzy ukończyli ze świadectwem Progimnazjum, wstępują do Gimnazjum klassy V bez examinu, jeśli nie miały przerwy od ukończenia kursu dłuższéj nad trzy miesiące. W przeciwnym razie, winny składać nowy examin.

To samo stosuje się do uczniów wracających do tych samych klass, z których się wydalili z powodu nie opłacenia wpisu, jeśli takowy następnie całkowicie uiścili, a również i do uczniów z innych szkół po takiejże przerwie przybywających. (§ 27.)

Wpis ogólny odbywa się każdorocznie przed rozpoczęciem kursów; lecz za decyzją rady pedagogicznéj, uczeń może być przyjęty nawet w ciągu roku, jeśli okaże odpowiednie przygotowanie do klassy, do jakiéj wstępuje. W tym wypadku wymagany jest całkowity examin nie tylko z całego kursu poprzedniego, ale i z tego, co wyłożono już w téj klassie. (§ 28.)

Po ukończeniu examinów wstępnych, rada pedagogiczna decyduje o przyjęciu lub nieprzyjęciu examinowanych. W razie gdy z powodu znacznéj liczby jakiéj klassy, nie wszyscy, którzy zdali examimogą być przyjęci, w tym razie pierszeństwo przed innymi mają ci którzy okazali większe postępy i zdolności. W razie zaś jednakowei go stopnia postępów i zdolności, mają pierszeństwo ci, którzy wcześniéj zgłosili się z prośbami. Również w ciągu roku szkolnego, zgłaszający się kandydaci, nie inaczéj będą przyjmowani, tylko gdy liczba uczniów klassy ustawą przepisana (t. j. 40) na to pozwala (przep. o exam. § 17—19.)

Wysokość opłaty ustanawia rada pedagogiczna i zatwierdza Minister Oświecenia. Opłata do klassy przygotowawczéj, jest niższa niż do Gimnazjum lub Progimnazjum.

Opłata za naukę winna być wniesiona w dwóch ratach: za pierwsze półrocze w ciągu Sierpnia i Września, za drugie zaś półrocze w ciągu Stycznia i Lutego. Uczeń wstępujący do zakładu w ciągu roku składa opłatę za całe półrocze. Nieopłacający w oznaczonych terminach będą uważani za opuszczających szkołę; po opłaceniu jednak mogą być na nowo przyjęci. (§ 30.)

Uwalniają się od opłaty za decyzją rady pedagogicznéj, dzieci niezamożnych rodziców zasługujący na to przez swą pilność i dobre obyczaje w liczbie dziesięciu na 100, osobno w Gimnazjum lub Progimnazjum, i osobno w klassie przygotowawczéj. A nadto będą zwolnieni od opłaty pensjonarze zakładu i dzieci osób zostających na służbie w średnich lub niższych zakładach naukowych, lub tych, którzy w nich przesłużyli nie mniéj nad lat 10, skoro przedstawią świadectwa ubóstwa. (§ 31.)

Uczeń, który przebył dwa lata w jednéj klassie i nie otrzymał promocji, na 3-ci rok nie będzie przyjęty.

Młodzież postronna, która nie słuchała kursów w Gimnazjum lub Progimnazjum, może na równi z uczniami kończącymi w tymże samym czasie, składać examin. Od każdego z tych będzie pobierane 10 rubli na korzyść examinujących. Niezamożni tylko za decyzją rady pedagogicznéj mogą być od téj opłaty zwolnieni. Po zdaniu examinu, będą im wydawane świadectwa, dające równe prawa z uczniami Gimnazjum lub Progimnazjum.

Również z uczniami kończącymi mogą stawać do examinu osoby postronne, życzące sobie zdawać ze wszystkich przedmiotów, z wyłączeniem języków starożytnych. Lecz w tym razie w świadectwie będzie uczyniona wzmianka, że to świadectwo nie daje praw odpowiednich. (§ 37, 38.)

Uczniowie kończący całkowity kurs nauk w Gimnazjum lub osoby postronne otrzymujące świadectwa z całego kursu Gimnazjalnego, mogą wstępować do Uniwersytetów, a wstępując do służby cywilnéj lub wojskowéj mają pierszeństwo przed tymi, którzy takowych świadectw nie posiadają. (§ 130 i 131.)

Uczniowie dwóch klass wyższych Gimnazjum lub Progimnazjum, dopóki pozostają w zakładzie, wolni są od poboru rekruckiego, jeśli przebyli w nim nie mniéj nad lat trzy. (§ 132.)

O UŻYWANIU PAPIERU STĘPLOWEGO

na zasadzie Ukazu Rządzącego Senatu, z dnia 22 Stycznia 1871 roku Nr. 2156.

Prośby piszą się na stęplu cen następujących:

Do Ministrów i Ministerjum . . . . . Rs. 1. (*)
Do J. Ośw. Namiestnika w Kr. Polskiem . Rs. 1.
Do JW. Naczelnika Guberni . . . . . kop. 70. (**)

(*) Do każdéj prośby pisanéj na stęplu 1 rubel, dołącza się stępel na kop. 70, czysty, na rezolucją.— Kopije z dokumentów oryginalnych pisane w języku polskim do próśb przyłączane, winny być tłomaczone na język ruski i pisane na 70 kopiejkowym stęplu.

(**) Do każdéj prośby pisanéj na 70 kopiejkowym stęplu dołącza się stępel na kop. 40 czysty na rezolucję.— Kopije z oryginalnych dokumentów dołączane do próśb powinny być pisane także na stęplu 40 kopiejkowym.

Do Rządu Gubernialnego . . . . . . kop. 70.
Do Dowodzącego Wojskami . . . . . Rs. 1.
Do Ministra Sekretarza Stanu . . . . Rs. 1.
Do Władz Naczelnych:
Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu kop. 75.
Kommissji Rządowej Sprawiedliwości . . . . . „ 75.
Izby Kontrolnéj . . . . „ 70.
Izby Skarbowéj . . . . „ 70.
Do Urzędów Instytutowych Rządowych . . . . . „ 30.
Do Urzędów Cywilnych . . . . „ 30.
Do Urzędów Wojskowych . . . . „ 30.
Do Magistratu i Rady Miejskiéj miasta Warszawy . „ 30.
Do Naczelników Powiatowych . . . . „ 30.
Do Magistratów miast Powiatowych i wszelkich innych „ 20.
Do Wójtów Gmin . . . . „ 20.
Do kwitów i odbiorów summ wszelkiego rodzaju przenoszących rsr. 300, oblicza się procent od summy pokwitowanéj po $1/2$ od tysiąca rubli.

W pokwitowaniach, w których wartość przedmiotu oznaczoną być nie może, używa się stępel ceny . . . . kop. 15.

Przy umowach o kupno i sprzedaż lub zamianę nieruchomości, oblicza się procent po $2/5$ od sta, od całéj summy, która jest przedmiotem umowy.

Stępel od wyroków oblicza się podług téjże saméj zasady.

Przy umowach o dzierżawę, poddzierżawę, najem rzeczy i robotników, jako też odstaw,— stępel oblicza się po $1/5$ od sta, od czynszu za lat 20 dzierżawy razem wziętego, chociażby dzierżawa miała trwać dłużéj.

Jeżeli zaś termin dzierżawy nieoznaczony, do obliczenia przyjmuje się czynsz z lat 3-ch.

Na intercyzy bez względu na cyfrę, stępel używa się ceny Rs. 1, kop. 50.

Na umowy, o kupno i sprzedaż, w których cena nie może być wyraźnie oznaczona, używa się stępel ceny . . . Rs. 1, kop. 50.

Sprawy w Sądach Cywilnych, Handlowych i Administracyjnych sądzone, podlegają opłacie stępla, w przedmiotach wartości do włącznie Rs. 3,000, procentu po Rs. 1 od sta.

Od Rs. 3,000 do włącznie 9,000 Rs. za przewyżkę nad 3,000 Rs. płaci się $1/2$ procentu.

Od Rs. 9.000 do najwyższéj summy za przewyżkę nad Rs. 9,900, płaci się po $1/5$ procentu.

Na sprawy cywilne, pieniężnego oznaczenia niemające, jako to: o u-

znanie, o przysposobienie, o legitymacje, o usamowolnienie, o unieważnienie; tudzież w sprawach nieletnich, bezwłasnowolnych i nieobecnych, o działy i t. p., stępel używa się ceny Rs. 3.

Na pełnomocnictwa czyli pleniponencje używa się stępel ceny . . . . kop. 60.

O prośbach o legitymacją,

(na zas. postanowienia w Zb. Praw Ces. T. X, cz. 2.)

Prośby o legitymacją szlachectwa piszą się do Rządzącego Senatu na Najwyższe imię, na stęplu ceny . . . . Rs. 1.

Przytem winny być dołączone:

1) Dyplom szlachectwa albo dowód, że przodkowie posiadali majątek ziemski, lub piastowali urzędy cywilne lub wojskowe z dołączeniem nominacji.

2) Akt urodzenia tego, od kogo wywodzi się urodzenie szlacheckie.

3) Akt małżeństwa tegoż.

4) Akta urodzenia, następców.

5) Akta małżeństwa tychże.

6) Akta urodzenia ich następców i t. d. aż do tego, który się legitymuje.

7) Świadectwo Sądów Kryminalnego i Poprawczego, że legitymujący się nie utracił praw, t. j. że nie był sądzonym i karanym.

8) Świadectwo miejscowéj Władzy Policyjnéj o zapisaniu do ksiąg ludności i zamieszkaniu w kraju.

9) Świadectwo tejże Władzy o wykonanéj przysiedze na wierność.

Kopije tych wszystkich dowodów winny być pisane w języku ruskim na stęplu kop. 70.

Do prośby zaś dołącza się 3 lub 4 orkusze papieru stęplowego ceny kop. 70.

Jeżeli kto nie posiada zupełnie tytułu szlachectwa, to składa rsr. 50 za przyznanie mu tego tytułu.

Jeżeli zaś chce być przyłączonym do rodziny już wylegitymowanéj, to za tytuł żadnéj opłaty nie wnosi, i tylko za przygotowanie dyplomu szlachectwa, składa przy prośbie rsr. 22 kop. 50.

Wszystkie dowody powyższe wraz z prośbą, winny być podawane, za pośrednictwem Rządu Gubernialnego.

RADY GOSPODARSKIE.

WARZENIE PIWA DOMOWYM SPOSOBEM.

Potrzeba do warzenia piwa: 1) *słodu* (lub też syropu, o który obecnie w kraju naszym wcale nie jest trudno); 2) *chmielu*, którego każdy gospodarz kilkanaście krzaków koło domu pielęgnować może, i który w takim razie w czasie wegetacji swojéj jeszcze ozdobnie do pokrycia altany posłuży, i 3) *drożdży piwnych*.

Do zwykłego piwa bierze się: na 100 funtów słodu 1½ do 2 funtów chmielu. Niektórzy zastępują połowę chmielu bobrkiem trójlistnym, lub też suszonym korzeniem goryczki. Jednakże ponieważ u nas dotąd o chmiel nie jest trudno, tembardziéj że i sam nawet dziko w kraju rośnie, to lepiéj będzie nie używać tych surrogatów, które lubo gorzkie, nieposiadają jednak chmielowego aromatu.

Chmiel wrzuca się w naczynie obejmujące około 19 kwart i polewa się wrzącą wodą, poczem naczynie starannie się przykrywa i przez półtory godziny spokojnie zostawia. Po upływie tego czasu, wszystko się cedzi przez czyste płótno. Następnie nalewa się wyciśnięty już chmiel 12 kwartami wody, i warzy się dotąd, aż tylko w kotle (lub garnku) 10 kwart tego płynu pozostanie. I ten drugi odwar chmielu cedzi się również, a późniéj mięsza z płynem poprzednio już otrzymanym.

Po ukończeniu téj czynności, w czasie któréj także i brzeczka ze słodu przyrządzoną być powinna, dodaje się do niéj odwar chmielu, jak również i drożdże, biorąc na 100 kwart brzeczki jedną ich kwaterkę. Drożdże wszakże powinny być świeże i mocne.

Brzeczkę otrzymuje się następnym sposobem; Słód (albo w za-

mian jego syrop) wsypie się w beczkę zwyczajną z podwójnem dnem. Dno wewnętrzne powinno być licznemi a drobnemi dziurkami opatrzone. Między temi dnami beczki ściele się warstwa czystéj żytniéj słomy. Nad prawdziwem zaś dnem beczki powinien być otwór czopem czyli szpuntem zatykany. W téj beczce słód zaparza się wrzącą wodą i doskonale się rozrabia, aby gruzłów nie było po utworzonym zacierze. Do tego bierze się tylko połowę wody przeznaczonéj na jeden war, i ta mieć powinna 40 stopni Reaumura. Po upływie godziny, spuszczać należy tę brzeczkę do balji i słód jeszcze raz się drugą połową wody zaparza, która powinna być gorętszą, t. j. np. do 70 stopni ciepła mającą. W godzinę lub półtory potem i ta brzeczka ściąga się i razem z pierwszą w kotle odpowiedniéj wielkości warzy się, dopóki nie nabierze należytéj klarowności. Gotowanie to zwykle potrwać musi godzinę lub mało co dłużéj, poczem płyn z kotła się wyczerpuje i do balji wlewa, w któréj z zaprawą, odwarem chmielu, się zmięsza, i ostudza do 13 lub 18 stopni Reamura, wedle temperatury na dworze.

Kiedy płyn już został dostatecznie ostudzony, spuszcza się go do innego naczynia, jak np. do kadzi lub beczki, ustawionych poprzednio w miejscu chłodnem, gdzie temperatura tylko od 6 do 10 stopni Reamura wynosi i tu drożdże się zadają. W krótkim czasie rozpoczyna się fermentacja, od któréj dobroć i trwałość, a poniekąd i moc wyskokowa piwa zależą Fermentację za już ukończoną uważać można, skoro piana, czyli jak ją się technicznie nazywa, *czapka*, opadnie, poczem też natychmiast piwo ściągnąć do beczek należy, w których jeszcze raz fermentuje.

Dla ułatwienia téj drugiéj fermentacji, którą głównie piwo odbywa dla wyrzucenia nieczystości z siebie, bierze się kilka białek swieżych i takowe kołotewką (kwirliczkiem) doskonale z piwem w beczce będącym, mięsza się. Kto chce, ten może używać zamiast białka, do tego celu karuku (rybiego kléju), który się miałko tłucze, rozpuszcza w zimnéj wodzie i z tym roztworem późniéj postępuje się tak, jak poprzednio powiedziałem. Tym sposobem piwo zupełnie się sklaruje. Fermentacya taka trwa trzy do czterech dni.

Dodać jeszcze muszę, że choćby kto warzył sobie piwo ze syropu, to zawsze na 100 kwart piwa 6 funtów jęczmiennego słodu brać powinien, jeżeli chce, aby piwo było rzeczywiście dobre, smaczne i trwałe. W czasie fermentacji potrzeba beczki dwa razy dziennie dolewać wyrostem. Kiedy już piwo w beczkach robić przestało, takowe należy dobrze zaszpuntować, albo też piwo się z nich ściąga w butelki. W każdym razie potrzeba, aby piwo było schowane w chłodnem miejscu, najlepiéj w chłodnéj piwnicy.

Dodać jeszcze tu muszę, że z jednego korca jęczmiennego słodu

mieć można 160 kwart wybornego piwa, lepszego nawet jak nadzwyczajne warszawskie.

Tym to prostym sposobem każdy gospodarz bez wielkich przyrządów warzyć sobie może piwo na własną domową potrzebę, a balia, kocioł, beczka, do któréj wewnętrznie dziurkowane, a klinami tylko do klepek przytwierdzone dno, nie wiele kosztuje i termometr, ze skalą Reamura, który i tak zwykle prawie w każdym domu się znajduje, stanowią całe przyrządy do téj fabrykacji domowéj. Zachód zaś i praca sowicie się nagrodzi, a zawsze to przyjemnie, kiedy gospodarz gościa może poczęstować napojem własnéj produkcji i sam też wypić szklaneczkę dobrego piwa, dla ugaszenia pragnienia.

SPOSOBY WYGUBIENIA KRETÓW.

Z wielu sposobów i doświadczeń przywiodę tu pewniejsze tylko. To jest: przed wschodem zaraz lub zachodem słońca, jako też przed lub po wolnym deszczu najwięcéj zwykły krety ryć ziemię; przeto na ten czas gotowym być potrzeba, aby jak tylko się postrzeże, gdzie się ziemia rusza i podnosi, łopatą lub czym innym szybko na wierzch wyrzucić to zwierzę, albo ostrym żelazem, lub sztagą ubić go. Do téj roboty przeciw wiatrowi stać się powinno, inaczéj dla ostrego kretów węchu daremna byłaby praca. Prócz tego nie potrzeba zarzucać owych łapek (zwane są u Nimców i w sklepach Klemfalen), i wiadomych kolców, które bywają zastawiane na kretów w miejscach ich przechodu, czyli norach. Do wygubienia zaś ich z całem gniazdem i płodem, najpewniejszy jest sposób na wiosnę, lub przed, gdy ziemia jest okryta w ogrodach wodą, rozwalniać kretowiska i zabijać, ponieważ na ten czas do wzgórków się wynoszą, a dnia czternastego, po wysypanéj kretówce, pewnie w niéj swoje zakładać zwykły gniazda. Dobrze jest także kłaść w norach czosnek, cebulę i kamfory trochę, zatykając je czem potem. Niektórzy robią gałeczki z siemienia i kładą je w roweczkach na około ogrodu, inni zawieszają w ogrodzie kretów zabitych mniemając, iż tym inne wystraszą. Wielu zaś jest, którzy wapno niegaszone, raki, głowy śledziów, albo gałązki bzu kładą w nory kretów, lecz te rzeczy jeśli co mogą, to tylko tyle, iż z jednego miejsca wypędzone, inne ryć kretówki i w nich się gnieździć będą. Doświadczono, iż krety najlepiéj glisty lubią, temi więc truć ich można.

PRZECIW POLNYM I WODNYM MYSZOM.

Na wodne i polne myszy, zastawiają się łapki, dachówki, albo szafliki lub inne naczynia z wodą, równo z ziemią zakopują, a nad

niemi zrobią się nizkie daszki na czterech słupach pokryte słomą przeciwko deszczowi; woda zaś tak powinna być posypana plewami aby jéj z pod nich nie było widać: z pod daszku zawiesza się jakie jadło, albo garść kłosów owsianych tak nizko, aby prawie dotykały wody. Tego chcąc dostać myszy, topić się będą w wodzie ukrytéj plewami. Niektórzy skórę z kota zdartą wypychają słomą, i tak ją stawiają w ogrodzie na prostych nogach, nasmarowawszy kociem sadłem, przez co się wystraszają myszy.

PRZECIW GĄSIENICOM.

Najlepszy jest sposób z początku czyścić rośliny z zawiązków i gniazd gąsiennic, obierać je na zimę, obłamywać lub obcinać liścia i gałązki, na którychby się zagnieżdzały. Cobykolwiek się innego robiło, zawsze jednak pozostaną, i będą mogły cały ogród zarazić. Odłamane liścia lub gałązki z robactwem trzeba zaraz palić. Gdy się zagęszczą, chłodnych osobliwie poranków, sprzątać je na jedną kupę palić albo deptać.

Wielu palą wiechcie ze słomy, siarkę, i róg, tym okadzają drzewa na których się gąsienice znajdują, spadające depczą natychmiast.

Inni moczą nasienia przez dobry czas przed ich posianiem w ługu zrobionym z popiołu spalonego figowego drzewa. Albo zmieszawszy oléj lniany z terpentyną, i rozpuściwszy w wodzie, gdy się to robactwo rozmnoży kropią nią liście, na których są gąsienice.

LIKIER POMARAŃCZOWY BIAŁY.

Kwartę najlepszego spirytusu próby 12, nalać na skórki z sześciu świeżych ładnych pomarańcz zrzynając same żółte wierzchnie skurki. Postawić to w cieniu, w szafie, w temperaturze nie bardzo ciepłéj aby olejek zbytecznie nie rozpraszał. Tak stać powinno od 8 do 10 dni; po czem zlać spirytus w wazę, wziąć dwa i pół funta cukru, umoczyć w wodzie, ile w siebie cukier przyjmie, zrobić z tego cukru syrop bardzo gęsty, wlać gorący w wazę ze spirytusem, wymięszać dobrze, zostawić w wazie do wystudzenia, a następnie przefiltrować w butelki, kładąc watę lub bibułę do filtru w lejek, lepiej jednak watę. Zapieczętować butelki i postawić w spokojnym miejscu na pół roku.

SZCZAW MARYNOWANY NA ZIMĘ.

Najlepszy i najłatwiejszy sposób zachowania szczawiu na zimę

jest następujący: Swieże wybrane bez korzonków liście szczawiowe, bez płókania posiekać jak najdrobniéj i na misce lub na stolnicy gdzie były siekane posolić, pilnując bacznie, aby nie przesolić; proporcji dać na solenie niepodobna, gdyż liści szczawiowych trudno jest ważyć lub mierzyć. Posolone liście wymieszać starannie, nakładać niemi czyste suche butelki, o ile można z szerokiemi szyjkami, zakorkować dobrze i zalać albo pakiem, albo lakiem. Zachować w suchéj piwnicy, a biorąc do użytku. zawsze po odkorkowaniu na świeżo zalać lakiem. Używając dusić w maśle, przefasować rosołem i zaprawiać śmietaną.

WŁADZE GUBERNIALNE I MIEJSKIE.

Naczelnik guberni Lubelskiéj, zarazem Prezes Kommisji, Włościańskiéj i zakładów Dobroczynnych w guberni, Jenerał - Major *Buckowski*.

Kancellarja JW. Gubernatora.

Naczelnik Kancellarji, Radca Dworu *Gromyko*.
Pomocnik Naczelnika, *Stefanowski*.
Sztab-Oficer do inspekcji Straży Ziemskiéj Podpułkownik *Szulc*.
Zapaśny Oficer Straży Ziemskiéj, Rotmistrz *Kochanowski*.
Urzędnik do szczególnych poruczeń, Assesor kollegialny *Popów*.

Zarząd Gubernialny.

Vice-Gubernator Lubelski, Rzeczywisty Radca Stanu *Koniski*.
Radca wydziału Administracyjnego, *Okołowicz*.
Radca wydziału Wojskowo-Policyjnego, *Mejer*.
Radca Prawny, *Świeżyński*.
Assesor wydziału Ubezpieczeń Radca Hon. *Trzciński*.
Inspektor wydziału Lekarskiego, Dr. Medyc. *Kwaśniewski*.
Budowniczy gubernialny, Radca Dworu *Szamota*.
Sekretarz, *Szymański*.
Redaktor Dziennika Gubernialnego, *Lebla*.

Rada Gubernialna Lubelska opieki publicznéj.

(Люблинскій губ. Сов. общ. призрѣнія.)

Sekretarz, *Sudolski*.

Kommissja Włościańska.

Stały Członek Radca kollegialny, *Iwanów*.
Sekretarz, *Skrzyński*.

Naczelnik Wojenny.

Jenerał-Major v. *Olderoge*.

Naczelnik Żandarmerji w guberni Lubelskiéj.

Pułkownik *Drozdow.*

Naczelnik Żandarmerji Powiatu Lubelskiego.

Major *Skorobogacz.*

Zarząd Powiatu Lubelskiego.

Naczelnik Powiatu, Podpułkownik Baron *Bukshefden.*
Pomocnik i Naczelnik Straży Ziemskiéj P-tu Major *Mołczanow.*

Zarząd Straży Ziemskiéj.

Policmajster miasta Lublina, Rotmistrz *Surków.*
Referent, *Zieliński.*

Magistrat miasta Lublina.

Prezydent, *H. Woliński.*
Radni: *Witoszyński, Pliszczyński i Gilewicz.*
Sekretarze: *Kozłowski, Arct i Woliński L.*
Buchalter Kassy Magistratu, *Wołoszyński.*
Kommisarz Administracyjny, *Pracki.*

Izba Obrachunkowa. (Контрольная Палата.)

Prezes, *Korniłów.*

Izba Skabowa. (Казенная Палата.)

Prezes, *Mataftin.*

Zarząd Guberniálny dochodów Akcyznych.

Prezes, Baron *Szteingiel.*
Nadzorcy okręgów 1-go Akcyznego, *Zejfert* w Lublinie.
„ „ 2-go „ *Puszkarew* w Hrubieszowie.
„ „ 3-go „ *Krygier* w Janowie.

Oddział Banku Polskiego.

Naczelnik, *Janiszewski.*

Kassa Gubernialna.

Kassjer główny, *Władimirow.*

Sąd Kryminalny.

Prezes, R. D. *Ziemięcki.*
Prokurator, *Grabiński.*

Trybunł Cywilny gub. Lubelskiéj.

Prezes, *Grabowski.*
Prokurator, *Baranowski.*
Pisarz Kancellarji Hipoteczněj, *Michałowski.*

Sąd Policji Poprawozéj.

Sędzia prezydujący, *Okólski.*

Sąd Pokoju i Policji Prostéj.

Podsędek, *Dąbrowski.*

Dyrekcja Szczegółowa Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Prezes, *Bieliński.*

Konsystorz duchowny dyecezji Lubelskiéj.

Biskup dyecezji, *Baranowski.*

Gimnazjum męzkie.

Dyrektor, *Chudziński.*
Inspektor, *Maziukiewicz.*

Gimnazjum żeńskie.

Przełożona gimnazjum, *Giléj.*
Inspektor, *Rezanow.*

Główny Zarząd Pocztowy.

Prezes, *Tukmaczew.*

Stacja Telegraficzna.

Naczelnik, *Szczesny.*

Rada Gospodarcza Lubelskiego Towarzystwa Dobroczynności.

Prezes, *Baranowski*, Prokurator Trybunału Cywilnego.

Archiwum Akt dawnych.

Zawiadujący, *Detmerski.*

Więzienie Lubelskie.

Nadzorca, *Wolnicki.*

Zarząd Gminy Starozakonnych miasta Lublina.

Rabin, *Zelman Ladjer.*
Członkowie: *Abramsohn*, *Rozenblatt*, *Korngold*, *J. Margules.*
Kancellarja Urzędnika Stanu Cywilnego, wyznań niechrześcijańskich, przy Prezydencie miasta.

Rejenci, Patroni, Obrońcy Sądowi, zamieszczeni są wraz z adresami.

GŁÓWNE JARMARKI

w Cesarstwie.

W STYCZNIU:

Berdyczew, od 13 do 20.— *Birsk*, od 14 do 19.— *Charków*, 6.— *Grazowiec*, od 15 do 25.— *Homel*, od 1 do 7.— *Jareńsk*, od 18 do 28.— *Kijew*, od 15 do 1 Lutego.— *Lalsk*, od 13 do 23.— *Lebedjan*, od 1, dwa tygodnie trwający.— *Makarjew*, (w Kostr. gub,) od 14 do 23.— *Mezeń*, od 10 do 20.— *Manzelińsk*, od 1 do 11.— *Niżniéj-Nowgorod*, od 5 do 7.— *Ołoneo*, od 6 do 14.— *Orel*, od 6 do 20.— *Rostow*, nad Donem od 30 (przez 15 dni.)— *Szunga*, 6.— *Ufa*, od 21 do 31.— *Welsk*, od 18 do 25.— *Wesegońsk*, od 16, 10 dni.

W LUTYM:

Błagowieszczenko, (Szenkurski Powiat) od 25 Lutego do 10 Marca.— *Irbit*, od 1 Lutego do 1 Marca.— *Isków*, od 10 do 20.— *Romny*, w poście.— *Rostow*, od środy pierwszego tygodnia do soboty trzeciego tygodnia wielkiego postu.— *Simbirsk*, jeden tydzień wielkiego postu.— *Starokonstantinow*, w ostatnich dniach Syropostu.— *Szenkursk*, od 2 do 10.— *Totma*, od 10 do 20.

W MARCU:

Berdyczew, 28.— *Bielce*, 3.— *Kijew*, pierwszy tydzień wielkiego postu.— *Kotelnicz*, od 1 do 23.— *Krasnoborsk*, od 15 do 23.— *Nikołajewsk*, w trzecim tygodniu wielkiego postu przez 6 dni.— *Ostrow*, od 1 do 10.— *Petrozawodsk*, od 17 do 28.— *Pinega*, od 23 do 31.— *Simbirsk*, pierwszy i drugi tydzień wielkiego postu.— *Starokonstantynow*, od 17 do 25.— *Szunga*, (Ołoneck. gub.) 25.

W KWIETNIU:

Borisow, po poście 10 dni.— *Ekaterinosław*, 13.— *Konotop*, od 23 przez 7 dni.— *Nowomirgorod*, w piątym tygodniu wielkiego postu,— *Starokonstantynow*, w poniedziałek w pierwszym tygodniu postu,— *Sudża*, od 23 do 27.— *Wilno*, od 23 Kwietnia do 15 Maja.

W MAJU:

Bałta, 25,— dziesięć dni trwający.— *Charków*, od 15 Maja do 15 Czerwca.— *Kiew*, 9.— *Kislar*, 1.— *Korsuń*, od 10 do 25.— *Lebedjan*, od 5 do 29.— *Romne*, na Wniebowstąpienie.— *Saratow*, od 9 Maja do 4 Czerwca.— *Smoleńsk*, od Wniebowstąpienia (3 dni).— *Taganrog*, od 9 Maja do 17 Czerwca.

W CZERWCU:

Berdyczew, od 12, dwa tyg. trw.— *Bieszenkowiczi*, od 29 do 27 Lipca.— *Charkow*, na ś. Trójcę.— *Dynaburg*, od 5 do 20.— *Ekaterynburg*, od 26 do 29.— *Grodno*, od 2 do 25 Lipca.— *Kijew*, od 15 do 1 Lipca.— *Kostroma*, w Piątek w 9-m tyg po poście, 14 dni trw.— *Kowno*, 29 dwa tyg. trw.— *Kursk*, w Piątek w 9-m tyg. po poście.— *Niżnij Nowgorod*, 24 dni trw. (na konie).— *Symbirsk*, od 8 do 11 (na konie) — *Tuła*, w Piątek w 10 tygodni po poście.

W LIPCU:

Kereńsk, od 1 do 13.— *Niżnij-Nowgorod*, od 25 do 5 Sierpnia.— *Orenburg*, przez całe lato.— *Połtawa*, od 10 cały miesiąc trw.— *Pustozerska Osada*, (Mezeński powiat) od 16 Lipca do 25 Sierpnia.— *Saratow*, od 6 do 9.— *Staro-Konstantynow*, d. 20.— *Tuła*, d. 8.— *Żytomir*, d. 8.

W SIERPNIU:

Berdyczew, 15 jeden tydz. trw.— *Charkow*, ob 30 do 6 Września.— *Nikołajewsk*, d. 1, trwający dni 6.— *Nowomoskowsk*, od 1 do 9. – *Piatigorsk*, od 1 do 5.— *Staro-Konstantynow*, d. 15 — *Szadryńsk*, od 29 do 4 Września.— *Woroneż*, od 15 do 29.— *Żytomir*, d. 14.

W WRZEŚNIU:

Archangelsk, d. 1.— *Bogulma*, od 14 do 26.— *Jarańsk*, od 20 do 1 Października.— *Lebadjan*, 10, cały miesiąc.— *Nowoczerkask*, d. 14.— *Ołoniec*, od 8 do 16.— *Rostow* (nad Donem) d. 8.— *Starokonstantynow*, d. 8.

W PAŹDZIERNIKU:

Charkow, d. 1.— *Enotajewsk*, od 16 do 22.— *Kiszyniew*, od 26 do 26 Listopada.— *Kozumenskoe sieło*, (pow. Kemski), od 10 do 1 Listopada.— *Wytegra*, od 1 do 15.

W LISTOPADZIE:

Berdyczew, d. 1 tydz. trw.— *Ekatyrunburg*, 24.— *Krasnoborsk*, od 28 do 4 Grudnia.— *Kuźnieck*, (w Tomskiéj gub.) od 8 do 21.— *Nowopyszlińskoe sieło*, (pow. Kamyszłowski) d. 14, dziesięć dni trw.— *Tuła*, od 8 do 22.— *Ustsysolsk*, od 16 do 2 Grudnia.

W GRUDNIU:

Dynaburg, od 25 do 15 Stycznia.— *Iszym*, od 6 do 1 Stycznia.— *Kandynkow*, od 9 do 15.— *Nowgorod*, od 20 do 24.— *Sarapul* od 15 do 25.— *Smoleńsk*, od od 6 do 6 Stycznia.— *Ustjuzna*, od 25 do 6 Stycznia.— *Wytegra*, od 25, 10 dni trwający.

JARMARKI
W GUBERNI LUBELSKIÉJ.

Powiat Lubelski. *Bełżyce*, jarmarków 6, w środy po Niedzieli Białéj, po ś. Stanisławie, po ś. Małgorzacie, po ś. Michale, po Wszystkich Świętych, po ś. Łucyi.

Biskupice, jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach, po ś. Wojciechu, po ś. Stanisławie Biskupie, po śś. Koźmie i Damianie, po ś. Marcinie Biskupie.

Bychawa, jarmarków 6, we środy po 3 Królach, po Niedzieli Środopostnéj, przed ś. Filipem i Jakóbem, po ś. Maryi Magdalenie, po ś. Mateuszu, po ś. Urszuli.

Głosk, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, po ś. Kazimierzu, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po ś. Jadwidze, po ś. Marcinie, po Niepokalanem Poczęciu N. P. M.

Lublin, jarmarków 6, w poniedz. po Niedz. Kwiet., we wtorek po Zielonych Świątkach, 3 dni trwający, w poniedz. po ś. Bernardzie, 3 dni trwający, po ś. Michale, po Wszystkich Świętych, przed Bożem Narodzeniem.

Piaski Wielkie, jarmarków 6, we środy po ś. Macieju, po Niedzieli Kwietniéj, po ś Kiljanie, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po Wszystkich Świętych, przed ś. Tomaszem.

Powiat Lubartowski. *Czemierniki*, jarmarków 6, we wtorki po ś. August., po Zwiast. N. M. P., po ś. Stanisławie, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Szymonie Judą, po ś. Andrzeju Apostole.

Lubartów, jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniéj, po ś. Stanisławie, po ś. Annie, po ś. Bartłomieju, po ś. Dyonizy.

Łęczna, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, we wtorek po ś. Józefie, w piątek po Bożem Ciele, ośm dni trwający, w poniedziałek po ś. Magdalenie, na ś. Idzi, dziesięć dni trwający, w poniedziałek przed ś. Mikołajem.

Miechów, jarmarków 6, we środy po ś. Macieju, po ś. Józefie, po ś. Wojciechu, po ś. Michale, po ś. Marcinie, po Niepokalanem Poczęciu N. M. P.

W osadzie Kamionka, jarmarków 6, we czwartki po ś. Weronice, po ś. Kazimierzu, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po ś. Małgorzacie, po Podwyższeniu św. Krzyża, po ś. Cecylji. Co tydzień targ we czwartek.

Powiat Nowo-Aleksandryjski. *Baranów*, jarmarków 6, w poniedziałki po ś. Agnieszce, po Niedzieli Zapustnéj, po Niedzieli Kwietniéj, po ś. Maryi Magdalenie, po Wniebowzięciu N. P. M., przed ś. Szymonem Judą.

Bobrowniki, jarmarków 6, w poniedziałek po ś. Macieju, we wtorki przed ś. Filipem i Jakóbem, po ś. Trójcy, po Nawiedzeniu N. P. M., po ś. Jadwidze, przed ś. Mikołajem.

Józefów nad Wisłą, jarmarków 6, we wtorki po ś. Józefie, po ś. Feliksie, przed ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Michale, po Wszystkich Świętych, przed ś. Mikołajem.

Kazimierz, jarmarków 6, we wtorki po ś. Kazimierzu, przed ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po ś. Leokadyi.

Końskowola, jarmarków 6, we wtorki po Niedzieli Wstępnéj, przed Znalezieniem ś. Krzyża, po Bożem Ciele, po ś. Annie, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po ś. Łukaszu.

Osada Nowo-Aleksandrja, jarmarków 6, w poniedziałki po Nawróceniu ś. Pawła, po ś. Walentym, po ś. Benedyk., we wtorki po ś. Marku Ew., po ś. Zofji, po ś. Łucji.

Opole, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, po ś. Macieju, we wtorki po Niedzieli Kwietniéj, po ś. Piotrze i Pawle, po Podwyższeniu ś. Krzyża po ś. Katarzynie.

Wąwolnica, jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach, po ś. Józefie, po ś. Wojciechu, po Wniebowzięciu N. P. M., po Narodzeniu N. P. M., po ś. Marcinie Biskupie.

Powiat Janowski. *Annopol*, jarmarków 6, w poniedziałki po ś. Walentym, po Niedzieli Białéj, i we wtorki po ś. Stanisławie, po ś. Annie, po ś. Stanisławie Kostce, po Niepokalanem Poczęciu N. P. M.

Janów, jarmarków 6, we wtorki po Oczyszczeniu N. P. M., po ś. Stanisławie, przed ś. Janem, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po Wszystkich Świętych, po Niepokalanem Poczęciu N. P. M,

Kraśnik, jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniéj, po ś. Antonim, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Franciszku Serafickim, po ś. Marcinie.

Modliborzyce, jarmarków 6, we środy po ś. Macieju, po Zwiastowaniu N. P. M., po Zielonych Świątkach, po ś. Maryi Magdalenie, po ś. Mateuszu, przed. ś. Tomaszem.

Urzędów, jarmarków 6, we wtorki 1-éj Niedzieli postu, po Niedzieli Przewodniéj, po Bożem Ciele, przed ś. Wawrzyńcem po ś. Łukaszu, po Niepokalanem Poczęciu N. P. M.

Zaklików, jarmarków 6, w poniedziałki po ś. Agnieszce, po Niedzieli Środopost., po ś. Annie, po ś. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po ś. Łucyi.

Powiat Biełgorajski. *Biełgoraj*, jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach, po ś. Macieju, po Zwiastowaniu N. P. M., po ś. Maryi Magdalenie, po Wniebowzięciu N. P. M. po ś. Franciszku Serafickim.

Józefów, jarmarkow 6, we wtorki po 3 Królach, po st. K., po ś. Józefie, po ś. Małgorzacie, po Wniebowzięciu N. P. M. p. s. K., po ś Mateuszu, po Niepokalanem Poczęciu N. P. M.

Krzeszów, jarmarków 6, we wtorek po ś. Józefie, w piątek po Bożem Ciele, i we wtorki po Wniebowzięciu N. P. M., po Narodzeniu N. P. M, po ś. Łukaszu, przed ś. Tomaszem Apostołem.

Tarnogród, jarmarków 6, w poniedziałki po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniéj, po Nawiedz. N. P. M., przed ś. Wawrzyńcem, po Podwyższeniu ś. Krzyża, przed ś. Szymonem Judą.

Powiat Zamostski. *Frampol*, jarmarków 6, we czwartek po św. Dorocie, i we czwartek po św. Kazimierzu, we środę po św. Janie Nepom., i we czwartki po N. P, Maryi Szkaplerznéj, po Narodzeniu N. P. Maryi, po św. Łukaszu.

Goraj, jarmarków 6, we wtorki po św. Walentym, po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po św. Bartłomieju, po św. Koźmie i Damianie, po św. Andrzeju Apostole.

Krasnobród, jarmarków 6, we wtorki po św. Macieju, po Zwiastowaniu N. P. Maryi, po Zielonych Świątkach do Narodz. N. P. M. p. st. K., po dniu Zadusznym, przed św. Tomaszem.

Szczebrzeszyn, jarmarków 6, we wtorki po Niedzieli Środop., przed św. Filipem i Jakóbem, przed św. Janem Chrz., po Wniebowzięciu N. P. Maryi, po św. Michale, przed św. Mikołajem.

Zamostje, jarmarków 6, w poniedziałki po Nawróceniu św. Pawła, po św. Kazimierzu, po Wniebowstąpieniu Pańskiem po św. Piotrze i Pawle, po Narodzeniu N. P. Maryi, po św. Marcinie.

Powiat Krasnostawski. *Gorzków*, jarmark 1, we wtorek po św. Stanisławie.

Izbica, jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Antonim, przed św. Idzim, po św. Franciszku Serafickim, przed św. Mikołajem.

Krasnostaw, jarmarków 6, we wtorki po Oczyszczeniu N. P. M., p. n. K., po Zwiastowaniu N. P. M. p. n. K., po św. Piotrze i Pawle

p. n. K., po św. Annie p. n. K., po św. Michale p. n. K., po Niepokalanem Poczęciu N. P. Maryi p. n. K.

Turobin, jarmarków 6, we wtorki po Nawróceniu św. Pawła, po św. Józefie, po św. Wojciechu, po św. Trójcy, po św. Rochu, po św. Jadwidze.

Zułkiewka, jarmarków 6, w poniedziałki po św. Dominiku, przed św. Idzim, przed św. Szymonem i Judą, po św. Marcinie, po św. Katarzynie, przed św. Tomaszem Apostołem.

Powiat Chołmski. *Chołm*, jarmarków 6, we wtorki po Zwiastowaniu N. P. M. p. s. K., po św. Mikołaju p. s. K., przed św. Janem p. n. K., po Narodzeniu N. P. M., p. s. K., po Opiece Matki Boskiéj p. s. K., po św. Andrzeju Apostole p. n. K.

Pawłów, jarmarków 6, we wtorek po Zw. N. P. M. p. n. K., po Opiece św. Józefa p. s. K., po Zielonych Świątkach p. n. K., po Bożem Ciele p. n. K., po Wniebowstąpieniu N. P. M. p. s. K., po św. Barbarze p. s. K.

Rejowiec, jarmarków 6, w poniedziałek po św. Konstancyi p. n. K., w poniedziałek po św. Jerzym p. n. K., i we środy po Zielonych Świątkach p s. K., po Wniebowstąpieniu N. P. M. p. s. K., po św. Michale p. s. K., przed św. Tomaszem p. n. K.

Wojsławice, jarmarków 6, we środę po św. Józefie, przed św. Janem Chrzcicielem, po św. Elijaszu p. s. K., po Narodzeniu N. P. Maryi, po św Michale, przed św. Katarzyną p. s. K.

Powiat Hrubieszowski. *Dubienka*, jarmarków 2, we wtorki po 3 Królach p. s. K., po Zielonych Świątkach p. s. K.

Hrubieszów, jarmarków 6, we wtorki po Nawróceniu św. Pawła, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po ścięciu św. Jana, po św. Mateuszu, przed św. Szymonem Judą,

Kryłów, jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach p. s. K., po Niedzieli Środopust. p. s. K., przed św. Jerzym p. s. K. po św. Piotrze i Pawle p. s. K., po Narodzeniu N. P. M. p. s. K.. po św. Andrzeju Apostole p. s. K.

Uchanie, jarmarków 6, we wtorki po Oczyszczeniu N. P. M. p. s K., po św. Wojciechu, po Zielonych Świątkach p. s. K., po św. Piotrze i Pawle p. s K., po Wniebowzięciu N. P. M. po św. Dymitrze p. s. K.

Powiat Tomaszowski. *Komarów*, jarmarków 6, w poniedziałki po Niedzieli Środ. p. n. K. po św. Trójcy p. n. K., przed św. Janem Chrzcicielem p. n. K., po Wniebowstąpieniu N. P. M. p. s. K, po św. Michale, po Wrzystkich Świętych.

Łaszczów, jarmarków 6, we wtorki po Nowym Roku p. s. K.,

po Oczyszczeniu N. P. M, po Zielonych Świątkach p. s. K., po św. Piotrze i Pawle p. s. K., po św. Michale, po św. Marcinie.

Tyszowce, jarmarków 6, we środy po 3 Królach, po św. Stanisławie, po św. Dominiku, po Podwyższeniu św. Krzyża, po św. Leonardzie.

Tomaszów, jarmarków 6, we środy po 3 Królach, po św. Stanisławie, po św. Bartłomieju, po św. Tekli, po św. Łukaszu, po św. Marcinie.

Wagi i miary krajowe.

1. MIARY DŁUGOŚCI.

Jednostka miary: SAŻEŃ.

W handlu sażeń podzielony na 3 arszyny czyli na 48 werszków.

W miernictwie i technice dzieli się na 7 stóp, na 48 cali i na 840 linji;

W jednéj stopie 12 cali czyli 120 linji;
W jednym calu 10 linji;
W jednym arszynie 28 cali czyli 16 werszków albo 280 linji;
W jednym werszku $17\frac{1}{2}$ linji;
W jednéj wiorście 500 sażeni czyli 3,500 stóp.

Dawne miary długości w Królestwie Polskiem.

1 sażeń = 3 łokciom = 6 stopom = 72 calom = 864 linjom = 1,728 milimetrom = 2 arsz. = $6/_{88}$ wersz. rossyjskim = 5 stopom $7/_{74}$ calom ruskim.

1 łokieć = 2 stopom = 4 ćwierciom = 24 calom = 288 linjom = $12/_{96}$ wersz.

DO MIERZENIA GRUNTÓW.

Sznur mierniczy = 10 prętom;
1 pręt = 10 pręcikom = 100 ławkom;

1 pręt = $7\frac{1}{2}$ łokciom = 15 stopom;
1 stopa = 12 calom = 144 linjom = 11,339 calom ruskim;
1 mila = 8 stajom milowym = 1,852 łokciom $1\frac{1}{2}$ calom.

2. MIARY POWIERZCHNI:

Jednostka miary: SAŻEŃ KWADRATOWY.

1 Sażeń kw. = 49 stóp kw. = 7,056 calom kwaoratowym;
1 stopa kw. = 144 calom kwad = 1,440 linjom kw.
Wszelkie powierzchnie gruntów obliczają się na:
Dziesiatyny = 2,400 sażeni kwadratowych;
Dziesiatyna ekonomiczna = 3,200 sażeni kwadratowych.

Dawne miary powierzchni Nowopolskie zwane:

1 sążeń kw. = 9 łokciom kw. = 36 stóp kw., 5,184 cal kwadratowym.

Do mierzenia gruntów użytą była włóka nowopolska, 1 włóka = 30 morgom;

1 morga = 300 prętom kwadratowym;

1 pręt = $56\frac{1}{2}$ łok. kw. = 100 pręcikom kwadr. = 10,000 ławk. kwadratowym.

1 włóka miary nowopolskiéj = 15 dziesiat., 897 saż. 35 st. 135 lin = 15,373 dziesiatyny.

1 morga nowopolska = 1,229 saż., 45 st. 42 lin. kwadr. ruskim.

3. MIARY OBJĘTOŚCI DO CIAŁ PŁYNNYCH.

Jednostka miary: WIADRO.

64 wiadra = 30 czetwerykom.

W wiadrze mieści się 30 funtów wody dystylowanéj przy $13\frac{1}{30}$ Reaum, w próżni powietrza.

Wiadro = 10 kружkom.
Kружka = 10 czarkom.
Beczka = 40 wiadrom.
Pipa = 2 okseftom.
Okseft = $1\frac{1}{2}$ omom.
9 beczek = 10 pipom.

Dawny garniec polski = 4 kwartom = 16 kwaterkom = liwrowi franc. Beczka = 25 garncom = 100 kwartom = 8, 13 wiadrom ruskim.

4. MIARY OBJĘTOSCI DO CIAŁ SYPKICH.

Jednostka miary: CZETWERYK.

30 czetweryków = 64 wiadrom.

Czetweryk = 64 funtom wody dystylowanéj przy $13\frac{1}{3}^0$ Reaum w próżni.

Czetweryk = 8 garncom.
Garniec = 30 częściom.
Ośmina = 4 czetwerykom.
Czetwert = 8 czetwerykom.

W handlu przyjęto, iż średnio czetwert zawiera.

$9\frac{1}{2}$ pudów pszenicy	korzec pszenicy waży śred. 6 pu. 5 fun.
$9\frac{1}{4}$ „ żyta.	„ żyta waży śred. 5 pud. 30 fun.
$7\frac{1}{4}$ „ jęczmienia.	„ jęczm. waży śred. 3 pu. 30 fun.
6 „ owsa.	„ owsa waży śred. 3 pu. 10 fun.

Dawny korzec polski = 4 ćwierciom = 32 garncom = 128 kwartom = 512 kwaterkom; Korzec = 4, 8785 czetweryka.

Łaszt polski = 30 korcom.

5. WAGI.

Jednostka wagi funt rossyjski = 9216 dolom.

Funt = 32 łutom.	1 łut = 4 drachmom;
Łut = 3 zołotnikom	1 drachma = 3 skrupułom;
Zołotnik = 96 dolom	1 skrupuł = 24 granom;
Pud = 40 funtom.	1 gran = 11 miligranom;
Berkowiec = 10 pudom.	Cetnar = 4 kamieniom = 100 fun.
Dawny funt polski = 2 grzywnom = 32 łutom.	

6. WAGA APTEKARSKA.

Funt aptekarski = $\frac{7}{8}$ funta zwyczajnego.

W funcie aptekarskim 12 uncji, czyli 96 drachm, czyli 288 skrup. czyli 5,760 gran.

W uncji = 8 drachm;
W drachmie = 3 skrupuły;
W skrupule = 20 gran;
8 funtów aptekarskich = 7 funtów zwyczajnych.

PRZYCHÓD I ODCHÓD POCZT

w Lubelskim, Gubernialnym, Urzędzie Pocztowym.

Przychód.	Odchód.
Do Kurowa, Nowéj-Aleksandrji, Iwangrodu, Gończyc, Garwolina, Warszawy i wszystkich miejsc Cesarstwa i Królestwa oprócz południowych guberni. Pieniężna: w Poniedziałek i Czwartek. Listowo-Passażerska: Codziennie po dwa razy.	Pieniężna: w Środę i Sobotę. Listowo-passażerska: Codziennie po dwa razy.
Do Lubartowa, Kocka, Radzynia, Łukowa, Miendzyrzeca, Biały, Siedlec, Warszawy i wszystkich miejsc Cesarstwa i Królestwa oprócz południowych guberni. Pieniężna i Listowa: w Środę, Piątek i Sobotę. Listowa: Poniedziałek i Czwartek.	Pieniężna i listowa: w Niedzielę, Wtorek i Piątek. Listowa: w Poniedziałek i Czwartek.
Do Łenczny, Urszulina, Włodawy i Radzynia. Pieniężna i listowa, w Poniedziełek i Sobotę. Listowa w Środę.	Pieniężna i listowa: w Środę i Piątek.
Do Chełma, Hrubieszowa, Włodzimierza, Wołynia i wszystkich miejsc w guberniach: Wołyńskiéj, Kiewskiéj, Podolskiéj, Chersońskiéj, Besarabskiéj i niektórych w Połtawskiej. Pieniężna i listowa: w Niedzielę, Środe, Czwartek i Sobotę.	Pieniężna i listowa: w Niedzielę, Wtorek, Czwartek i Sobotę.

Do Krasnegostawu, Chomencisk, Zamościa, Szczebrzeszyna, Biełgoraja, Janowa, Tyszowca i Tomaszowa. Pieniężna w Środę i Sobotę Listowo-passażerska, codziennie.	Pieniężna, w Poniedziałek i Czwartek. Listowo-passażerska codziennie.
Do Bełżyc, Urzędowa, Rachowa, Kraśnika, Ożarowa, Zawichosta, Sandomierza, Ostrowa, Opatowa, Iłży, Radomia, Suchedniewa, Kielc, Szarzewa, Stopnicy i Michałowic. Pieniężna i listowa we Wtorek i Sobotę. Listowa, w Poniedziałek i Czwartek.	Pieniężna i listowa we Wtorek i Piątek. Listowa, w Niedzielę i Czwartek.

TELEGRAF.

1. Bióro telegraficzne w m. Lublinie, mieści się w domu pana Wahrmana przy ulicy Bernardyńskiéj pod Nr 237½.

2. Czynność trwa każdodziennie od 1 (13) Kwietnia do 1 (13) Października od godziny 7 rano do godziny 9 wieczór, a od 1 (13) Października do 1 (13) Kwietnia od godziny 8 rano do 9 wieczorem.

3. Depesze przyjmują się od wszystkich osób, i we wszystkie miejsca, które są objęte taryfną tablicą, a także w bok telegraficznych stacji t. j. pocztą, estafettą, posłańcem i poste restande, oraz bureau restante. Depesze do Senatu, Rady Państwa i do Komitetu Ministrów nie przyjmują się.

4. Języki w których depesze mogą być podawane, dozwalają się: rossyjski, niemiecki, francuski i polski. (W polskim jednak języku przyjmują się tylko depesze w granicach kraju Nadwiślńskiego i do Galicji)

5. Depesze powinny być napisane atramentem, wyraźnie, czytelnie, bez skracań wyrazów, bądź na zwyczajnym papierze, bądź na blankietach na ten cel w Biórze telegraficznem bezpłatnie wydanych.

6. W każdéj depeszy znajdować się winno: 1) nazwisko miasta, czyli stacji telegraficznéj dokąd takowa ma być podaną;— 2) adres osoby dla któréj depesza jest przeznaczona, następnie tekst czyli treść, a w końcu podpis.

7. Gdyby depesza w skutek niedokładnego lub niedostatecznie oznaczonego adresu doręczoną być nie mogła, to zawiadamia się o tem podającego telegram i dozwala się dopełnić adres za pomocą nowéj depeszy z wnisieniem opłaty podług taryfy.

8. Jedna i taż sama depesza może być adresowaną do kilku osób. W tym razie winny być oznaczone adresa wszystkich osób, dla których depesza jest naznaczcna i podług tego każdéj z nich oddzielny egzemplarz z jednym tylko adresem doręcza się.

9. W telegramach, naznaczonych do takich miejsc, gdzie nie ma stacji telegraficznéj, należy w adressie telegrammy oznaczyć sposób dalszego odprawienia od najbliższéj temu miejscu położonéj stacji telegraficznéj,— to jest pocztą, estafetą, posłańcem i. t. p.

10. Opłata od telegramu zawierającego w sobie 20 wyrazów obliczona jest podług odległości miejsca podania do miejsca naznaczenia. Europejska przeto Rossya do Ekaterynburga, Azyatycka do Sreteńska i ztąd do Oceanu Wschodniego kraju, podzielona jest na 4 passy każda i opłata obliczona jest podług następującéj tablicy:

Passy	ODLEGŁOŚĆ PASSÓW		Opłata za telegram z 20 wyrazów	
	w milach	w werstach	Rs.	Kop.
I	10	70	—	50
II	70	490	1	—
III	220	1540	2	—
IV	reszta odległ. do Ekaterynburga		3	—

W tym stosunku obliczona jest opłata i od Ekaterynburga w Azyatyckiéj Rossji do Sreteńska, a od Sreteńska do Oceanu Wschodniego. Jeżeli zaś telegramm zawiera w sobie więcéj jak 20 wyrazów, to za każde pozostałe 10 wyrazów pobieraną jest połowa opłata całkowitéj depeszy.

Uwaga. Podług tego opłata za depeszę w 20 wyrazach w kraju Nadwiślańskim do jakiéjkolwiek stacji telegraficznéj od Lublina, wynosi Rs 1, wyjąwszy stacji telegraficznych: Iwangoród, Nowo-Alexandrya, Siedlce, Radin, Opatów, Zawichost, Janów, Krasnostaw, Chołm, Zamość i Hrubieszów, do których opłata za taką depesze wynosi tylko 50 kop.

11. Opłata od telegrammów zagranicznych oznaczona jest jak następuje:

do Anglii	Rs. 3	k. —
„ Londynu i drugiéj stacyi	„ 3	„ 25
„ Austrji	„ 2	„ —
„ Belgii	„ 2	„ 25
„ Danii	„ 2	„ —
„ Hiszpanii	„ 3	„ 38
„ Francji	„ 2	„ 75
„ Grecji	„ 2	„ 50
„ Włoch	„ 2	„ 75
„ Luksemburga ..	„ 2	„ 13
„ Xięstw Naddunajskich	„ 1	„ 50
„ Mołdawii i Wałachii	„ 1	„ 50
„ Norwegii	„ 2	„ 13
„ Szwecji	„ 1	„ 88
„ Niderlandji ...	„ 2	„ 25
do Portugalji ...	Rs. 3	k. 63
„ Cesarstwa Niemieckiego	„ 1	„ 88
„ Serbii	„ 1	„ 75
„ Szwajcarji ...	„ 2	„ 25
„ Turcji Europejskiéj	„ 2	„ 25
„ Arabii	„ 19	„ 13
„ Indji i Japonii ..	„ 21	„ 25
„ Chin	„ 24	„ 25
„ Persji	„ 4	„ —
„ Alzyru i Tunisu .	„ 4	„ —
„ Egyptu	„ 7	„ 25
„ Tripolisu	„ 7	„ 38
„ Australji	„ 60	„ 62
„ Ameryki od Rs. 12 do 18		

Za telegramy podawane do stacji telegraficznych w Galicji a znajdujących się w odległości 25 mil geogr. od granicy, pobiera się tylko 76 kop.

12. Do liczby wyrazów należy wszystko, co tylko podający wyraża w depeszy.

13. Wyraz zawierający więcéj niż 7 syllab, liczy się za 2 wyrazy.

14. Wyrazy połączone z sobą za pomocą tire, liczą się każdy osobno.

15. Każda oddzielnie napisana litera, jak również i wyrazy przedzielane apostrofem, liczą się za wyraz.

16. W liczbach, każde 5 cyfr stanowi wyraz, a także przecinki, kropki przy ułamkach dziesiętnych lub nawet i przy zwyczajnych liczbach położone, oraz kreski do wyrażenia ułamków zwyczajnych, liczą się za jedną cyfrę.

17. Przy wyrazach podkreślonych, podkreślenie liczy się za oddzielny wyraz.

18. Znaki pisarskie, apostrofy. tire, cudzysłowy i nawiasy nie liczą się.

19 Przy żądaniu detalicznego sprawdzenia depeszy, podający wnosi połowę opłaty całkowitéj depeszy.

20. W szyfrowanych depeszach, które w obrębie Cesarstwa Rossyjskiego mogą tylko podawać Władze, tekst może być przedzielany szyframi. Takowe dodają się jak również i pisarskie znaki,— summę rozdziela się przez 5, a otrzymany iloraz dodaje się do liczby zwyczajnych wyrazów, za które stosownie do ilości pobiera się opłata. Wyjątek co do szyfrowanych prywatnych depesz stanowią zagraniczne telegramy, w których szyfrowana część jednak nie może być przedzielaną zwyczajnemi wyrazami.

21. Za telegramy adresowane do kilku osób mieszkających w jednem miejscu, pobiera się jeszcze oprócz taryfnéj opłaty za liczbę wyrazów, po 15 kopiejek za każdą kopię doręczoną podług oddzielnego adresu.

22. Za odesłanie depeszy ze stacji telegraficznéj w bok pobiera się: a) za odesłanie pocztą w kształcie listu 13 kop. Za odesłanie estafetą podług taks pocztowych, jeżeli ta stacji telegraficznych jest wiadomą; w przeciwnym razie podający obowiązany złożyć przybliżoną kwotę, a po odebraniu uwiadomienia, ile estafettą rzeczywiście kosztuje, albo to co zbywa zwraca się, albo to co niedostaje podający dopłacić winien. W tym ostatnim jednak razie, podający obowiązany opłacić za nowy telegram, którym uprasza o odesłanie początecznéj depeszy. c) Za odesłanie depeszy umyślnym posłańcem, za odległość do 15 wiorst płaci się 75 kop. d) Za zatrzymanie depeszy na poczcie (posterestante) lub na stacji telegraficznéj (bureau restant) płaci się 13 kop

23. Podającemu depeszę służy prawo zapłacić z góry za odpowiedź, co należy w końcu tekstu wyrazić: „odpowiedź zapłacona,“ lub „odpowiedź w 30, 40 i t. p. wyrazach opłacona.“ Odpowiadający obowiązany jest okazać na stacji telegraficznéj depeszę w któréj jest adnotacja o opłaconéj odpowiedzi. Jeżeli odpowiedź zawiera więcéj wyrazów, aniżeli było opłaconem, wtedy pierwszy podający obowiązany jest dopłacić za nadilość wyrazów stosownie do taksy.

Przy odebraniu depesz z zapłaconą odpowiedzią, stacja wydaje kwit na prawo podania odpowiedzi, która może być podana do jakiéj bądź stacji telegraficznéj i adres. W przeciągu 6 miesięcy, dla depesz wewnętrznych i bez oznaczenia terminu dla zagranicznych depesz.

24. Depesza może być także podana do odprawienia telegrafem w ślad za adressantem, jeśli ten ostatni wydalił się z tego miejsca, dokąd depesza była adressowana. W takiéj depeszy podający obowiązany wyrazić żądanie swoje z wzmianką: „odprawić w ślad.“

25. Jeżeli adressant otrzymuje depeszę, w któréj znajduje niezrozumiałe dla niego wyrazy, które podług jego mniemania mogły zajść przy podawaniu depeszy telegrafem, to może żądać, aby te wyrazy telegrafem zostały sprostowane lub porównywane. Za takie porównywanie on obowiązany jest wnieść opłatę taryfą oznaczoną.

1) za depeszę do miejsca podania depeszy, którą otrzymał z żądaniem powtórzenia wątpliwych lub niezrozumiałych wyrazów, - i

2) za urzędową odpowiedź na depeszę ad 1.—

Wniesioną opłatę zwraca się, jednak zaraz po otrymaniu odpowiedzi, w tym razie, jeśli przy porównywaniu wyrazów, okaże się że wątpliwość zaszła z winy stacji telegraficznych.

26 W przypadku zepsucia się drutów telegraficznych, lub zbytecznego napływu depesz, lub wreszcie w jakimbądź nieprzewidywanym wypadku, jak np. w czasie burzy i t. p., jeśli przewidzieć można, że depesza znacznie opóźnić się może, oddawca o tem winien być uwiadomiony z oświadczeniem czy się zgadza na wyprawienie depeszy przy pierwszéj możności. Oświadczenie to, podający winien dać piśmiennie.

27. Oddana na telegraf depesza może być cofniętą przez podającego, jeżeli takowa jeszcze telegrafem oddaną nie została, i uiszczona opłata za nią zwraca się, za potrąceniem za blankiet 15 kop. Można nawet i cofnąć depeszę która telegrafem oddaną już została, jeśli jest do przewidywania, że takowa podług adresu jeszcze nie jest doręczona.

28. Jeśli telegram zostanie zatracony, albo też doręczony z tak zmienioną treścią, iż widocznie cel dla którego był posłany, osiągnięty nie został albo wreszcie, jeśli doręczony zostanie późniéj, aniżeliby mógł być nadesłany pocztą, oddający depesze ma prawo żądać zwrotu wniesionéj opłaty.

29. Otrzymujący depeszę, obowiązany w dowód odebrania podpisać kwit przyłożony do depeszy z oznaczeniem czasu, w którym takową odebrał. Roznoszącym depeszę nic się nie płaci.

30. Powyższe prawidła i postanowienia są obowiązujące tak dla depesz wewnętrznych jak i zagranicę posłanych. Przy zagranicznych jednak depeszach wyjątek stanowią telegramy naznaczone do odprawienia w bok od stacji telegraficznych pocztą, posłańcem lub estafettą, za które to odprawienie przy zwyczajnych depeszach żadnéj opłaty nie pobiera się, ale takowa przez adresanta opłaconą być musi; przy rekomendowanych może być pobraną, jeżeli podający depeszę życzy opłacić za dalsze odprawienie w bok.

TARYFA DOMÓW
MIASTA LUBLINA.

---

1. Rynek.

1 Trybunał Lubelski
2 Sukces. Sużyckich
3 Okoniewski Jan
4 Krystjańska
$5^{65}/_{66}$ Makowska Julja
6 Margules
7 Żyliński Tomasz
8 Chróścielewski Ks.
$9/^{61}$ SS. Storczyńskiego
10 Dowgiełło Melanja
11 Makowska Julja
12 Ćwikliński
13 Tymiński Jakób
14 Gwoździejowski
15 Kluszewska
16 Szuranowska
17 Żyszkiewicz Fr.
18 Zaszczyńska Elżb.
19. 20, 21 SS. Neja

2. Bramowa.

22, 36 Jeżowski Tom.
23 Strachociński
24 Zgodziński Szczep.
25 Hoene Henryk
26 Laks Lejba
27 Hoene Henryk

3. Olejna.

28 Sukces. Sużyckich
29 Pereciński Ludwik
30 Olszewska Domicel.
31 Majewski Hipolit
32 Pliszczyński Józef
33 Plac pusty
34 Cygielman Josef
35 Suk. Sużyckich

4. Jezuicka.

36 Jeżowski Tomasz
37 Derewienko
38 Rozenbaum Salo.
39 Czarnołuski Ignacy
40 Jaworska Marjanna
41 Kapituły Lubel.
42 Stara Gimnazjum
43 Szpit. po Szarytek
44 Wojciechowska L.
45 Ferman Ignacy
46 Sniadkowska Mar.
47 Brajczewska Julja
48 Brajczewska Julja

5. Dominikańska.

49, 50 Izba Kontrolna
51 Kurowska Aleksan.
52 Klasztor Dominik.

6. Złota.

53, 54 Wyszomierska
55 Ochrona Prawosła:
56 Kassy Miejskiéj
57 Wodzyński
58 Kazdrowska
59 po Sióstr Miłosier.
60 Getz Karol
62 Zawadzki Marcin
63, 64 Chróścielewski

7. Rybna.

65, 66 Makowska
67, 68 Suligowska
69 Niewiarowska Kle.
70 Kałużyńska
$70\,{}^1/_2$ Rozenblat
71 Dębicki Antoni
$71\,{}^1/_2$ Waksman i S-ka
72, $72\,{}^1/_2$ Kon Symcha
73 Plac pusty
74 Tymiński Wojciech
75 Chrzanowski Leon
76 Bojarska Ludwika
77 Ciepielewski Jan
78 Szpinalska
79 Brac. Różańcowego
80 Domański Józef

8. Grodzka.

81 Dymowska Apolon.
82 Laszkiewicz Fran.
83 Rudziński Tomasz
84 Herszenstraus
85 Dom Przytułku
86 Altman
87, 88 Tymiński W.
89, 90 Zorman
91 Zajdenman
92 Błażejewski

93 Suk. Zgodzińskiego
93½ Cukier Jankiel
94 Brogowski Waw.
95 Kopelman Gersz
96, 97 Cederbaum Iz.
97½ Flichtenrejch et c.
98, 99½, 100½ Zyserman Hill
99 Dom po Missjonar.
100 Cukier Jankiel
101 Cukier Jankiel
102 Klaupman Chaim
103 Lingenau Stanisł.
104 Dom cechu Krawieckiego
105 Herszenhorn
106 Herszenhorn J.
107 Goldkrot Jeruchim
108 Rejner Leon
109 Ochrona Staroza.
110 Cederbaum
111 Her Fiszel
112 Abraam Lichtsohn
113 Dziewulski Antoni
114 Motel Wejman

9. Nowa.

115 Brama Krakowska
116 Bujalska
117 Janiszewski Ale.
118 Tymiński Woj.
119 Kopelman Samuel
119½ Okorski Aleks.
120 Tymiński Jakób
121 Fajnmel
122 Pliszczyński Mik.
123 Rahmil Szlazberg
124, 125 Wal J. H.
127 Sklepy i Jatki

10. Krakowskie Przedmieście.

126 Jakubowski W.
127 Magistrat M. L.
128 Kościół Ś-to Duski
129 Plac po Bramie Ś-to Duskiéj
130 Dom bractwa Ś-éj Trójcy
131 Dom Przytułku
132 Wejnberg Ryfka
133 Koźmiński
134 Korde Seweryn
135 Hińcz Karol
136 Wahl i Mazurkiewicz
137 Okoniewski Jan
138/9 Sukces. Rotkiela
140, 141, 142, Sukces. Müllera
143, 144 Gałecki Jan
145 Kobylański Anto.
146a Sukcessorow. Mazurkiewicza
146½ Kozaryn Roman
147, 148 Rząd Gubernialny
149, 150 i 151 Place puste
152 Kassa Miejska i Bióro Powiatu
153 Wierzbicka Fran.
154 Plac pusty
155 Stopczyk Aleksan.
156 Rogatka Warszaw.
157 Magazyn Solny
158 Ogród Miejski
159 Koszary Wojskowe
160, 161 Vetter Karol
162, 163, 164 Dobrzelewski Wincenty
165 Terlecki i Chlepalski
166 Fernezy Stanisła.
167 Mac Leod Alek.
168 Kurmanowicz
169 Popiel Aleksander
170 Krzyżanowski Al.
170½ Głowacki
171 Gmach Pocztowy
172 Klasztor po Kapucyński
172a Bokszański
173, 174/5 Sukcessor. Miklaszewskiego
176/7 Barszczewski M.
178 Kopeć Ignacy
179, 180 Pol Karolina
181/2 Stodolnicki
183 Wójcicki
184 Błaszczykiewicz R.
185 Lichtenfeld M.
186 Szumilin Mikołaj
187 SS. Mystkowskiego
188 Fritz Franciszek
189 Plewiński
190, 191 Mazurkiewicz
192 Strejbel Stanisław
193, 194 Tymiński Jan
195 Tymiński Woj.
196 Mejersohn Berek
197 Tymiński Jan
198, 199 Knol L.

11. Królewska.

200 Cichocki Karol
200½ Piaskowska
201 Warman Dawid
202 Borkowski Stan.
203 Borucka
204 Illustrowski Sta.
205 Dyrekcja Tow. Kr.
206 Koporski Ignacy
207 Szaniawska E.

12. Żmigrod.

208 Gutman
209 Mejzner Karol
210 Hussar Franciszek
211 Plac pusty

212 Towarzystwo Dobroczynności
213 Pope Józef
214, 215 i 216 Place puste

13. Podwal.

217 Pałac Biskupi
218 Pałac Konsystor.
219 Pawczyński
220 Bajkowska Fr.
221, 222 Hińcz
223, 224, 225 Romański Stanisław
226 Lingenau Stan.
227 po Siostr Miłosier.

(*dalszy ciąg*) **Królewskiéj.**

228 Kapituły Lubels.
229, 230 Balicki
231 Rulikowski
232 Waręcki Teodor
233 Wagner Henryk
234 Jeżowski Tomasz

14. Bernardyńska.

235 Suk. Karwowskiego
236 Berkman Mordko
237 Piaskowska Marja
237½ Warman Daw.
238 Dutkiewicz
239 Piotrowski
240 Klaszt. po Bernar.
241, 242 i 243 Place puste
244 Założeńska Karo.
245 Plage Albert
246 Plage
247, 248 i 249 Place puste
250, 251 i 252 Klasztor po Missjonarski
253 Pyzikowski
254 Plac pusty

15. Zamostska.

255 Abramson
255*a* Juljusz Fryk
256 Roszkowski Józef
257, 258 Braun Fer.

(*dalszy ciąg*) **Bernardyńskiéj.**

259, 260 Pleszczyński
261, 262, 263 i 264 Waręski
265 Vetter Karol
266 Chlipalski Wł.
267 Młyn Brzezińskich
268 Klasztor po Berna.
268½ Kassy Miejskiéj

16 Dolna P. Maryi

269, 270 Filipowski T.
271 Łatwiński
272 Medyński Aleks.
273 Słupczyńska
274 Słubczyński Sobe.
275 Skrzypczyńska
275½ Dudziński
276 Trzmielewski Jan
277 Trzmielewski Jan
278 Żurakowska Kat.
279 Księzicki Ludwik
280, 281 281½ i 282 Suk. Bulińskiego
282 Wierszyński
283 Łukaszewski Józef
284 Jucht
285 Cichocki
286 Rozman Wincenty
287 Włodarski i Dąbrowski
288 Żeńskie Gimnazjum
289 Jaworowski Ig.

17. Namiestnikowska.

290 Beer Barbara
291, 292 Place puste
293 Milżecki Ferdy.
294 294½ Hajkowicz
295 Klaszt. P. Wizytek
296 Gimnazjum Męz.
297 Jakubowski
298. 299 Roszkowski
300, 301 Dawid W.
302 Przybylska
303 Plac Pusty
304 Orłowski Fran.
305 Sukces. Wilsohna
306, 307 Załuski Piotr
308 Morchonowicz P.
309 Rudnicki Michał
310 Chlipalski i Czerwiński
310½ Kassy Ekonomicznéj
311, 312 Chlipalski T.
313 Tarnowski Mikołaj
314 Harasiewicz
315 Wajman
316, 317 Kicińska T.
318 Michan Teodozja
319 Czerniecki Antoni
320 Orłowska Gabryela
321 Suk. Jezierskiego
322 Mścisławska
323 Szpital Wojskowy
323½ Ligocki

18. Czechówka.

324 SS. Leszczyńskiego
325 Stopczyk Win.
325*a* Suk. Kamińskiego
326 XX. Dominikanów
327 Hoene Henryk
328 Stopczyk
328½ Grądkowski St.

329 Kośc. Ewangielicki
330 Szpital Ewangiel.
331 Kłosowska Teofila
332 Pleszczyński W.
333 Sawicka Elżbieta
334, 335 i 336 Place puste
337 Hoene Henryk
338 Kluczyński Stan.
339, 340 i 341 Place puste
342 Suk. Wiedigiera
342*a* Mejzner Ferdyn.

19. Radziwiłowska.

343 Szpital Ś. Józefa
343½ Baczyńska Leo.
344 Chrzanowski
345 Grądkiewicz Kat.
345*a* Labekwiryn
345*b* Zebs Albercht
346, 346½ i 347 Brodowska Teofila

20. Poczętkowska.

348 Szpital Ś-go Wincentego

21. Zielona.

Kassa Miejska
349 Stary Kryminał
350 Sadzikowski Ig.
350½ Surzycka Marja
351 Gałecki Józef
352 Cerkiew Prawosł.
353 Machnikowski
353*b* Piotrowski Woj.

22. Ś-to Duska.

354 Poppe Józef
355 Goldman Ela
356 Saksowa Aleksan.
357 Skulimowski
358 Kościół po Karm. i Intendenctwo
359 Herowa Antonina
360 Plac pusty
361 Czerwiński Antoni

(*dalszy ciąg*) **Poczętkowskiéj.**

362 Kamińska
363 Grondkiewicz
364, 365 366 i 367 Place puste

23 Szewcka.

368 Łatwiński Michał
369 Pawłowska Ant
370 Rozenblad A.
371, 372 Place puste
373 Kopczyński Kac.
374, 375, 376, 377, 378, 379 i 380 Place puste

24. Lubartowska.

381 Nusym Fabrykant
381*a* Bas Motel et c.

25. Kowalska.

382 Walczer Zysio
382*a* Erlichman Lejb
382*aa* Spoczyński
382*b* Lewinsztajn Nus.
382*c* Brener Moszek
383 Welcer Zysio
384 Wal J. H.
384*a* Turkeltaub M.
385, 385*a* Sukces. Finkelsztejna
386 Suk. Fajnszmida
387 Rozensztok Gutm.
388, 389 Cukier Jan.
390 Zylber
391 Finkelsztejn A.
392 Zajdenwajs M.
393 Warman Dawid

26. Szeroka.

394 Dreksel Jankiel et comp.
395 Sznajfeld Gecel et comp.
396 Rozenfejn Moszek
397 Jordan Ruchla et c.
398 Rozen Major
399 Rozenfaj Moszek et comp.
400 Szprynca Rotensztejn et comp.
401 Liljenfeld Szymon
402 Hercman Abram
402½ Grinfeld Lejbuś et comp.
403 Ponczer Chaim et comp.
404 Cukier Jankiel
405 SS. Finkelsztejna Lejzora et comp.
406 Cukierfejn Lejba et comp.
407 Wahl Perla
408 Cygielman Icek
409 Szternfinkiel et c.
410 Lerche Moszek
411 Gnathaus Ruchla et comp.
412 Cygielman Josef
413 Mendelsohn Tauba
414 Birman Moszek et comp.
414½ Gmina Staroza.
415 Plac pusty
416 Frydental i Glandszpigiel

27. Ruska.

417 Rozgold Tewel
417*a* Rozgold Jud.

418 Plac pusty
419 Holcman J. B.
420 Plac pusty
421 Dozór Bóżniczny
422, 423 Place puste
424 Puterman Lejbuś
424½ Lam Moszek
425 Arenbrod Izrael
425½ Zalzman
426, 427 Place puste
428 Himelarb Henoch
429 Plac pusty
430 Flancman
431, 432 Place puste
433 Rath Josef
434 Wosk Srul
434*a* Cygielman
434*b* Herszenfeld et c
434*c* Cygielman Dawid
435 Szwersztaft Lejzor
436 Akerberg Lejbuś
437 Kesztenberg M.
438 Zieliński Piotr
439 Pinkwas Brod et comp.
439½ Wajnman Jan.
440 Kerszenbaum Ab.
440*a* Izrael Sznajder
440*b* Kenigsfeld A.
441, 442 Wydenbaum
443 Rotleder Icek
444 Rozenblad et c.
445 Tajg Ajzyk et c.
446 Medelbit Josef
447 Szrejter Benjamin
448 Sztokman Mendel
449, 450 Parafia Greko-Uniacka
449*a* Okręg Naukowy
451, 451½ Zylber D.
452 Ryn Abram et c.
453 Zylber Dawid
454 Guterman Tauba
455 Sukc. Rutyny

(dalszy ciąg)

Szerokiéj.

456 Jekeles
457 Wahl Fiszel et c.
458, 459 Miller Natan
459*a* Strasberg Abram
460, 460*a* Hruzman A.
461, 462 Adler Hersz
463 Wahl Jose Hersz
464 Grinberg Jakób
464*a* Himelblum et c.
465/6 Hercman Abram
466*a* Rozenman Fiszel
467 Szwerdszerft et c.
468 Hurc Icek et com.
469 Puterman Lejbuś
470 Bimztok et comp.
471 Klajner Dawid
472 Morgensztern M.
473 Wajnman Sura
474 475 SS. Erlichstera
476, 477 Rozenszpir Chanina
478 Herr Fiszel et c.
479, 480 i 481 Bojarska
481½ Binsztejn Fajga
482 Klawira et c.

28. Zamkowa.

483, 484 i 485 Bojarska
486 Lichtenfeld Sym.
487 Lichtenfeld Symcha et comp.
488 Więzienie Lubel.
489 Grosberga Majer et comp.
490 Lewinberg Benja.
491 Sobelman Szloma
492 Sukc. Szternblitza et comp.
493 Szpiro Josef et c.
494 Goldrejch Eljasz
495, 496 i 497 Place puste
498 Unger et comp.
498*a* Rozenszer A.
499 Nadler
500 Halpern Fiszel
500½ Goldberg J.
501 Plac pusty

29. Jateczna.

502 Gelihter
503 Gmina Starozak.
504 Suk. Erlichmana
505 Plac pusty
506 Zyserman Moszek
507, 508, 509, 510 i 511 Place puste
512, 513 Dozór Bóżni.
514 Hercman Abram
515 Plac pusty
516 Suk. Ajchenbauma
517, 517½ Gminy Starozakonnych
518, 519 i 520 Place puste
521, 522 Gminy Starozakonnych
523 Plac pusty
524 Suk. Ryngla et c.
525 Plac pusty
526 Zylberstejn Abram
527 Rozenszer S. et c.
527*a* Gminy Starozak.
528 Himelblum et c.
529 Wajnberg Wadia
529*a* Zyskind et comp.
530 Lastman Herszek
531½ Szyfman Motel
532 Fernand Tewel
533 Zylbertasz Dawid
534 Erszter Icek
535 Ejtenbaum Uszer
536 Plac pusty
536*a* Zyskind Chaim

538 Rozenrib Dawid
539 Cukierman Berek
540*a* Szostak
541 Tuhman
541*a* Frank Hersz
542 Zynger Icek et c,
543 Mandelmilech

30. Podzamcze.

544 Grinfeld Chaim
544*a* Rubinsztajn et c.
544*b* Goldszmidt
544*c* Goldbergowa
544*d* Tempel Dyner
444*e* Kassa Miejska
545 Zysblad et comp.
546 Sztejnkamer et c
546*a* Sznajderman Pinkwas
547 Plac pusty
548 Rozental Icek et c.
549 Zamenfeld Szloma
550 Grinkrot Lewin et comp.
551 Plac pusty
552 Herszenhorn et c.
553, 554 Place puste
555, 556 i 557 Glikman Izrael et comp
558, 559 Place puste
560 Tuhman J. et c.
561 Garfinkiel Ela
562 Garfinkiel et com.
563, 564, 565, i 566 H. Ber. Margules
567 Cederbaum Eljasz
568 Goldwak M. et c.
569 Blejwas Henoch et comp.
570 Plac pusty
571 Zorman Icek
572, 573, 574, 575 i 576 Place puste
577 Krager Lejbuś et c.
578 Plac pusty
579 Zandmer Ela et c.
580 Nadler Adler et c.
581 Plac pusty
582 Wejsbrod Moszek
583 Plac pusty
584 Lajchter Pejsach
585 Cukierfejn Froim
586 Kopman et comp.
587 Cukierfejn Froim
588 Dajczer Aron et c.
589 Plac pusty
590 Grin Moszek et c.
591 Ferwalde Icek et c.
592 Szpiro Moszek et c.
593 Getler Szmul et c
593*a* Mindelblit M
594 Grisolet Iz. et c.
595 Kupornemod et c
596 Sytman J. et c.
597 Sztrudler H. et c.
597*a* Mazamen Ben.
598 Tugental S. et c.
598*a* Serman Judko
599 i 599*a* Rejner J.
600 Grosberger et c.
601 Rozenszpirowa

31. Nadstawna.

603, 604 Place puste
605 Zajfen Mordko
606 Cukierman Berek
607 Klajner Josef
608 Szlos Szoel Beer
609 Furkeltaub A. et c.
610 Sztejn Moszek
611, 611*a* Lichtsohn Abram
612 Sukc. Fuchsa
613 Listik Aron et c.
614 Dajczer B. et c.
615 Detmerski Józef
616*a* Rozgold et com.
617 Plac pusty
618 Stel Gdala et c.
619 Hausman Hanina
620 Kryger Izrael
621 Dajczer Aron
622, 623 Place puste
624 Suk. Fajnszmidta
625, 626 Place puste
627 Gutbarc Hana
628 Kenigsfald Ezryl
629 Rosenfeld
630 Dajczman Dyna
631 Plac pusty
632 Szternblit Hil et c.
633 Bernszteid H. et c.
633*a* Kralt Josef
634 Ahtman Hersz
634*a* Gewertz Szloma
635 Goldman Josef
636 Goldkrat L.
637 Goldberg Icek et c.
638 Wajsblit Her et c.
639 Waksman P. et c.
640 Getler A. et c.
641 Plac pusty
641*a* Szlos Matys et c.
642 Plac pusty
643, 643*a* Gelibter B.
644 Cygelman Berek
644*a* Glikman A. et c.

(*dalszy ciąg*)
Lubartowskiéj.

647 Suk. Fabiańskiego
648 Rozenblat Szmul
649 Gryn Sznel

32. Probostwo.

650 Plac pusty
651 Waytmor Motyl
652 Pinkosz Marya
653 Zynszajn Pintres
654 Pliszczyński Ign.

654*a* Pliszczyński Ign.
655 Plac pusty
656 Wysocki Tomasz
657 Zwoliński Kacper
658 Jaworski Leon
659 Aspis Pinkwas i Wysocki Józef

(dalszy ciąg)
Lubartowskiéj.

660 Zorman Dawid etc.
661 Pliszczyński M.
662 Plac pusty
662*a* Poplewski Józef
663 Raskowolski et c.
664 Himmelfarb H.

33. Bonifraterska.

665 Koporski Tomasz
666 Plac pusty
667 Szpital Ś-go Jana Bożego
668 Rużycki Aleksan.
669 Tuszewski Piotr
670, 671 Place puste
672 Kwiatkowski Stan.

(dalszy ciąg)
Lubartowskiéj.

673 Plac pusty
674 Gec
674*a* Fitulski Antoni
674*b* Grzelecki Józef
674*c* Biskupski M.
674*d* Bernasiewicz
674*e* Dobrowolski Jan
674*f* Abramowicz
675 Kassy Ekonomicz.
675*a* Gminy Starozak.
675*b* SS. Roszylda
675*c* Plac pusty
675*d* Jegerhorn Berek
675*e* Goldberg Jankiel
676 Bernad Józef

34. Czwartek.

677 Laskowski Ignacy
678 Gewertz Szmul
679 Szczepański
680 Wabocki
681, 682 Plac pusty
683 Barszczewski
684 Magen Josef
685 Listyg Hersz et c.
686, 687 Matys M.
688 Bernad Stanisław
688*a* Sydor Stanisław
688*b* Rotteder J.
689 Libhaber Motel
690, 691 Place puste
692 Siemiaszko Józef
693, 694, 695 i 696 Place puste
697 Brejke Gitla et c.
697*a* Dajczman Hana
697*b* Mincman Dawid
697*c* Feler Froim et c
698 Plac pusty
699 Grinbaum Berek
700 Plac pusty
701 Sosnowska Lndw.
702 Plac pusty
703 Probostwo Ś. Mikołaja
704 Plac pusty
705 Werthaus Wigdor
706 Rajngruber An.
707 Kestenberg Moszek
708 Guss Ryfka
709 Kestenberg Lejbuś
710, 711 Place puste
712 Wajcman Gitla
713 Hajko Mikołaj
714 Brejter Berek et c.
715 Kurkowski M.
716 Tow. Dobroczyn.
717, 717*a* Vojgt i Szolc
719 Szrajer Hil
720, 721, 722, 723 i
724 Place puste
724*a* Dygulski Józef
725 Plac pusty.

35. Białkowska Góra.

726 Kołszut Wawrzyn
727 Librowicz Winc.
728, 729, 730 i 731 Place puste
732 Leszczyński Fr.
733 Cenkalska Marya
734 Paprocki Ignacy

36. Sierakowszczyzna.

735 Romanowski M.

(dalszy ciąg)
Białkowskiéj Góry.

736 Dobrowolski Józef
737 Wargocki Antoni
738 Ledniów Paweł
739 Łazowska Aniela

37. Kalinowszczyzna.

740 Plac pusty
741 Brodecki Tomasz i Rybicki
742 Plac pusty
743 Dominko Tomasz
744 Betman Jankiel
745 Wakszol Hersz.
746 Kornblit i Gelibter
747 Plac pusty.
747*a* Czapska
748 Gronkiewicz Jan
749 Szrajer Szulim

750 Rozenberg M. et c.
750*a* Szechter Hersz
751 Bekerman Moszek
752 Papelbaum Hersz
753 Suk. Żołnierowicza
754 Szuchman Fajga
755 Plac pusty
756, 757 Plac pusty
758 Filipowski Andrz.
759 Plac pusty
760 Sawicki Michał
761 Mucha Michał.
762 Plac pusty
763 Paweńska Tekla
764 Plac pusty
765 Cukierman Basia
766 Plac pusty
767 Walczakowa
768 Kossakowska M.
769 Bekerman et com.
769*a* Rudkowska et c
769*b* Bekerman et c.
769*c* Sztrajcher Izr.
770 Rat Abraam
770*a* Trajda Tomasz
771 Krawczyk Adam
772 Plac pusty
773 Szpital Starozak.
774 Frączkowski And.
775 Siemiaszko Kor.
776 Plac pusty.
777 Vojgt et Szolc
778, 779, 780, 781, 782 i 783 Place puste
784 Gnypek Józef
785 Kowalska K.
786 787 Plac pusty
788 Szpiro et comp.
789 Szuchman P. et c.
790, 791 Goldszmidt i Akerman
792 Kartofel Jankiel
793 Cytryna
794 Vetter Karol
795 Plac pusty
796 Małczyński Stan.
797 Plac pusty
798 Aufszlag Abraam
799 Cederbaum
800 Plac pusty
801 Dozór Bóżniczny
802, 803 i 804 Place puste
805 Zając Herszek
806 Miller Icek et c.
807 Grosman Icek
808 Herszenfeld i Fajnzilber
809 Kaufman Basia
810 Plac pusty
811 i 812 Zylbersztejn i et com.
813 Magen Hersz.
814 Plac pusty
815 Szolson Abraam
816, 817 Place puste
818 Rybicki Adam
819, 820, i 821 Place puste
822 Błońska Eleonora
823 Smoliński St
823*a* Gmina Starozak.
824 Plac pusty.
825 Franaszczuk Piotr
826 Skrzypczyński J.
827 Majewski Fr.
828 Zabłocki Antoni
829 Zechocki Michał
830 Liberowicz Łukasz
831 Plac pusty.
832 Wysmulski Gr.
833 Plac pusty
834 Dominko Tomasz
835 Parafia na Kalinowszczyznie
836, 837 Place puste
838 Kuźnia
839 Boim Lejzor et c.
840 Feldman Icek
841 Leder Netel et c.
841*a* Leder Mendel
842 Sztern M.
844 Gutman Szloma
845 Mroczkowska
846 Kowalski K.
848 Cederbaum Izrael
849 Mendelsohn Mich.
850 Plac pusty
851 Plac pusty
852 Ungei Uryś
853 Lejrsztern
854 Plac pusty
855 Suk. Rybicki M.
856 Plac pusty
857 Zabłocki Antoni
858*a* Kassy Ekonomicz.

38. Ponigwoda.

861 Jon Aleksander
862 Plac pusty

39. Przedmieście Piaski.

863 Cukierman
864 Jagurowa Tekla
865 Kukliński
866 Kornblit Lejbuś
867 Goldberg Berek
868 Plac pusty
869 Pliszczyński Józef
870 Aspis Szmul
871, 872 Place puste
873 Gewertz Zenoch
873*a* Kassy Ekonom.
874 Dobroczynności
875 SS. Malinowskiego
876 Goldman B.
878 Henigsberg P. et c.
879 Zilberszer
880 Aspis Zyskind

881 Lancman	888 Piotrowska W.	*(dalszy ciąg)*
882 Aspis Abraam	889, 890 Kukliński	**Lubartowskiéj.**
883, 884 Place puste	891 Dozór Bóżniczny	
885 Purwin Ignacy	892 Plac pusty	893 Morozewicz St.
886 Dobroczynności	893a Kassa Miejska	
887 Zacharkiewiczowa	894 Szwalbe Judko	

MIESZKANIA RÓŻNYCH OSÓB W LUBLINIE.

Patronowie Trybunału.

	Ulica	Nr.
Bóbr E.	Rynek	11
Birencwajg B. . .	Grodzka	111
Ciświcki T.	Rynek	5
Gross A.	Rynek	2
Gwoździowski A. . .	Rynek	14
Garszyński A.	Dominikańska	51
Głemberski . . .	Jezuicka	47
Głogowski W. . . .	Rynek	19
Janiszewski J. . .	Grodzka	87/8
Kudelski W. . . .	Rynek	7
Milżecki F. . . .	Namiestn.	293
Orłowski A.	Rynek	17
Piotrkowski	Złota	58
Sajkiewicz K. . .	Bernardyń.	235
Sielski W. . . .	Ś-to Duska	356
Styczyński	Rynek	4
Ulrych	Grodzka	87/8
Walentowicz P. . .	Grodzka	108
Wołowski F. . .	D. P. Maryi	289
Wołowski J. . .	Królewska	201
Wyszyński J. . . .	Rynek	12
Zaremba	Rybna	80

Obrońcy przy Sądzie Pokoju.

Domański A. . . .	Grodzka	80
Synek	Rybna	71½
Wędrowski L. . . .	Rynek	14

Regenci.

Głowacki W. .	Krak.-Przed	170
Juściński W.	Złota	58
Kazimirski	Nowa	116
Majewski J. . . .	Rynek	11
Piasecki	Nowa	120
Wasiutyński F. .	Ś-to Duska	356

Komornicy Sądowi.

Grochowski A. . . .	Olejna	27
Jaworowski S. . . .	Podwal	222
Łapanowski T. . . .	Rynek	3
Sakiewicz J. . . .	Grodzka	106
Szymański A. . . .	Rynek	6

Woźni Trybunału.

Borowski E.	Rybna	75

Borowski K. . . D. P. Maryi 217
Danowski . . . . . Złota 53
Głodowski J. . . . Rynek 3
Kościański R. . . Podwal 219
Rabczewski K. . . Grodzka 111
Świątkowski K. . Rybna 69
Wędrowski J. . . Grodzka 83
Wszelaki T. . . . Grodzka 92

Woźni Sądu Pokoju.

Babiloński K. . Dominikańska 51
Dziadoszek . . . . Rynek 11
Koziewicz . . u Bazyljanów
Radzki M. . . . . Grodzka 83
Poznański . . . . Jezuicka 17

Doktorzy i Lekarze.

Chrzanowski . . Radziwił. 344
Ciechoński . . . . Rynek 6
Głogowski . . Królewska 205
Janiszewski . . . . Nowa 117
Jentys . . . Krak.-Przed. 126
Jankowski . . Krak.-Przed. 184
Koporski . . . Królewska 206
Kwaśniewski . . Królewska 200
Okorski . . . . . Nowa 119½
Pankiewicz . . . . Olejna 34
Śrutowski . . . . . Rynek 5
Surzycki . . . . . Rynek 2
Szmidt . . . . . . Złota 9/61
Talko . . . . Ś-to Duska 356
Tetz . . . . . Grodzka 89/90
Ulanowski . . Krak.-Przed. 188
Żyliński . . . . . Rynek 7

Akuszer miasta Lublina.

Szmidt . . . . . Złota 9/61

Lekarz Powiatowy.

Żyliński . . . . Rynek 7

Lekarz Miasta Lublina.

Ulanowski . . Krak.-Przed. 188

Weterynarz.

Serafiński . . Poczętkowska 346

Mechanik Dentystyki.

Czerwiński A. . Krak.-Przed. 184

Felczerzy.

Blank M. . . . Szeroka 394
Flinder D. . . . Kowalska 385
Grüncwejg D. . . Szeroka 392
Kirszt B. . . . Kowalska 391
Krupiński F. . Krak.-Przed. 190
Kubicki S. . . . . Rynek 7
Kubicki A. . . . . Grodzka 81
Malczanowski Krak.-Przed. 139
Rzepecki J. . Szp. Szarytek 384
Rejner W. . . . . Nowa 381
Wysocki J. . . . Rynek 19
Zajfen M. . . Nadstawna 605

Akuszerki.

Binsztejn J. . . . Zamkowa 369
Czubaszko Z. . . Bramowa 24
Grüncwejg . . . Kowalska 392
Klimkiewicz J. Krak.-Przed. 176
Kobrzyńska . . . Grodzka 103
Mańkowska . . . . Rynek 8
Nejbauer . . . Jezuicka 45
Paciejewska T. Bernardyń. 237½
Szatkowska B. . . Rynek 10
Szyndler . . . Czechówka 327
Wilhelm W. . . . . Nowa 120
Zielińska M. . . Grodzka 86

Apteki.

Bogucki H. . . . . Rynek 2
Mazurkiewicz F. Krak.-Przed. 190

Rożański W. . Krak.-Przed. 195
Russyan K. . . Krak.-Przed. 128
Szulc B. . . . Kowalska 393
Schuirsztejn . . Królewska 232

Składy Aptecznych Materjałów.

Wilczyński F. . Krak.-Przed 144
Miller . . . Krak.-Przed. 131

Budowniczowie.

Pliszczyński . . Czechówka 332
Szamota L. . . Królewska 207

Inżynierowie.

Bieczyński F. . Bernardyń. 239
Dunin F. . . Krak.-Przed 135
Witkowski . . Poczętkowska 250

Konduktor robót miejskich.

Zwierzchowski A. . Rynek 14

Technicy Ubezpieczeń.

Bieczyński F. . Bernardyń. 239
Błażejewicz Z.— Krak.-Przed. 137
Czerwiński T. Namiestnikow. 310
Śliwiński A. . Ś.-to Duska 353
Junczys Jan . . Grodzka 92

Jeometrzy.

Bieczyński F. . Bernardyń 239
Czermiński . . Namiestn. 319
Śliwiński A. . . Ś-to Duska 353
Tołwiński - . . . Rybna 67/8
Wasilewski . Bernardyńska 286

Kantor sług.

Przy Magistracie.

Księgarnie.

Arct. St. . . . Krak.-Przed. 135
Gutwein et com.—Krak.-Prz. 174

Drukarnie i Litografie.

Kossakowski W. Krak.-Przed. 194
Nowaczyński J. Krak.-Przed. 172
Rządu Gubernial. Gmach Rz. 147
Żeliński . . . Królewska 201

Redakcje Pism.

Redakcja Lubelskich Gubernialnych Wiadomości. Redaktor Lebla— Gmach Rz. 147
Redakcja Kurjera Lubelskiego, Redaktor Wdowiński. Rynek 16

Nauczyciele Muzyki.

Bauer A. . . . Wieniawa 59
Ferman J. . . . Jezuicka 45
Fernand J. . . . Jateczna 500
Müller J. . . . Bernardyń. 265
Mincel J. . . . . Rynek 6
Stelmasiewicz W. . Jezuicka 45

Organmistrze i Fortepianiści.

Pope J. . . . . Żmigrod 213
Romański S. . . . Rynek 16
Wajrych F. . . Bernardyń. 235

Nauczyciele tańca.

Maruszewski F. . . Grodzka 83
Szalow J. . . . . Rybna 77

Artyści-Malarze.

Gałęzowski . , Krak.-Przed. 128
Kołczyn

Zakłady Fotograficzne.

Chicińska . Krak.-Przed. 146½
Nowaczyńska Krak.-Przed. 172

Zakłady Jubilerskie i Złotnicze.

Gałecki J. . . Krak.-Przed. 144
Majewski (Wiedigier) Kr.-Prz. 139
Piszczyński L. . . . Nowa 71

Fabryki Machin Rolniczych.

Mac-Leod A. . Krak.-Przed. 167
Mejzner E. . . Czechówka 442*a*

Fabryki Tytoniów i Tabak.

Jekeles S. . . . . Ruska 657
Klinkowsztejn i Krasucki
Ruska 451

Fabryki Świec, Mydła i Krochmalu

Piotrowski . . . Bramowa 25
Vojgt . . . . . . Rynek 5
Zilber . . . . . . Ruska 451
Sztejnwurcel H. . Czwartek 684
Cederbaumch . . Kalinows. 697

Fabryki Powozów i Bryczek.

Spoczyński K. . Ś-to Duska 378
Wysocki J. . . Lubartow. 659
Zastowski K. . Ś-to Duska 359

Fabryka Makaronów.

Dziewulski A. . . Grodzka 113

Młyny Parowe.

Brzeziński W. . Bernardyń. 267
Morawski . . . Kośminek

Tartaki.

Hercman . . . . Zielona 350
Mejzner . . . Czechówka 342

Hotele i Zajazdy.

Angielski—SS-rów Rotkielów
Krak.-Przed 138
Bawarski - Wierzbickiéj
Krak.-Przed. 153
Europejski — Kozaryna
Krak.-Przed 146½
Nowopolski—Machnikowskiego
Ś-to Duska 353
Nadwiślański— Goldmana
Ś-to Duska 356
Poznański— Barszczewskiego
Krak. Przed. 176/7
Paryzki—Finkelsztejna
Kowalska 385
Podlaski—Finkelsztejna
Lubartowska 384½
Rzymski—Kopcia
Krak.-Przed. 178
Saski—Millera—Krak.-Przed. 140
Staropolski —Pope
Ś-to Duska 354
Warszawski—Paulowéj
Krak.-Przed. 179
Borkowskiego
Królewska. 202

Restauracye.

Chadorski A. Krak.-Przed. 146½
Dąbrowski A. Krak.-Przed. 139
Głowacki. . . Krak.-Przed. 179
Karczmarzewski Krak.-Przed 176/7
Machnicki M. Krak.-Przed. 146½
Olszewski F. . Ś-to Duska 355
Wołowski J. . Krak.-Przed. 189

Traktyernie i Garkuchnie.

Ajlbaum M. . . Zamkowa 476/7
Garderz B. . . Kowalska 356
Giszer Abr. . . Ś-to Duska 355
Jugsztejn M. . . Bernar. 235
Kimfeld F. . . . Kowalska 382

Mandelbaum B. . Kowalska 385
Zacek . . . Krak.-Przed. 355

Fabryka Cukierków.

Masłowski. . Krak.-Przed. 146½

Cukiernie.

Masłowski. . . Krak.-Przed. 146½
Semadeni K. . Krak.-Przed. 145
Semadeni B. . Krak.-Przed. 198/9
Wołowski J. . Krak.-Przed. 189

Billardy.

Jungsztejn . . Bernardyń. 335
Lipiński . . . Królewska 200
Olszewski . . . Ś-to Duska 355
Semadeni K. . . Krak.-Przed. 145
Wołowski J. . Krak.-Przed. 189

Handle Win i Towarów Kollonialnych.

Błaszczykiewicz Krak.-Przed. 184
Gałecki W. . Krak.-Przed. 133
Henigsfeld H. . . Kowalska 382
Halpern J. . Krak.-Przed. 187
Miller K. . . Krak.-Przed. 173
Moskalewski i współka
Królewska 201
Rydzewski M. . Krak.-Przed. 136
Szumilin M. . . Krak.-Przed. 186
Wejnberg R. . Krak.-Przed. 144
Zgodziński S. . . Bramowa. 24

Handle Korzeni.

Gałecki W. . . Krak.-Przed 133
Holtzkener . . . Nowa 120
Klawir H. Ł. . . Kowalska 386
Kligner M. L. . . Szeroka 471
Klejnweksler . . . Nowa 126
Kamiński . . . Bramowa. 19
Lewin P. . . . . Szeroka 479
Papelbaum . . . Ś-to Duska 353
Wajnberg R. . . Kowalska 95½
Zandberg E. . . . . Nowa 22

Składy Herbaty.

Tymiński P. (Orłów)
Krak-Przed. 193
Kamiński . . . Bramowa 19
Zgodziński . . . Bramowa 24

Handel Towarów Rossyjskich.

Szumilin M. . . Krak-Przed. 186

Handle Galanteryjne i Rozmaitości.

Berman J. . . . Bramowa 25
Brod Zel. . . . Bramowa 23
Goldcwejg D. . . Bramowa 22
Hirsz L. . . Krak.-Przed. 132
Korngold F. . Krak.-Przed. 188
Strejbel . . Krak.-Przed. 192
Tymiński P. . . Krak.-Przed. 193

Wyroby Platerowane.

Majewski . . Krak.-Przed. 139
Strejbel . . . Krak.-Przed. 192
Redler W. . . Krak.-Przed. 134

Składy szkła, fajansu i porcelany.

Berensztajn . . Kowalska 385
Gemura M. . . Kowalska 391
Haberlau L. . Krak.-Przed. 134
Strejbel S. . . Krak.-Przed. 192
Sztejner M. . . . . Nowa 125
Zyserman J. A. Krak.-Przed. 182

Towary Norymbergskie.

Bernatowicz F. Krak.-Przed. 130

Forsztat H. . . Kowalska 388
Goldwag M. . . Kowalska 95½
Goldwag F. . - . Szeroka 480
Goldwag H. . . . Szeroka 482
Hirsz L. . . Krak.-Przed. 132
Herszensztrus Krak.-Przed. 195
Korngold F. . Krak.-Przed. 188
Kornblit S. . . Kowalska 385
Klajnweksler . . Ruska 440½
Lichtenfeld . . Krak.-Przed. 126
Nej M. . . . . Kowalska 382
Tymiński P. . Krak.-Przed. 193
Zelman Brod . . Bramowa 23

Materyały Piśmienne.

Cygielman H. . . . Rynek 18
Flichtenrejch S. . Szeroka 97½
Kossakowski W. Krak.-Przed. 194
Lichtenfeld M. Krak.-Przed. 126
Lewi M. L. . . . Rynek 5
Margules . . . . Rynek 6
Rożenman A. . . Kowalska 93½
Strejbel . . . Krak.-Przed. 192
Szwalbe M. . . . Kowalska 388
Zaurman F. . . . Bramowa 19

Składy Sukna.

Mejersohn B. . Krak.-Przed. 196
Rosentgal S. T. . . Zamkowa 480

Handle Towarów Łokciowych i bławatnych.

Cederbaum S. . Krak.-Przed. 126
Hercberg dawniéj Lichtenfeld Krak.-Przed. 196
Kamieniec S. . . . Rybna 72
Rapoport . . . Zamkowa 479
Rubinsohn M. . Krak.-Przed. 115
Szajbrun S. . . . Zamkowa 601
Szrajbman J. . . Szeroka 480½
Wajnman M. . Podzamcze 600
Zaklikowski N. Krak.-Przed. 194

Zajfen H . . . . Bramowa 19
Zingler H. . . . Bramowa 23

Handle Żelaza i Wyrobów Żelaznych.

Cukier J. . . Krak.-Przed. 137
Kohn C.—Krak.-Przed. 183 i 387
Lejwenberg J. . . Kowalska 385
Moskalewski i S-ka Królewska 201
Rosenman S. . . Kowalska 388
Wajnberg S. . . . Nowa 123

Handle Futer.

Mandelschul J. Krak.-Przed. 195
Nudelman J. . Krak.-Przed. 173
Sztark M. . . . Królewska 233

Hadle Nafty i Lamp.

Bad A. . . . . Kowalska 481
Gutsztejn H. . . Kowalska 482
Moskalewski i S-ka Królews. 201
Piotrowski K. . . Bramowa 25
Sztycholtz M. . . Kowalska 391
Wilczyński F.— Krak.-Przed. 144
Wagmejster M. . . Nowa 125

Składy Lamp.

Korngold F. . Krak.-Przed. 188
Moskalewska i S-ka Królews. 201
Strejbel S. . . Krak.-Przed. 192

Handle Skór.

Altman S . . Kowalska 392
Altman L. . . Kowalska 391
Endwejs J. . . Kowalska 382
Goldsztejn A. . . Grodzka 96/7
Libhaber S. . . Kowalska 389
Rubinsohn J. . . Kowalska 482
Zajdenband P. . Kowalska 391

Handle obówia gotowego.

Bernatowicz F. Krak.-Przed. 130
Dubowski . Krak.-Przed. 146½
Tymiński P. . Krak.-Przed. 193
Rubinson M. . . Bramowa 23
Korngold . . Krak.-Przed. 188

Składy płótna.

Ditrich et Hielle Krak.-Przed 190
Rozenberg J. Zamkowa 480½ i 19
Zejfen C. H. . . Bramowa 19

Handle gotowych ubiorów męzkich.

Bergier J. . . Ś.-to Duska 353
Bergier S. . . Krak.-Przed. 188
Flancman N. . . . Nowa 126
Lichtensohn A. . . Nowa 118
Szafran A. . Krak.-Przedm. 190
Tymiński P. . Krak.-Przed. 193

Handle gotowych ubiorów damskich.

Zilberman . . Krak.-Przed. 126

Magazyny Strojów Damskich.

Błażejewicz B. Krak.-Przed. 137
Borucka W. . . Królewska 203
Blank M. . . . . Szeroka 394
Collignon J. . Krak.-Przed. 145
Fiszer J. . . . Królewska 231
Lambert J. . Krak.-Przed. 185
Len F. . . . . . Grodzka 109
Łagiewnicka Krak.-Przed. 146½
Wróblewska . . . . Rynek 17
Swiątkiewicz . Krak.-Przed. 134

Lekcye kroju sukien Damskich.

Kośmińska Z. — Krak.-Przed. 196

Składy Optycznych narzędzi.

Brylant (optyk) Krak.-Przed. 146
Strejbel S. . Krak.-Przed. 192

Kantory Loteryi.

Grundhand — Krak.-Przed. 146½
Mejerson . . . Krak-Przed. 196
Lichtenfeld . . Krak-Przed. 126
Margules H. B. . . Rynek 6
Rejner . . . Krak.-Przed. 140
Rozenthal S. . . Zamkowa 479
Tymiński P. . Krak.-Przed. 193
Wejnberg R. . Krak.-Przed. 144

Dystrybucje Tytoniu i Tabak.

Grundhand . Krak.-Przed. 146½
Grün . . . Krak.-Przed. 134
Hirsz L. . . Krak.-Przed. 132
Łysakiewicz . Krak.-Przed. 126
Lewi M. . . . . Rynek 5
Margules . . . . Rynek 6
Rostkowski J. . . . Nowa 116
Rejner L. . . Krak.-Przed. 140
Szumilin M. . Krak.-Przed. 186
Tymiński P. . Krak.-Przed. 193
Zaurman F. . . Bramowa 19
Głembocki . Krak-Przed. 173
Blumel . . . Krak.-Przed. 189

Składy Główne tytoniu i tabaki.

Klinkowsztejn-Krasucki Poczętkowska 361
Jekeles S. . . . Kowalska 382
Wajnberg . . . Kowalska 95½
Zajdenman . . Kowalska 97½

Składy Drzewa Opałowego.

Brod A. . . . Bramowa 23
Turkeltaub M. Krak.-Przed. 155½
Rozgold . . . Kowalska 382
Rokajach H. . . . Nowa 648

Składy desek i bali.

Bruner M. . . . Nowa 382½
Hercman A. . . . Zielona 350
Lewinsztejn N. . . Nowa 382½

Składy Wapna.

Cygielman B. . . . Ruska 644
Cygielman M. . . Szeroka 417
Cygielman J. . . Szeroka 408
Goldberg . . Jateczna 500½
Szrajbman E . . Szeroka 464
Szyf L. . . . . . Ruska 417

Składy Cementu.

Halpern J. . Krak.-Przed. 187
Wilczyński F. Krak.-Przed. 144

Cegielnie.

Cygielman M. . . . Ruska 434
Goldberh J. . . Jateczna 500½
Szyf L. . . . . . Ruska 417

Blacharze.

Biumens J. . . . Podzamcze 599
Blatt J. . . . . . Rynek 6
Du Bois L. . . . . Królewska 231
Gewertz (bracia) . Grodzka 111
Tuchman S. . . . Kowalska 385
Zensig G. . Krak.-Przed. 146½

Bednarze.

Cichocki K. . . Królewska 200
Zawadzki M. . . . . Złota 62
Morawski . . . . . Grodzka 95

Brukarze.

Frank H. . . . Jateczna 541
Frank L. . . . Jateczna 540
Goldberg N. . . Czwartek 707
Zysblad P. . . . Podzamcze 546

Cieśle.

Henzel J. . . . . Czwartek 717
Klejn J. . Kalinowszczyzna 812
Korsztejn E. . . . Jateczna 534
Klimerman . . . Zamkowa 479
Wysmoła T. . Krak.-Przed. 155
Zabłocki A. Kalinowszczyzna 857

Czapnicy.

Blejwas H. . . Podzamcze 569
Eltes N. . . . . Jateczna 500
Kragen J. . . . Bramowa 23
Szwalbe S. . . . . Bramowa 22
Zorman M. . . Krak.-Przed. 126
Zorman Icek Krak.-Przed. 126 i 137

Farbiarze.

Ferwalde J. . . . Podzamcze 591
Herr A. . . . Ś-to Duska 359
Rozenblit K. . . Podzamcze 598

Fryzjerzy i Perukarze

Bursztyn J. . . . Kowalska 358
Czerniecki W. . Krak. Przed. 188
Czerniecki A. Krak.-Przed. 146½
Ceremużyński F. . . Rynek 17
Rozdoba Ig. . Krak.-Przed. 146½
Rosenryb H. . . Kowalska 79½

Fabryka Gontów.

Kestenberg L. . . Czwartek 709

Fabrykanci Oleju.

Borensztejn. . . . Ruska 436
Lam M. . . . . . Ruska 424
Goldberg R. . . Podzamcze 544

Garncarze i Zduni.

Budziłowicz F. Dol. P. Maryi 271
Cichocki P. . . Czechówka

Laube K. . . Poczętkowska 345
Łatwiński K. . Dol. P. Maryi 271
Medyński A. . Dol. P. Maryi 272
Menaczkowski F Dol. P. Maryi 271
Stefańska T. . Dol. P. Maryi 277

Introligatorzy.

Fiszman H. . Krak.-Przed. 195
Laubman J. . . . Zielona 139
Majewski . . . . Rynek 3
Ryngel W. . . . . Jateczna 524
Szafran . . . . . Złota 60

Rzeźbiarze.

Leszczyński A. . Krak.-Przed. 324
Sztajnkrycer Icek . . Nowa 664
Kerszenbaum . . . Ruska 451

Kotlarze.

Dyszkiewicz J. . Ś-to Duska 358
Grinberg M. . . Kowalska 382
Mangarten F. . . . Nowa 647
Plage A. . . . Bernardyńs. 245
Pajczer J. . . Lubartowska 664
Wilnicki N. . . Podzamcze 548

Konwisarz.

Ronc:yński J. . Ś-to Duska 359

Kowale.

Dygulski M. . . . Czwartek 724
Fitulski A. . . Lubartow. 674
Jaworski L. . . Probostwo 658
Karasiński T . Krak-Prz. 174 5
Kopczyński K. . Poczętkow 378
Kowal R. . . . . Piaski 894
Stopczyński J. . Lubartow. 647
Szczególski A. . . Zielona 350

Kominiarz.

Szelągowski Starszy Zgromadzenia kominiarzy. . . Nowa 31

Krawieckie pracownie sukien Męzkich

Bimsztok A. . . Zamkowa 470
Cusznejder Krzesimowski Grodzka 102
Feliks M. . . Krak.-Przed. 185
Figowy J. . . Podzamcze 564
Gutsztein J. . Krak.-Przed. 134
Lamb rt J. . Krak.-Przed. 185
Poznański C. . . Jateczna 542
Rożecki . . . Krak.-Przed. 173
Szerman H. . . Podzamcze 599
Atlas S . . . . Zamkowa 498

Krawcy Damskie.

Binder H. . . Podzamcze 594
Gladsztejn J. . Jateczna 500½
Goldkrot L. . . Nadstawna 636
Sytman J. . . . Podzamcze 596

Kuśmierze.

Blejwas J. . . Podzamcze 588
Goldsztejn . . . Jateczna 544
Goldsztejn S. . . Podwale 226
Ryn J. . . . . Podzamcze 593

Lakierniki.

Czerwiński M, . . Zielona 350
Zajączkowski Bernardyńska 263

Mularze.

Barszczewski M. Probostwo 652
Ban M. . . . . Czwartek 717
Filipowski T. . Dol. P Maryi 270
Liberowicz Ł . Kalinowszczyzna
Matys M. . . . Czwartek 780
Sadzikowski J. . . Zielona 350
Samborski J. Dol. P. Maryi 271
Sydor S. . . . Czwartek 653
Wysocki T. . . Probostwo 655
Wierzgalski W.—D. P. Maryi 275

Malarze Pokojowi.

Berkman L. . . Zamkowa 471
Goldberg C. . Krak.-Przed. 185
Quapp A. . . . . Zielona 350
Rabinsztejn M. . . Szeroka 395
Szyfman M. . Jateczna 531½
Szporn . . . Jateczna 531½
Szyfman L. . . . Królewska 231

Mosiężnicy i Brązownicy.

Flam D. . . . Kowalska 387
Giszer . . . . Nadstawna 640
Kelner W. . . Nadstawna 639
Sidorski J. . . . Grodzka 109
Szpiro J. . . . Szeroka 394
Sztejnmiller S. Krak.-Przed. 190

Młynarze.

Małczyński J. . . . Tatary
Małczyński M. . . . Rury
Fljam . . . . . . Kalinow.

Nożownicy.

Boczkowski K.—Królewska 200½
Sobolewska . Krak.-Przed. 190

Ogrodnicy.

Jakubowski J. . Czechówka 13
Poniński M. . . Wieniawa 59
Rozdoba B. . . . Wieniawa 19
Wąsik B. . . . Czechówka 342
Zalewska A. . . Bernardyń. 261

Parasolnicy.

Brajer J. . . . Grodzka 103
Szpire J. H. . . Podzamcze 493
Zygielwax B. . . Podzamcze 598

Pieczętarze.

Dajczman B. . Krak.-Przed. 136
Zylbersztejn Ch. Krak.-Przed. 195

Piekarze.

Beer B. . . . Namiestn. 290
Betman I. . . . . Kalinow. 844
Bultz I. . . . . . Szeroka 474
Dziewulski A. . . Grodzka 113
Guterman S. . . . Ruska 454
Klajnman B. . . Szeroka 410
Łukaszewski J. Dol. P. Maryi 283
Miller S. . . . . Szeroka 416
Urman J. . . . Jateczna 617
Weber F. . . . . Olejna 29
Wassersztrum A. . Szeroka 463
Zybs A. . . . Czechówka 345
Kiersz Ch. . . Zamkowa 489

Piernikarze.

Frajndlich E. . . Kowalska 99½
Goldryng P. . . Zamkowa 498
Mitelman S. L. . . Szeroka 469

Pozłotnicy Ram.

Bieliński J. . . . Jezuicka 14
Gałęzowski F. . Krak.-Przed. 128
Sieben A. . . Bernardyń. 265
Sztern J. . . . . Grodzka 104

Powroźnik

Piotrowski . . . Zielona 353*a*

Pompiarz.

Siennicki W. . . Wieniawa 22

Puskarze.

Boczkowski K. Królewska 200½
Boczkowski . . Radziwił. 348

Rękawicznicy.

Bernatowicz F. Krak.-Przed. 130
Konarski M. . . . Jezuicka 45
Krygier M. . Krak.-Przed. 34
Szwed A. . . . . Rynek 19

Rymarze i Siodlarze.

Bas M. . . , . . . Nowa 381
Forszteter H. . Krak.-Przed. 173
Frank W. . . . . . Nowa 125
Goldhar A. . Krak.-Przed. 146½
Polc K. . . . Bonifrater. 672
Wierzbicki J. . Bernardyń. 268
Mondsztejn A. . . . Rynek 6

Rzeźnicy.

Biskupski M.
Barański S.
Bernasiewicz S.
Flajszer A.
Frank F.
Manchajm F.
Pleszczyński J.
Pleszczyński Józef
Plewkowski Jan
Rozman W.
Ungier F.
Zakrzewski A.
Zyskind D.
Zwolak K.

(Jatki na placu targowym.)

Blutman . . . Zamkowa 498
Szostak . . . Jateczna 540½

Składy Wędlin.

Frank . . . Krak.-Przed. 130
Jensch . . . Królewska 198/9
Okoniewski J. . . . Rynek 3
Strachociński J. . Bramowa 26
Tymiński J. . Krak.-Przed. 197
Tymiński W. . . . Nowa 118

Stolarze.

Barszczewski L. . Jezuicka 43
Bock H. . . . Wieniawa
Cymerman J. . Podzamcze 564
Dawid M. . . . Żmigrod 212
Łysakowski . . . Domikań. 52
Giszkiewicz M. . Żmigrod 206
Hercberg A. . Lubartow. 716½
Jaworowski . . Namiestn. 288
Kochman M. . . Nadstaw. 619
Łatwiński M. . Poczętkow. 368
Moszyński . . Poczętkow. 146
Millerowski M. . Czwartek
Przegaliński T. . Poczętkow. 363
Pliszczyński K. . Czwartek 684
Radliński F. . . Królewska 207
Staniszewski J. . Grodzka 92
Szymański . . . Lubartow.
Terlecki L. . Krak:-Przed 165

Szewcy.

Akerman H. . Krak.-Przed. 173
Chruścicki . . Krak.-Przed. 178
Czajkowski F. . Grodzka 111
Dubowski L. Krak.-Przed. 146½
Dębski K. . . . Grodzka 110
Franaszczuk Kalinowszczyz. 771
Izdebski I. . . . Grodzka 82
Księżycki L. . . . Grodzka 89
Krusiewicz S. . . . Złota 63
Kajetan J. . . . Grodzka 92
Kopisz S. . . Królewska 204
Kiliński A. . . . Rynek 10
Markowski Ł. . Lubartow. 674
Malinowski W. . . . Złota 60
Masłowski J. Dol. P. Maryi 280
Ołdakowski . . Krak.-Przed. 190
Piątkowsk. A. . Poczętkow. 369
Plisiecki A. . . . Jezuicka 42
Ryfiński F. . . . . Złota 59
Rybe J. . . . . Jezuicka 33
Szczepański . . . Rynek 6
Sorczyński S. . . . Rynek 10
Wojnicki J. . . Grodzka 95
Witkowski J. . . Grodzka 83
Werner M. . . Poczętkow. 369
Wejnberg . . Krak.-Przed. 181/2
Zieliński . . . Jezuicka 39

Szklarze.

Frank M. . . . Podzamcze 593

Herszenhorn . . Podzamcze 552
Kupernszmidt B. Podzamcze 595
Knopmacher J. Podzamcze 543½
Kitmacher A. . Podzamcze 549
Krochmalski . Krak.-Przed. 135
Rejner M. . Podzamcze. 597½

Szmuklerz.

Gertler A. . . Nadstawna 640

Szlifirze.

Filenboim J. . . Szeroka 388
Szlaifman S. . . Podwal 226
Sobolewska . Krak.-Przed. 190/1

Tokarze.

Dreksler J. . . . Szeroka 394
Grynboim M. . Podzamcze 563
Pomerantz H. Podzamcze 555/7
Wiślicki M. . . . Szeroka 394

Tapicerzy.

Drzewiński . Krak.-Przed 181/2
Frytz A. . . Krak.-Przed. 144
Kwiatkowski J. Dol. P. Maryi 287
Sztern F. . . Bernardyń. 235

Tkacz.

Rubinsztejn A. . . Ruska 425

Waciarze.

Brajer J. . . . . Grodzka 103
Cukierfein L. . Podzamcze 549
Fejerman J. . Nadstawna 610
Hochwert L. . . Podzamcze 586
Hutmacher F. . Nadstawna 611
Szpire J. H. . Podzamcze 493
Zyskind A. . . Podzamcze 546

Zakłady Zegarmistrzowskie.

Adolf A. Namiestnikowska 297
Glandszpigel J. . . . Rynek 6
Krassowski M. Krak.-Przed. 139
Kolberg H. . . . . . Nowa 384
Kolberg A. . . . . Nowa 381
Pest J. . . . . . Grodzka 98
Pest Jakób . . . Kowalska 391
Redler W. . Krak.-Przed. 134

Złotnicy.

Rozenblit J. B. . . Ruska 444
Szwarc Z. . . . Zamkowa 493
Sztern A. J. . Podzamcze 601
Szpire W. . . . . Kowalska 389
Tapelband D. . . Podzamcze 591

Wynajmujący powozy i konie.

Machnicki . . Krak.-Przed. 146
Pertz . . . . . . Grodzka 86
Szczerbisz A. . Krak.-Przed. 178

Furmani.

Gradel M. . . . Nowa 386/7
Gradel N. . . . Ruska 436
Kurek J. . . . Wieniawa 66
Magin B. H. . Kalinowszcz. 812
Sztruzman C. . . Czwartek 712

Łaźnie i Łazienki.

Cukierfejn F. . Podzamcze 587
Garnfinkel . . Podzamcze 521
Kozaryn . Krak.-Przed. 146½
Kochanowski . Radziwiło. 346

Dystylarnie wódek i likierów.

Abramson M. . Zamojska 355½
Finkelsztejn M. . Szeroka 459½
Szternfinkel N. . Lubartow. 660
Vetter K. . . . Bernardyń. 265

Browary Piwne.

Kijok M. . . . Podwale 221
Lewinsztejn S. . . Ruska 428
Vetter K. . . . Bernardyń. 265
Rozenblat . . . Lubartow. 648
Frik . . . . Podwale 255½

Warzelnie miodu.

Cukierfejn (bracia) Szeroka 406

Handle różnych wiktuałów, soli, octu i drobiazgów.

Fogelgarn M. . . . Nowa 125
Holtzkoner M. . . Nowa 120
Kolędowska H. . . . Rybna 40
Lustman G. . . Kowalska 384
Mandeltraub L. . . Nowa 120
Majzels L. . . . Grodzka 101
Ponczer E. . . . Szeroka 412
Rozenszpir A. . . . Rynek 6
Szrajbman S. . . Grodzka 101
Wajcenblit C. . . Szeroka 466
Wizenblit E. . . Szeroka 466½
Waksman. M Plac targowy
Wajnberg J. Plac targowy
Zylberberg D. . Kowalska 390

Handle ryb.

Glandszpigiel J . . Ruska 445
Glandszpigiel N. . Szeroka 469
Glandszpigiel S. . . Ruska 437
Glandszpigiel H. . . Ruska 445
Goldfarb M. . . . Ruska 425
Kestenbaum B. . . Ruska 417
Mandeltort . . . Ruska 434

Handle mąki i kaszy.

Blechman J. . . . Nowa 120
Blechman J. . . . Szeroka 399
Dziewulski A. . . Grodzka 113
Ejchenbaum M. . . Szeroka 461
Klauznycer J. . . Plac targ.
Łastman G. . . . . Nowa 12
Mandeltrab Ł. . . . Nowa 12
Nyrenberg F. . . Szeroka 47
Palczewska T. Krak.-Przed. 18
Pliszczyńska Ł. . Plac targ.
Rybicka L. . . Plac targ,
Zylbernis J. . , . Szeroka 465
Zimnoch . . . . Grodzka 115

Fabrykanci octu.

Lanfus S. . . . Kowalska 382
Stejnmetz Oskar . Jezuicka .

Handle Zboża.

Bornsztejn J. . . . Nowa 120
Flancman N. . . . Nowa 430
Frydchejm D. . . . Ruska 435
Gradsztejn F. . . Zamkowa 476
Herszenfeld H. . Kalinow. 808
Kopelman H. . . Grodzka 95
Lichtenfeld M. Kkak.-Przed. 185
Lewinsochn M. . . Szeroka 409
Sozenblat . . . . Rybna 70½
Rozenblat A. Poczętkowska 370
Rubinsztejn J. . . Szeroka 404
Szwerdszaft H. . . Szeroka 467
Wahl J. . . . . Szeroka 468

Kantory Wexlu.

Goldkraut Jeruchym v. Żaba Krak.-Przed. 140
Wahl i Zajdenman Krak.-Przed. 137

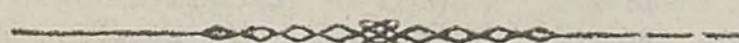
Kapitaliści i Wymieniacze listów zastawnych.

Bakowen W. . . . Szeroka 401
Goldkrot J. . . . Grodzka 101
Goldkrot P. . . . Rybna 70½
Halpern A. . . . Grodzka 81
Hercman A. . . Szeroka 455/6

Hercman K. . . . Szeroka 393
Karpenkop L. . . Kowalska 391
Karpenkop M. . . Zastawna 636
Muszkat P. . . . . Nowa 121
Wejnman M. . . . Szeroka 473
Zorman M. . . . Szeroka 413

Faktorzy.

Berman T. . . . Grodzka 104
Bakowen G. . . . Grodzka 101
Blumel A. . . . Kowalska 385
Berenzaft J. . . Poczętkow. 381
Forszteter M. . . Kowalska 376
Fogeldarn S. . . Kowalska 385
Fogelgarn M. . . . Szeroka 459
Fogelgarn J. . . . . Nowa 381
Finkielsztejn J. . . Jateczna 500
Tenenbaum H. . . Jateczna 430
Wertzhauz J. . . . Szeroka 402
Wajnberg M. . . Zamkowa 486/7
Wolf J. . . . . . Szeroka 401
Zyserman M. . . Jateczna 560

KSIĘGARNIA

SKŁAD NUT MUZYCZNYCH, ATLASÓW I MAPP GEOGRAFICZNYC

S. ARCTA

w Lublinie.

Poleca się znacznym doborem dzieł różnéj treści, tak dla osó dorosłych, jako i dla młodzieży w językach: polskim, ruskim, fran cuzkim i niemieckim, posiada wielki wybór Książek do nabożeństw w ozdobnych oprawach.

Przyjmuje **prenumeratę** na wszystkie dzieła i pisma peryody czne tak polskie jako i zagraniczne.

Nowości Książek i Nut zaraz za pojawieniem się ich, jako te **Książki po cenach zniżonych** przez gazety, obwieszczenia i katalog ogłaszane, dostarcza **po tych samych cenach co i w Warszawie.**

Obstalunki uskutecznia w jaknajkrótszym czasie, kupującym za znaczniejszą summę stosowny **Rabat** ustępuje.

Zapisujący przez pocztę książek za rsr. **5**, kosztów przesyłki nie ponoszą. Z pod téj zasady wyjmują się książki w cenach obniżone, szkolne, wszelkie prenumeraty i kalendarze.

Posiada **Czytelnie polską i francuzką,** które ciągle nowościami pomnaża.

Pośredniczy w prenumeracie Pism i gazet dla odbierających takowe wprost z Redakcyi lub w ekspedycyi ich na poczcie w Warszawie **za opłatą kop. 15** od pisma.

NAKŁADEM KSIĘGARNI ST. ARCTA W LUBLINIE

WYCHODZI

AUGUSTA JESKIEGO

SYSTEMATYCZNY KURS NAUK

Kurs I.

Pierwsze kroki dziecka na drodze myśli, mowy i zajęcia pożytecznego **przed** rozpoczęciem nauki czytania i pisania.

A B C czyli **Nauka czytania i pisania,** wyłożona na podstawie nauki poglądowéj z drzewor., rysunkami i wzorami kaligraficznemi.

Świat i Dzieci, (Wypisy), Stopień I., metodyczna książka do czytania, ułożona na podstawie nauki poglądowéj.

Świat i Dzieci, (Wypisy) stopień II.

Arytmetyczka dla dzieci, wyłożona metodycznie.

Mała Stylistyka (Ćwiczenia stylistyczne), Część I, dla dzieci, które od Elementarza przechodzą do Wypisów „Świat i Dzieci, Stopień I."

Mała Stylistyka, Część II, dla dzieci, które przechodzą do Wypisów „Świat i Dzieci, Stop. II."

Mała Gramatyka języka polskiego, dla dzieci.

Kurs II.

Arytmetyka, Część I, obejmująca cztery działania z liczbami całkowitemi, wielorakiemi, ułamkami zwyczajnemi, dziesiętnemi.

Arytmetyka, Część II, obejmująca wszystkie rachunki wchodzące do Reg. Trzech, podnoszenie do potęg, wyciąganie pierwiastków, treściwą naukę o logarytmach, progresyach i zrównaniach I. stopnia.

Geometrya praktyczna, wyłożona metodycznie, z zagadnieniami.

Geografia, wyłożona metodycznie.

Historya naturalna, (zoologia, botanika, mineralogia).

Atlas kolorowany, do „Historyi Naturalnéj."

Fizyka, (łącznie z chemią), wyłożona metodycznie.

Historya powszechna.

Gramatyka języka polskiego, większa.

Stylistyka i literatura polska, metodyczny wykład głównych zasad Stylu polskiego, w związku z dziejami piśmien. polskiego.

Gramatyka języka niemieckiego, z ćwiczeniami praktycznemi.

Gramatyka języka francuzkiego, z ćwiczeniami praktycznemi.

Gramatyka języka ruskiego.

Pierwsze początki języka łacińskiego, (Gramatyka i Ćwiczenia).

Od wydawcy: Powyższe książki stanowią **Kurs Nauk,** obejmujące mniéj więcéj całą dziedzinę przedmiotów szkolnych, wyłożonych krótko, treściwie, w myśl jednego planu i jednego systemu, tak, że sobie wszystkie odpowiadają i pomagają wzajemnie. Autor korzystał troskliwie ze źródeł i ulepszeń, jakie nauka i postęp wprowadziły w ostatnich czasach do zakresu szkoły i wychowania; główną atoli podstawą Kursu tego jest **systematyczność szkolna i jak najściślejsza równowaga pomiędzy osobnemi przedmiotami,** ażeby uczeń znalazł się przy końcu Kursu na jednéj linii postępów we wszystkich swoich przedmiotach, bo to rzecz niezmiernie ważna ze względu na dalsze prace i na przyszły w ogóle charakter młodzieży. Nauczyciel znajdzie w tych podręcznikach wykład dążący do celu drogą ściśle naukową, umiejętną; uczeń zaś znajdzie tu materyał systematycznie ugrupowany i co najważniejsza: zastósowany jak najściśléj do wieku i potrzeb swoich.

Stanisław Arct, Księgarz w Lublinie.

NOWO OTWORZONA KSIĘGARNIA

W LUBLINIE

POD FIRMĄ

Gustawa Gutwein &

w domu SS. Miklaszewskiego, wprost cukierni W. Semadeniego.

Poleca się względom Szanownéj Publiczności okolicznéj, doborem książek wszelkiéj gałęzi, jako to: historycznych, do nabożeństwa w droższych i tańszych oprawach, szkolnych, bellestrycznych i t. p., po cenach nader umiarkowanych.

Czytelnia polska, niemiecka i francuzka po cenie kop. 40 miesięcznie. Wszelkie pisma perjodyczne w kraju i za granicą wychodzące, po cenie Warszawskiéj.

Wszelkie zamówienia w kilka dni mogą być dostarczane.

SKŁAD HERBATY

PIOTRA ORŁOWA I BRACI POPOWYCH

W handlu

Wł. Kamińskiego

W LUBLINIE

Ulica Bramowa Nr. 19.

W tymże handlu można dostać i towarów kolonjalnych po cenie umiarkowanéj.

DRUKARNIA

I SKŁAD MATERJAŁÓW PIŚMIENNYCH

Wł. Kossakowskiego,

W LUBLINIE

przy ulicy Krakowskie-Przedmieście pod Nr. 194.

Drukarnia z maszyną pośpieszną wykonywa wszelkie roboty drukarskie, przyjmuje do druku dzieła, pisma, afisze, klepsydry i obwieszczenia. Posiada zapas Regestrów zbożowych, Kwitaryuszy, Kontroll, i Ksiąg do rachunkowości. Druków do Ubezpieczenia ogniowego, oraz blankietów na kontrakta najmu mieszkania, metryk różnego rodzaju, różnych druków akcyznych dla gorzelni, browarów i t. p.

Handel zaopatrzony w różnych gatunkach papier, a mianowicie: biurowy, listowy z cyframi lub bez cyfr, bibułkę angielską, papier kolorowy, burdiurki, koperty, kajeta, ołówki, pióra stalowe i gęsie, lak, kałamarze, tektury, papier pakowy, bibułę, atrament w różnych gatunkach i kolorach, bilety wizytowe i ozdobne do powinszowań, oraz cygarniczki i t. p. towary norymbergskie.

Skład win, likierów

i Towarów Kolonialnych

KAROLA MILLERA

W LUBLINIE

przy ulicy Krakowskie-Przedmieście pod Nr. 173 w domu SS-rów Miklaszewskiego

Poleca się z doborem Win, Likierów, Cukru, Herbaty, Delikatesów i Towarów Kolonjalnych.

Chorzy na Oczy

mogą zasięgać rady u doktora medycyny

Józefa Talko

W LUBLINIE.

Mieszka w domu W-go Saksa (b. Skulimowskiego) przy ulicy Ś-to Duskiéj, Nr. 356.

FABRYKA
WYROBÓW TABACZNYCH

pod firmą

KLINKOWSZTEJN KRASUCKI

W LUBLINIE

przy ulicy Ruskiéj w domu D. Silbera pod Nr. 451 egzystująca.

Nagrodzona na Powszechnèj Wystawie w Wiedniu 1873 r.,

Medalem „ZASŁUGI“

Poleca się Szanownéj Publiczności z doborem różnych wyrobów tabacznych, z materyałów tak krajowych, jako też z Cesarstwa i z zagranicy sprowadzonych, a mianowicie: Tytoniu, Tabaki, Cygar i Papierosów w różnorodnych gatunkach, które wykonywają się z największą starannością, gustem i sumiennością pod kierunkiem znanego w téj sztuce Majstra P. *Rosenbluma.*

Cygara i **Papierosy** lepszych gatunków przez prawdziwych **Amatorów** zyskały ogólne uznanie i zasłużoną renomę, albowiem nie tylko w niczem nie ustępują wyrobom innych fabryk używających rozgłosu, ale nawet pod niektóremi względami przewyższają ich swoją dobrocią.

Szanownym konsumentom i pp. handlującym biorącym jakąkolwiek bądź ilość wprost ze składu fabrycznego, zapewnia się korzystny RABAT i akuratne expedjowanie.

Skład hurtowy i detaliczny

TOWARÓW GALANTERYJNYCH

F. KORNGOLDA

w Lublinie na Krakowskiem Przedmieściu w domu W. Fritza Nr. 188.

Posiada bardzo znaczny wybór różnych towarów **Galanteryjnych i Norymbergskich**, jakoto: Jedwabiu, Nici, Bawełny, Włóczki, Kanwy i Deseni, **Robót krzyżowych** zaczętych i zakończonych w znacznym wyborze,— wyrobów **pasamonteryjnych**, różnych obszyć do sukien, **koronki i gipiury** wełniane i jedwabne, wstawki batystowe i muszlinowe, tudzież muszlinu i haftów na batyście,—Chustek webowych, Pończoch, Skarpetek, Rękawiczek i innych robót trykotowych letnich i zimowych,— **Perfum**, Mydeł i różnych kosmetyków krajowych i zagranicznych, — Rolet do okien, brązów i galerye do firanek **Obić papierowych** do wyklejania pokojów, tudzież różnych ozdób pokojowych,— **Cerat różnych**, Skóry amerykańskiéj, chodników ceratowych, dywanowych i kokosowych amerykańskich (Cocosmatten), Cerata jedwabna francuzka, Ceratus panamus dla cierpiących reomatyzm, Pończochy gumowe do ściągania żył dla cierpiących puchlizne, Paletoty, Płaszcze i inne przedmioty gumowe, Skarpetki, Kalesony,

koszulki jedwabne i czysto wełniane tak zwane **koszulki zdrowia** (Gesundheitshemden). Okularów, Lornetek, Perspektyw teatralnych i polnych, Termometrów i prób do Wódek, **Miary miedziane** wyrobu Pika w Warszawie z ocechowaniem rządowem, — Przedmioty chyrurgiczne: bindcajgi, baniecznik, lancety, klizopompy, serengi i t. p. — Samowary, Tace, Moździerze, Maszynki do kawy, Formy do ciast, Żelazka do prasowania, — **Wyrobów nożowniczych** stalowych, angielskich i francuzkich, — **Łużek żelaznych** składanych różnych,— **Wyrobów neuzylbrowych i platerowanych**, oraz z białego metalu (metal britanique), Srót i Pistonów v. Kapiszonów różnych francuzkich i angielskich, Torby, Rogi, Trąbki i różne przybory myśliwskie, — **Zabawek dziecinnych** w znacznym wyborze, Harmonji i Harmonijki, Katarynki, Szkatułek grających, Skrzypców, Strun prawdziwych włoskich i różnych przyborów do skrzypców, Lamp naftowych, **Latarń powozowych,** Materyałów piśmiennych i rysunkowych, Portmonetek, Nesseserów, Portfeille, Sacs de voyge, Torb i Walizek podróżnych,— **Obuwia damskiego**, Laski, Parasole, Kapelusze różne: Cylindry i Szapoklaki (chapeau Mecanique) z najlepszych fabryk francuzkich, Kołnierzyków, Mankietów, Krawatów męzkich i damskich, tudzież Gorsetów szytych i maszynowych, Bizuterye w znacznym wyborze,— różne wyroby **koszykarskie zagraniczne** (Reisstroharbeit) i różne przedmiota służące do toalety damskiéj. **Skład hurtowy Kaloszy** gumowych, **Maszyn do szycia** różnych systemów, tudzież Igły, Nici, Jedwabie i Oliwy do maszyn, a to wszystko po cenach zniżonych.

HANDEL WIN

i Towarów Kolonialnych

ROMANA BŁASZCZYKIEWICZA

w domu własnym przy ulicy Krakowskie-Przedmieście pod Nr. 184.

Posiada znaczny zapas WIN francuzkich białych i czerwonych, reńskich, hiszpańskich, węgierskich, włoskich, szampańskich, PORTERU i PIWA angielskiego, LIKIERÓW, WÓDEK zagranicznych, MIODU, oraz CUKRU, KAWY i HERBATY i wszelkich towarów kolonjalnych, bakalji, cukrów, fruktów i delikatessów.

MAGAZYN NOWOŚCI

KLEMENTYNY OTTO

W LUBLINIE

Ulica Królewska Nr. 200.

Poleca Szanownéj Publiczności: Obówie damskie i dziecinne, Norymberzczyznę, Perfumeryę, Herbatę angielską, Czekoladę, ciepłe wyroby włóczkowe, Zabawki dziecinne,— oraz przyjmuje obstalunki robót na Maszynie, znaczenie bielizny i robótki damskie.

!Ważne doniesienie!

OD ZAKŁADU OPTYCZNO-FIZYCZNEGO

JAKÓBA BRILANT

w Lublinie w hotelu Europejskim.

Od lat kilku doznając względów Szanownéj Publiczności, mam honor i nadal polecić się z znacznym zapasem rozmaitych przyrządów Optycznych, narzędzi Chemicznych, Fizycznych, Matematycznych i Chirurgicznych najnowszych wynalazków i konstrukcyi, posiadam znaczny zapas **pasów** wszelkiego gatunku, jak również **OKULARÓW** od najtańszych do najdroższych „Cristal de roche“ lorynetek, perspektyw, barometrów, termometrów, hidrometrów, probierzów, spirtometrów Trallessa prób do piwa i fabryk Cukrowych, ciepłomierzów, i t. p. w gospodarstwie i fabrykach niezbędnych wszystko po nader umiarkowanéj i fabrycznéj cenie, również przyjmuje wszelkie w tych przedmiotach reperacye.

Kilkonastoletnia praktyka urządzania **OKULARÓW** przekonała mnie, że bardzo wiele osób mających słaby lub krótki wzrok nie tylko nie doznało ulgi w tym względzie, ale nawet znacznie swój wzrok pogorszyło, jedynie przez **nietrafne** dobieranie okularów albowiem potrzebujący ich niemając wiadomości jak je dobierać z zastosowaniem do swego wzroku, kupuje takowe w pierwszym lepszym niespecjalnie optycznym sklepie, przymierzywszy przedtém do oczów kilkadziesiąt szkieł, tym sposobem zmęczone oczy kolejnem probowaniem okularów przyjmuje za dogodne takie, jakie po wypoczynku ócz zupełnie stają się nieodpowiednie wzrokowi, to jest za mocne lub za słabe, skutkiem czego są szkodliwe. Nadto zbyt często się zdarza, że jedno oko jest zdrowsze lub słabsze od drugiego, czego sam nawet pacjent nie dostrzega, wtedy kupione w sklepie kramarskim okulary nietylko, że nie pomagają słabemu ale owszem psują zdrowe oko, bowiek skala szkieł dla obu oczów jednakowa, jest nie stosowna.

Dla tego wsparty tyloletnią praktyką w sztuce optycznéj, poczytuję sobie za obowiązek na powyższe okoliczności zwrócić uwagę, nadmieniając, że urządziłem aparat nazwany optometrem dla potrze-

bujących okularów, za pośrednictwem którego można dobrać okulary najodpowiedniejsze do swego wzroku, skuteczność których na poczekaniu jest widoczną.

Mając niezliczone świadectwa w ciągu méj praktyki z trafnego dobierania szkieł, dla osłabionego wzroku, że nie tylko moc jego została zatrzymaną, ale nawet oczy wadom uległe przez wybadanie przyczyn, a następnie urządzenie szkieł do normalnego stanu doprowadzone były; mam zaszczyt zakład mój polecić względom Szanownéj Publiczności i zaręczyć, że sumiennie pod każdym względem zaspokojoną zostanie.

J. BRILANT Optyk i Mechanik.

SKŁAD TOWARÓW

GALANTERYJNYCH I NORYMBERGSKICH

Dawida Goldcwejg

przy ulicy Bramowéj Nr. 22 i 36.

Posiada wszelkie towary galanteryjne i norymbergskie, jako to: różne łokciowe towary, Tiule, Koronki, Wstążki, Kwiaty, Pióra i Fasony do kapeluszy, Kapelusze słomkowe i kastorowe, męzkie i damskie, Parasole, Parasolki, Laski, Skórę amerykańską, Kalosze Gumowe, Rękawiczki, Krawaty, Mankiety, Kołnierzyki, różne wyroby szmuklerskie i trykotowe zimowe i letnie, Rolety do okien i t. p.

ZAKŁAD FRYZJERSKO-PERUKARSKI

A. CZERNIECKIEGO

w Lublinie w hotelu Europejskim.

Zaopatrzony we wszystkie przybory tualetowe, wszelkim wymaganiom zadość uczynić jest w możności.

Magazyn Ubiorów
MĘZKICH
ROŻECKIEGO DAMAZEGO

w domu SS. Miklaszewskiego.

LEKCYE

KROJU I SZYCIA SUKIEN KOBIECYCH

udziela pod Nr. 196 przy ulicy Krakowskie Przedmieście na 1-em piętrze

ZOFIA KOŚMIŃSKA

gdzie równie przyjmują się wszelkie roboty damskie, które podług najświeższéj mody są wykonywane.

ZAKŁAD
WYROBÓW STOLARSKICH
M. DAWIDA

Ulica Żmigrod Nr. 212 dom Popego.

Wszelkie obstalunki przyjmuje po cenach umiarkowanych.

Zakład Tapicerski

F. DRZEWIŃSKIEGO

W LUBLINIE

przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu W. Stodolnickiego Nr. 181/2.

Mam honor polecić Szanownéj Publiczności, że od chwili obecnéj dostać można w moim zakładzie robót gotowych, jakoto: **Garniturów Mebli, Materaców, Łużek żelaznych i drewnianych** i t. p., po cenie **najumiarkowańszej.**

ZAKŁAD

Rzeźbiarski i Pozłotniczy

ALEKSANDRA SIEBEN

Ulica Bernardyńska Nr. 265 dom W. Vetter.

Wykonywa roboty wszelkiego rodzaju tyczące się **rzeźbiarstwa i pozłocenia ram**, oraz buduje wewnętrzne roboty, Cerkiewne i Kościelne Ołtarze podług najgustowniejszych architektycznych stylów, oraz wyrabia Ołtarzyki procesyjne i t. p., przyjmuje też reperacye starych Ołtarzy, rzeźb i t p.

CENNIK
MACHIN i NARZĘDZI ROLNICZYCH, ORAZ INNYCH WYROBÓW METALOWYCH
W FABRYCE
MAC-LEOD i Wᴷᴬ
W LUBLINIE.

przy ulicy Krakowskie Przedmieście w domu własnym pod № 167 istniejącej.

	WYSZCZEGÓLNIENIE	CENA Rs.	CENA k.
	A. NARZĘDZIA ROLNICZE.		
1	Pług Dombasla z regulatorem	12	—
2	Pług Dombasla z łańcuchem pod grządzielą . . .	13	50
3	Pług Belgijski na stopce lub o jednym kółku . .	11	—
4	Pług Ransoma mniejszy z regulatorem	11	25
5	Pług Ransoma większy z regulatorem	13	—
6	Pług Szkocki lekki z regulatorem lub na jednym kółku	10	—
7	Pług Mogilański z regulatorem lub na jednym kółku	11	—
8	Pług Mogilański zastosowany do kółek v. buszki	9	—
9	Pług Lubelski lekki zastosowany do kółek . . .	8	—
10	Pług Lubelski z regulatorem	8	50
11	Pług Amerykański z dłutem przy lemieszu do kółek	9	—

No.	WYSZCZEGÓLNIENIE.	CENA Rs.	k.
12	Ruchadło Wrzesińskie (części składowe kute) . .	7	50
13	Płużek z ruchomemi odkładnicami do oborywania kartofli większy	10	—
14	Płużek takiż mniejszy	8	—
15	Płużek podskibowy zgłębiacz	9	—
16	Płużyca Lubelska z długą grządzielą	7	50
17	Płużek Wrzesiński cało żelazny	9	50
18	Pług Ransoma cało żelazny o jednym kółku . . .	19	—
19	Pług czteroskibowy v. pokrywacz	18	—
20	Przodek kółka v. buszka do pługa na żelaznych ośkach	4	50
21	Lemiesze zapasowe do pługów od kop. 60 do . .	1	30
22	Drapacz trójkątny z rączką o 13-tu zębach . . .	11	—
23	Drapacz trójkątny z rączką o 15-tu kamieniach .	12	—
24	Drapacz trójkątny z rączką o 17-tu zębach . . .	13	—
25	Extryrpator o 5-ciu radełkach na 3-ch kółkach .	20	—
26	Kultywator cało żelazny o 7-pazurach na 2 kółkach	30	—
27	Siewnik ręczny szczoteczkowy do koniczyny . . .	27	—
28	Siewnik konny łyżeczkowy do zboża, konstrukcyi Kaemerera 12 stóp szeroki	100	—
29	Siewnik konny uniwersalny konstrukcyi Robilarda 12 stóp szeroki	100	—
30	Grabie Hawarda do siana całe żelazne.	75	—
31	Spychacz do siana	15	—
32	Pielnik Hawarda cało żelazny	14	—
33	Ropiarka do kartofli nowego systemu cała żelazna	95	—
34	Żniwiarka Burdicka zwane Ceres	—	—
35	Żniwiarka Amerykańska Buckey'a	—	—
36	Żniwiarka Kierby Baltiny	—	—
	B. MACHINY.		
37	Młocarnia górna 6 konna w drewnianym korpusie z odpowiednim maneżem, wialnią, kommunikacyą i pasami, wymłacająca na godzinę zboża kóp 4	650	—
38	Młocarnia górna 4 konna w żelaznym korpusie z manężem, wialnią, kommunikacyą i pasami wymłacająca na godzinę zboża kóp 3 . . .	450	—
39	Młocarnia dolna 4 konna w żelaznym korpusie z manężem i pasem wymłacająca na godzinę zboża kóp 3	270	—
40	Młocarnia takaż w drewnianym korpusie	250	—
41	Młocarnia dolna parokonna w żelaznym korpusie z manężem i pasem wymłacająca na godzinę zboża kóp 2	230	—
42	Młocarnia takaż wdrewnianym korpusie	220	—

	WYSZCZEGÓLNIENIE.	CENA Rs.	k.
43	Młocarnia dolna najmniejsza w żelaznym korpusie z manežem i pasem wymłacająca na godzinę zboża kopę 1	160	—
44	Korpus saméj młocarni z grabiami jak № 37 . .	200	
45	Korpus saméj młocarni z grabiami jak № 38 . .	160	—
46	Korpus saméj młocarni jak № 39	100	—
47	Korpus saméj młocarni jak № 40	85	—
48	Korpus saméj młocarni jak № 41	80	—
49	Korpus saméj młocarni jak № 42	70	—
50	Korpus saméj młocarni jak № 43	60	—
51	Młocarnia do koniczyny v. Bukownik	65	—
52	Maneż górny sześcio-konny z żelaznemi segmentami bez kommunikacyi	215	—
53	Maneż górny cztero-konny z żelaznemi segmentami bez kommunikacyi	170	—
54	Maneż dolny czterokonny bez bez kommunikacyi .	150	—
55	Maneż dolny trzykonny bez kommunikacyi . . .	140	—
56	Maneż dolny dwukonny bez kommunikacyi . . .	125	—
57	Maneż dolny najmniejszy bez kommunikacyi . . .	70	—
58	Wialnia pod młocarnią sześciokonną	75	—
59	Wialnia pod młocarnią czterokonną	60	—
60	Wialnia ręczna duża do czyszczenia zboża z młocarni dolnéj mogąca się zaaplikować do maneża . .	65	—
61	Wialnia mniejsza Drezdeńska o czterech raffach . .	50	—
62	Młynek Niemiecki o trzech raffach	45	—
63	Młynek podsiewacz o jednéj raffie	38	—
64	Młynek Bostoński mniejszy o 8-miu raffach . . .	50	—
65	Młynek Bostoński większy o 8-miu raffach . . .	65	—
66	Młynek Polski bez raff o trzech kanałach	22	—
67	Raffa ręczna do oddzielenia groszków i kąkoli . .	15	—
68	Raffa cylindrowa do oddzielenia groszków i kąkoli	38	—
69	Śrótownik żarnowy parokonny	90	—
70	Szarpacz v. Rozdarbiacz do kartofli i buraków . .	40	—
71	Młynek walcowy do mielenia kartofli	80	—
72	Młynek walcowy do mielenia słodu od rsr. 70 do .	150	—
73	Pompa żelazna ssąco wypychająca z cylindrem 4 i pół calowym	70	—
74	Pompa takaż z cylindrem 3 i pół calowym . . .	55	—
75	Walce toczone z trybami do gniecenia rzepaku od rsr. 27 do	80	—
76	Sieczkarnia wielka o dwóch nożach	100	—
77	Sieczkarnia duża zwykła o dwóch nożach	60	—
78	Sieczkarnia średnia o dwóch nożach	37	—
79	Sieczkarnia średnia sznekowa o dwóch nożach . .	34	—

	WYSZCZEGÓLNIENIE.	CENA Rs.	k.
80	Sieczkarnia ręczna mała o dwóch nożach	27	—
81	Połączenie od maneżu do sieczkarni z pasem . . .	22	50
82	Szatkownica korbowa do kapusty	20	—
83	Windy do studzien i wyciągania różnych ciężarów od rsr. 25 do	200	—
	C. RÓŻNE WYROBY.		
84	Sochy i wrzeciona oraz paprzyce do młynów za funt	—	20
85	Części kute do machin podług modelu lub rysunku od kop 12 do	—	30
86	Śruby zwyczajne z mutrami za funt	—	18
87	Śruby do kos do Sieczkarń za sztukę	—	15
88	Części lane do machin stosownie do gatunku za funt od kop. 4 i pół do	—	10
89	Rury do pomp z szajbami ołowianemi i śrubami do spajania $2\frac{1}{4}$ otworu za sążeń	6	—
90	Pomniki, Nadgrobki, Krzyże i t. p., różnego kształ: i wielkości stosownie do rysunku obra:		
91	Bramy żelazne, kraty, kroksztyny i sztachety balkonowe, oraz kolumny i ornamenta do budowli wedle wzorów		
92	Kanapki ogrodowe częścią z żelaza częścią z drzewa od rsr. 8 do	12	—
93	Osie żelazne do bryk i wozów różnéj wielkości . .		
94	Kosa do sieczkarni gliwickiéj bębnowéj	2	—
95	Kosa Angielska № 3 i 4 do sieczkarń	2	20
96	Kosa Angielska № 2 większe	2	—
97	Kosa Angielska № 7	1	65
98	Kosa Angielska № 5	3	60
99	Kosy Niemieckich fabryk znacznie są tańsze . . .		
100	Praski do korków od kop. 60 do	—	80
101	Hantle do ćwiczeń gimnastycznych za pare . . .	1	80
102	Panewki mosiężne do machin za funt	—	50
103	Pasy do machin stosownie do szerokości		

Prócz wyżéj wyrażonych wyrobów, fabryka przyjmuje wszelkie zamówienia Machineryi do Gorzelń, Tartaków, Młynów, Olejarni, i t. p. zapewniając za spieszne i dokładne onych wykończenie.

Nadmienia się również że fabryka wydaje Machiny za pośrednictwem kredytu Bankowego do czego wymaga się tylko złożenia przez stronę interesowana świadectwa właściwego Naczelnika Powiatu, a reszte fabryka załatwia.— Na żądanie interesantów, fabryka sprowadza także machiny rolnicze z innych fabryk, tak krajowych, jako i zagranicznych. Za ustawienie machin, płaci się ustawiającemu Rs: 1 dziennie z dodaniem stołu, czas w podróży strawiony winien być także zapłacony. — Na zamówienia zalicza się jedną trzecią część wartości zrobionego obstalunku, a reszta uiszcza się przy odbiorze z fabryki.—

Karol Bogumił

SZEPKE

wykwalifikowany mechanik młynów i majster młynarski z Warszawy.

Zajmuje się przez lat kilka w okolicach Lublina budową i restauracją Młynów.

Mieszka przy ulicy Lubartowskiej pod Nr. 713 w domu W. Hajke w Lublinie.

Zakład

FRYZJERSKO-PERUKARSKI

J. ROZDOBY

przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w hotelu Europejskim w Lublinie

Przyjmuje wszelkie obstalunki i wykonywa po umiarkowanéj cenie.

ZAKŁAD ZEGARMISTRZOWSKI
WILCHELMA REDLER,

przy ulicy Krakowskie Przedmieście
Nr. 134 w domu Ehrenfrida.

Posiada znaczny zapas **Zegarów stołowych, kieszonkowych i ściennych;** również przy tymże zakładzie umieszczone zostały w wielkim doborze

Wyroby Platerowane

Z FABRYKI

JOSEPHA FRAGETA Z WARSZAWY,

które po cenach stałych fabrycznych sprzedają się. Wszelkie obstalunki jak najakuratniéj uskutecznione zostaną.

ZAKŁAD BLACHARSKI

Gabryela Sieniuk,

w Lublinie w hotelu Europejskim.

Przyjmuje wszelkie obstalunki, które wykończa z dokładnością po cenach umiarkowanych. Posiada w zapasie wszelkie wyroby blacharskie.